PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXIII. Št. 301 (6885) | TRST, četrtek, 21. decembra 1967

NA ZASEDANJU POSLANSKE ZBORNICE

Tremelloni v bistvu priznava zaključke procesa proti «Espresso»

Minister se izgovarja z nadaljevanjem sodnega postopka in zagotavlja, da bo izvedel odločno preiskavo ter da je vlada poskrbela za spoštovanje ustave - O čem je razpravljal ministrski svet?

RIM, 20. — Minister za obrambo Tremelloni je danes izjavil na zasedanju poslanske zbornice, da predstavljajo izjave izrečene na procesu De Lorenzo-Espresso, kolikor bi se izkazale v celoti za točne, razlog za zelo veliko zaskrbljenost. Pri tem pa celotni proces nima neposredne zveze, kot je dejal minister, z izkrivljanji službe SIFAR, ker da so že vzpostavili normalno stanje v obveščevalni službi, ki se sedaj imenuje SID in ki je po ministrovi izjavi v soglasju z ustavnimi načeli obrambe državne varnosti.

Minister je nato dejal, da je treba ločiti med delovanjem SIFAR in med obstojem spiskov ter pojavi iz julija 1964. Glede tega je izjavil, da vlada in zbornica ne moreta razpravljati, ker gre za kazenski postopek, ki se še ni končal. Tremelloni je dejal, da je že pred časom zagotovil parlamentu, da bo v primeru novih dejstev podrobneje poročal in da je v okviru tega procesa prišlo do novosti, ki mu niso bile znane in ki jih ni mogoče podcenjevati. Zaradi tega je izvedel podrobno preiskavo, pri kateri se je poslužil sredstev, ki tudi niso običajna.

Minister Tremelloni je zagotovil, da niso izvajali pritiskov na častnike, ki so že pričali ali ki bodo pričali na procesu. Šele po zaključku procesa bo mogoče uvesti disciplinske ukrepe proti morebitnim krivcem.

Tremelloni pravi, da je v bistvu vprašanja zagotovitev zakonitosti in da je vlada to svojo osnovno dolžnost izpolnila, tako da je zamenjala nekatere odgovorne osebnosti in da nadzoruje delovanje varnostne službe. Pri tem ni čakala zadnje ure in je vse izpolnila.

V nadaljevanju je Tremelloni govoril o ugledu oboroženih sil, češ da ga izpodkopuje tekmovanje med visokimi oficirji obrambe. Tremelloni je dejal, da gre za zelo omejen pojav ,ki nima večjega pomena, in da velika večina oficirjev izpolnjuje svojo dolžnost.

V tej zvezi je komunistični poslanec Pajetta javno vprašal, če je tudi general Remondino izvrševal svojo dolžnost in če je tudi on sestavljal črne sezname. Tremelloni je odgovoril, da je tudi general Remondino javno sporočil, da zavrača vse obtožbe.

Pajetta je prekinil izjave ministra z izrazom «buffone».

S tem se je pričelo v poslanski zbornici zelo ostro ozračje in je predsedujoči dejal, da takih besed ne bi smeli izreči. Pajetta pa je poudaril, da ne gre za dobro vzgojo in da se lahko taki izrazi uporabljajo za osebe, ki pripravljajo ponarejene ključe, da bi vdrle v stanovanja oseb, ki niso kazensko preganjane.

Ozračje je popravil poslanec Pertini, ki je dejal, da tudi minister ponoči ne spi. Tremelloni je nadaljeval v svojem izvajanju, da se v Italiji ni nikoli dogodilo, da bi vojska prevladala nad civilno oblastjo, in da je pogostokrat prišlo do preoblasti in do vmešavanja civilistov v vojaške zadeve, zaradi česar je treba zagotoviti pravilno sorazmerje vprašanja oblasti in mora civilna oblast imeti odgovornost za vojaške zadeve samo na vrhu. Minister Tremelloni je zavrnil zahteve o parlamentarni preiskavi glede SIFAR, češ da ni mogoče objaviti vseh vprašanj obveščevalne službe in da je treba sprejeti izredne ukrepe v izrednih okoliščinah.

Tudi glede tega vprašanja je prišlo do ostrih polemik, ko je Pajetta zakričal, da minister hoče, da bi parlament ne razpravljal o preiskavi, in ko je Pertini dejal, da je vse odvisno od poslanske zbornice.

Tremelloni je zaključil, da ni nevarnosti za državo, da pa je treba ugotoviti dejanski razvoj dogodkov.

Ministrov govor je trajal 35 minut. Z njim se razen poslancev večine, ki so bili zelo oprezni, niso strinjali poslanci opozicije. Komunist Ingrao je še zlasti obžaloval, da je minister v imenu vlade postavil veto zahtevam parlamentarne preiskovalne komisije, saj so med procesom prišla na dan nova dejstva in je minister v resnih težavah, saj je lahko ali vedel za dejstva ali jih je lahko skril. V teh primerih ni najbolje izvrševal svoje dolžnosti.

Današnja razprava v poslanski zbornici je v neki meri samo pričetek daljše razprave, ki se bo nujno pričela po počitnicah. Razprava je namreč nujno omejena s procesom De Lorenzo-«Espresso», ki se bo jutri nadaljeval in bosta pričala karabinjerski general Manes in general De Lorenzo.

Nedvomno je v tej zvezi zasedal tudi ministrski svet, o katerem je bilo sicer izdano daljše uradno sporočilo, ki pa se je omejevalo na vprašanja evropske gospodarske skupnosti in na nekatera tehnična vprašanja. Zelo verjetno pa so razpravljali tudi o delu izvršnih organov vlade, kot so karabinjerji.

Pred sestankom Naser - Aref - Bumedien

BAGDAD, 20. — Bagdadski radio je sporočil, da se bodo iraški predsednik Aref, egiptovski predsednik Naser in alžirski predsednik Bumedien sestali pred arabsko konferenco na vrhu, ki bo 17. januarja.

Kairski radio javlja, da je predsednik Naser sprejel včeraj predstavnika glavnega tajnika OZN U Tanta na Srednjem vzhodu Gunnara Jarringa. Navzoč je bil tudi zunanji minister Riad.

V današnjih prvih popoldanskih urah je Jarring odpotoval v Nikozijo. Predstavnik egiptovske vlade je davi izjavil, da ZAR zelo želi pomagati Združenim narodom pri njihovih naporih za pravično rešitev za palestinske begunce in vseh drugih vprašanj. Izrazil pa je pesimizem glede možnosti pozitivnega izida Jarringovega poslanstva.

Kakor poročajo iz Kaira, so se številne palestinske organizacije pridružile sedmim članom vodstva organizacije za osvoboditev Palestine, ki zahtevajo ostavko predsednika Šukeirija. Zveza palestinskih študentov je poslala brzojavko glavnemu tajniku arabske zveze Hasuni, s katero zahteva odstop Šukeirija, ker želijo, da se ta organizacija spremeni v revolucionarno organizacijo, da bo lahko izpolnjevala svoje zgodovinske dolžnosti.

V ameriških krogih pravijo, da izraelska vlada poizveduje, v kolikšni meri bi bile ZDA pripravljene dobavljati Izraelu vojaški material zaradi francoske prepovedi teh dobav Srednjemu vzhodu. Izraelska vlada skuša kupiti od ZDA 50 bombnikov in dobiti zagotovila ameriške vlade za nadaljnje dobave vojaškega materiala.

Johnson o stikih s predstavniki osvobodilne fronte

WASHINGTON, 20. — Ameriški predsednik Johnson je govoril o nekaterih pogojih, o katerih je trdil, da bi lahko pripeljali do primerne rešitve vietnamskega spora: demilitarizirano področje med Severnim in Južnim Vietnamom se mora spoštovati. «Severnovietnamske čete morajo zapustiti Laos in ne smejo več prihajati v to državo». Južnovietnamskemu ljudstvu mora biti dana možnost, da odloča o svoji usodi po demokratični poti, «kakor je bilo dokazano, ko je 60 odstotkov južnovietnamskih volivcev glasovalo za ustavno vlado». Začeti se morajo neuradni razgovori med sajgonsko vlado in predstavniki južnovietnamske osvobodilne fronte.

Zatem je ponovil, da ne bo ustavil vojne, «dokler ne bodo tega storili drugi». Izjavil je, da njegovi mirovni predlogi, ki jih je sporočil 29. septembra v Teksasu, predstavljajo podlago ameriške politike v Vietnamu. Kakor je znano, je Johnson tedaj izjavil, da bi ZDA ustavile bombardiranje Severnega Vietnama, «če bi druga stran sprejela plodne razgovore.»

Zatem je Johnson izjavil, da skušajo «vietnamski komunisti» ponoviti uspeh, ki so ga dosegli proti Francozom v indokitajski vojni v letih petdeset.

Johnson je potrdil, da se bo sestal s predsednikom britanske vlade Wilsonom v začeteku februarja v Washingtonu.

Ko so ga vprašali, kaj misli o stališču Sovjetske zveze in Kitajske glede Vietnama, je Johnson odgovoril: «Sedaj nam niso znani vsi razlogi, ki navdihujejo Kitajce ali Ruse ali druge komunistične države, ki podpirajo Severni Vietnam. Vedno smo upali, da si želijo konec te vojne. Pokazali so nam znake v tem smislu, toda ne vem, če bo to pripeljalo do kakega rezultata.»

Glede odnosov med ZDA in Sovjetsko zvezo je Johnson izjavil, da so danes manj napeti, kakor so bili pred leti, dodal pa je, da so med dvema državama velika nesoglasja.

Nato je Johnson izjavil, da je stanje na Srednjem vzhodu še vedno zelo nevarno, izrazil pa je upanje, da bo mogoča trajna rešitev spora med Arabci in Izraelci. Izjavil je, da se je dolgo pogovarjal s Kosiginom o Srednjem vzhodu preteklega junija v Glassboru in da je zelo jasno obrazložil svoje stališče.

Glede Evrope je Johnson zanikal, da so se zanemarjali odnosi ZDA z evropskimi državami zaradi vojne v Vietnamu. Kar se tiče Francije, pa je izjavil, da mu je žal, ker njegovi odnosi z de Gaullom niso tesnejši. «Poskušali smo vse, je dodal, da bi ta nesoglasja zmanjšali. Narodi obeh držav imajo dolgo tradicijo prijateljstva in odločeni smo ohraniti ga. Odločeni smo zmanjšati naša nesoglasja in z moje strani ne mislim storiti nič takega, kar bi po nepotrebnem razdražilo francosko vlado.»

IZJAVE AMERIŠKEGA GENERALA

Samo z genocidom je mogoča zmaga v Vietnamu

Goldberg o vlogi OZN - Južnovietnamski predsednik odklanja stike s predstavniki osvobodilne fronte

WASHINGTON, 20. — Rezervni general David Shroup, ki je bil do pred tremi leti poveljnik mornariških strelcev v Vietnamu, je izjavil, da je ameriška zmaga v Vietnamu v predvideni prihodnosti nemogoča, če niso ZDA pripravljene izvršiti genocida v tej deželi.

Shroup je po radiu pobijal trditve, da je vojna v Vietnamu življenjske važnosti za varnost ZDA, in je dodal, da dejansko gre za državljansko vojno «med tistimi sleparji v Sajgonu» in vietnamskimi nacionalisti, ki skušajo dvigniti življenjsko raven svoje dežele. Že pred enim letom se je ta general postavil na stran tistih, ki nasprotujejo vojni v Vietnamu.

Ameriški delegat v OZN Goldberg je na tiskovni konferenci izjavil, da je končal posvetovanja s 15 člani varnostnega sveta o morebitni akciji OZN v zvezi z Vietnamom, ter je pripravil zadevno poročilo. Odločitev pritiče sedaj predsedniku Johnsonu. Dejal je, da verjetno ne bo sprejet noben sklep pred koncem leta.

Goldberg je izjavil, da so ZDA še vedno prepričane, da Združeni narodi lahko obravnavajo vietnamsko vprašanje. Jasno pa je, da ne morejo izvajati jasnega in odločilnega vpliva in določiti načina za vzpostavitev miru, temveč bi morali predvsem nastopiti v obliki izjave, s katero bi varnostni svet poudaril, da je treba spor rešiti s pogajanj, ki bi se lahko začela na novi ženevski konfeernci ali pa v drugih oblikah stikov.

Pripomnil je, da bi k diskusiji lahko prispevali tudi Kitajska, Severni Vietnam in osvobodilna fronta in da bi predstavniki teh držav in teh skupin lahko vedno prišli v New York in razvijali konkretno politično akcijo v OZN.

Goldberg je trdil, da objave programa južnovietnamske osvobodilne fronte v OZN ni spremljala nobena sprememba stališča osvobodilne fronte in Hanoja.

Izjavil je nato, da vietnamska vojna ni preprečila nekaterih sporazumov in novih oblik sodelovanja med vzhodom in zahodom, vendar je v glavnem imela negativno vlogo. Na koncu je zanikal, da je sporočil svojo ostavko predsedniku Jhonsonu.

Sajgonski predsednik Van Tieu je v zvezi z Johnsonovim predlogom, naj bi začeli poluradne razgovore z narodnoosvobodilno fronto, izjavil: «Med volilno kampanjo so mi postavili naslednje vprašanje: Če bi se kdo od fronte vrnil v Sajgon in zahteval razgovor z vami, ali bi ga sprejeli? Odgovoril sem pritrdilno, toda izkoriščam to priložnost, da ponovim, da nismo nikoli priznali fronte kot vlade ali kot zakonitega organizma.

Sprejemamo vsakega posameznika, ki pride s fronte in ki se želi pridružiti nam kakor tisti, ki se vračajo v naše vrste. To stališče je zelo jasno. Ni nobenega uradnega predstavnika narodnoosvobodilne fronte, ki ga želim priznati. Ne bomo nikoli priznali narodnoosvobodilne fronte.

Budistični voditelj Tri Kuang je poslal pismo papežu Pavlu VI. s pozivom, naj stori vse mogoče, da doseže podaljšanje premirja za božič, novo leto in vietnamsko novo leto. Mnenja je, da bi podaljšanje premirja moglo omogočiti mirovna pogajanja.

V Parizu pa so predstavniki katoliške, protestantske in pravoslavne cerkve izročili danes popoldne generalu de Gaullu skupno poslanico za mir. V poslanici poudarjajo, da je treba za vedno prepovedati vojno, ker nasprotuje božjemu zakonu in razsipa bogastvo, ki je nujno potrebno za življenje revnih.

Sovjetska vlada je poslala voditeljem južnovietnamske osvobodilne fronte poslanico ob sedmi obletnici njene ustanovitve. Sovjetska zveza izjavlja, da v celoti podpira mirovne pogoje osvobodilne fronte.

Johnson v Canberri

CANBERRA, 20. — Ameriški predsednik Johnson je prišel danes popoldne v Canberro. Jutri se bo v Melbournu udeležil svečanosti za pokojnim ministrskim predsednikom Holtom.

V krogih ameriške vlade so izjavili, da ni nobenega sklepa o morebitnem Johnsonovem obisku v Rimu, ko se bo vračal iz Avstralije. V Beli hiši in v državnem departmaju pravijo, da ne morejo teh govoric komentirati, ker vse osebe, ki so pri tem zainteresirane, spremljajo predsednika Johnsona.

NAROČNIKI! BRALCI!

Kdor se prvič naroči na Primorski dnevnik, bo prejemal list zastonj ves december 1967. Poleg tega prejme v dar lepo slovensko knjigo.

Tudi tisti, ki bo poravnal naročnino za vse leto 1968, dobi lepo slovensko knjigo.

Med tiste, ki bodo poravnali celoletno naročnino do 10. februarja, bo razdeljenih deset prikupnih nagrad. Žreb bo določil srečne dobitnike!

FORMALNE SPREMEMBE V GRŠKI VLADI

Vodilna «trojka» v Grčiji je oblekla civilno obleko

Prva tiskovna konferenca grškega kralja, ki se opravičuje - V ozadju pritisk ZDA

RIM, 20. — Grški kralj Konstantin je izjavil ANSA v salonu vile Polissena, da je zaradi dosedanjih pogajanj molčal o svojem odhodu iz Grčije. Sedanji položaj pa po njegovem zahteva, da pojasni svoje stališče. Nadaljeval je: «Hočem se vrniti v Grčijo. Moram zagotoviti svoji deželi novo pot v parlamentarno demokracijo. Nisem se odkrito uprl dogodkom 21. aprila, ker bi v takem primeru prišlo do prelivanja krvi. Nisem zapustil Grčije v tem razdobju, ker sem upal, da mi bo uspelo prepričati one, ki so prevzeli oblast, da vrnejo deželo demokraciji v krajšem času.»

Kralj je nadaljeval, da je čakal nekaj časa, da bi lahko ugotovil resnične namene. Meseci so pa minevali in nameni so postali jasni. Ko pa se je odločil, ni imel uspehov in sedaj po njegovem ne ostaja nič drugega kot parlamentarna rešitev.

Kralj Konstantin je zaključil, da postavlja edini pogoj za povratek v Grčijo, da vlada določi datum za obnovitev normalnega demokratičnega življenja.

Kraljeva izjava do neke mere prekinja dosedanje zakulisne razgovore s polkovniki, v bistvu pa jim ponuja odprto roko, saj je v drugem delu tudi med drugim rečeno, da morajo polkovniki sprejeti «sprejemljiv datum za objavo nove ustave, ali drugače rečeno, da odložijo proglasitev nove ustave z omejitvami kraljevih pristojnosti, ki so jo že sporočili za prihodnjo soboto.

Sedanja polkovniška vlada pa je odgovorila dokaj učinkovito, ker so vsi trije najvidnejši politični predstavniki izjavili, da ne bodo več pripadali vojski in da gredo v civilno življenje ter da se bodo v tej zvezi tudi predstavili na prihodnjih volitvah. Gre za sedanjega predsednika vlade polkovnika Papadopulosa, podpredsednika generala Patakosa in ministra za gospodarsko koordinacijo polkovnika Makarezosa.

V bistvu gre nekako za izpolnjevanje želja ZDA, da bi se polkovniška vlada predstavila v lepši obliki, čemur je dosedanja vlada s takimi formalističnimi triki morda celo zadostila in pri čemer vse kaže, da ima Kralj Konstantin vedno manj vpliva in zato tudi vedno manj zahteva.

O zasedanju SEV

BEOGRAD, 20. — Član zveznega izvršnega sveta Aleksander Grličkov je pri vrnitvi iz Budimpešte, kjer se je na čelu jugoslovanske delegacije udeležil zasedanja SEV, dejal, da so na zasedanju napredovali v načinu obravnavanja vprašanj. Reforme v socialističnih državah so bile nameč v središču pozornosti splošne debate. Te bodo vplivale na obike in metode sodelovanja v SEV, kajti sklenjeno, je bilo, da se reforma v državah članicah in v Jugoslaviji (ki ni članica, temveč samo sodeluje pri delu te organizacije) začnejo proučevati in da se na podlagi tega odloča o tem kakšne spremembe so potrebne v metodah dela sveta in v posameznih organih.

Jugoslovanska delegacija se je na zasedanju zavzela za razpravljanje osnovnih vprašanj, kot so tehnična in tehnološka revolucija, njen vpliv na sodelovanje, odpiranje nasproti svetovnemu trgu, način medsebojnega obračuna ob upoštevanju svetovnih cen. «Moramo ugotoviti» je dejal Grličko, «da nismo bili osamljeni v tem vprašanju, kajti imeli smo podporo drugih držav, kot so Madžarska, Češkoslovaška in Poljska.» Na zasedanju se je govorilo tudi o potrebi postopnega prehoda na konvertibilni obračun in perspektivnega sodelovanja v dolgoročni dobi. Grličko je dodal, da je Jugoslavija zadovoljna z letošnjim zasedanjem, kajti kaže, da se bo SEV postopoma začel ukvarjati s ključnimi vprašanji. Po zasedanju se je sestal izvršni odbor, ki je sprejel načrt dela komiteja za prihodnje leto. Izvršni odbor je sklenil, da organi SEV izdelajo dopolnilni načrt dela in pri tem upoštevajo vprašanja, o katerih se je razpravljalo, in predloge posameznih delegacij.

Sklepi CK ZKJ

BEOGRAD, 20. — Izvršni komite CK ZKJ je včeraj, naslanjajoč se na sklepe osme seje CK ZKJ, razpravljal o nekaterih tekočih političnih dogajanjih in o trenutnih političnih nalogah komunistov. Bilo je sklenjeno,. da morajo organizacije in vodstva redno proučevati politična dogajanja. To bo zagotovilo, da se komunisti jasneje usmerjajo na bistvena vprašanja in da se poveča učinkovitost njihovega delovanja.

Na sestanku so razpravljali tudi o nekaterih aktualnih vprašanjih, o položaju in vlogi tiska, radia, televizije, o krepitvi vpliva zveze komunistov in naprednih sil v formiranju javnega mnenja. Izvršni komite bo spodbujal razpravo o tem vprašanju med komunisti, zaposlenimi v uredništvih listov, radiatelevizije in sekcijah Socialistične zveze ter časopisnih organizacijah. Obdelano gradivo osnovnega materiala, o katerem so razpravljali, bo poslano republiški CK in organizacijam zveze komunistov v posameznih uredništvih.

CAPETOWN, 20. — Stanje Louisa Washkanskega je še vedno nevarno, vendar pa javljajo, da se je pokazalo proti večeru rahlo izboljšanje, in zdravniki pravijo, da še vedno upajo.

Zasedanje zunanjih ministrov držav evropske skupnosti v Bruslju, na katerem je Francija ponovno postavila veto proti sprejemu Velike Britanije v skupnost

BROWNOVE IZJAVE V SPODNJI ZBORNICI

Veto gen. de Gaulla v Bruslju pomeni hud udarec za francosko-britanske odnose

London ne misli umakniti svoje zahteve za sprejem v skupno tržišče - Komentarji angleškega in francoskega tiska

LONDON, 20. — Predsednik britanske vlade Harold Wilson je predsedoval danes seji vlade, na kateri so razpravljali o posledicah francoskega veta proti sprejemu Velike Britanije v skupno tržišče.

Popoldne je zunanji minister Brown izjavil v spodnji zbornici, da, kar se je zgodilo v Bruslju, pomeni hud udarec za francosko-britanske odnose, toda Velika Britanija nima zaradi tega namena zavzeti negativno stališče v odnosih s Francijo.

Izjavil je nato, da se bo Velika Britanija posvetovala s petimi državami evropske skupnosti, ki so naklonjene njeni kandidaturi, ter bo ostala v stikih s svojimi družabniki v EFTA in z Irsko. Zatem je Brown izrekel priznanje vladam petih držav in evropski gospodarski komisiji za njih akcijo v podporo sprejema Velike Britanije v skupnost.

Dejal je, da Velika Britanija vztraja pri svoji zahtevi za sprejem in da sporočilo, ki je bilo objavljeno sinoči v Bruslju, jasno kaže, da ostane zahteva Velike Britanije in drugih držav za sprejem na dnevnem redu. Velika Britanija ne misli umakniti svojih zahtev. Pripomnil je: «Menimo, da stališče, ki ga je zavzela francoska vlada, pomeni lažno stališče o prihodnosti evropske celine. Menimo, da vsebuje obsojanja vredno število zgrešenih idej o dejanskem stanju vprašanj. Vendar pa je važno poudariti, da ne gre za vprašanje med Francijo in Veliko Britanijo, temveč za evropsko vprašanje.»

Brown je dalje izjavil, da je morala britanska vlada imeti na en način ali drug jasen odgovor, da lahko pripravi svoje nadaljnje načrte. Sedaj je stanje jasnejše. Nadaljeval je: «Nobenega dvoma ni, da se mora Evropa integrirati, če hoče doseči zadosten obseg in imeti zadostno težo in zadosten vpliv na svetu. Zato moramo nadaljevati in ne moremo sprejeti sodbe generala de Gaulla.»

Brown je tudi izjavil, da francoski predsednik ne bo mogel za vedno blokirati volje Evrope, in da se bodo sedaj organizirali z drugimi državami evropske skupnosti in z EFTA ter z irsko republiko, da lahko postanejo polnopravni člani skupnosti, takoj ko se bo pokazala priložnost. Zagotovil je, da bo glavna skrb vlade urediti gospodarstvo.

Londonski «Times» komentira zelo ostro novi francoski veto in pravi, da se zdi, da v sedanji generaciji ne bo nobene združene Evrope. «Nekatere države, kakor Francija, bodo politično neodvisne od Amerike, toda vsa Evropa skupno s Francijo, bo gospodarsko nesposobna.»

List nadaljuje, da bi vstop Velike Britanije v evropsko skupnost lahko preprečil kaj takega zaradi industrijskega in tehnološkega zaleta, ki bi ga Evropa s tem dobila. Nato dodaja: «Toda morda prav zaradi tega, ali vsaj tudi zaradi tega je de Gaulle ponovil svoj veto. Zdi se, da gleda predvsem na kmetijsko politiko v Evropi, medtem ko Velika Britanija in drugih pet držav gledajo na tehnološke smotre. Wilson vidi prihodnost v računskih strojih, de Gaulle pa v sladkorni pesi. Drugi razlog za golistični veto je v gospodarski šibkosti Velike Britanije. S tem izgovorom bo francoski predsednik lahko dosegel, da bo Velika Britanija čakala drugih pet let. Toda do tedaj bo ideja o Evropi domovin lahko tako napredovala, da bi nova angleška zahteva za sprejem v to, kar bo še ostalo od skupnega tržišča, bila brez upanja. Ameriški izziv v sedemdesetih letih je industrijskega značaja: če bi francoski veto še trajal, ne bi bilo možnosti za Evropo, da sprejme tak izziv v sedanjem stoletju».

«Financial Times» svetuje angleški vladi, naj dobesedno jemlje francosko stališče in naj uredi britansko gospodarstvo. Tedaj bo za de Gaulla zelo težko najti nove izgovore za ponoven veto. To tem bolj, ker so Nemci glede vloge funta šterlinga že sporočili, da se ne strinjajo s Francozi.

«Guardian» ne verjame mnogo v možnost bližnje integracije zaradi nepremagljive ovire, ki jo predstavlja de Gaulle. Zato predlaga, naj se prouči možnost procesa povezave med evropskim skupnim tržiščem in EFTA, na kar se je tudi de Gaulle večkrat skliceval.

Britanska liberalna stranka je predlagala štiri točke za olajšanje prihodnjega sprejema Velika Britanije v evropsko skupnost, in sicer: 1. Priznati, da je gospodarsko stanje Velike Britanije razlog za izključitev Velike Britanije iz skupnosti, in morali bi se sprejeti primerni ukrepi za izboljšanje tega stanja. 2. Vlada bi morala sprejeti potrebne ukrepe na davčnem, kmetijskem in gospodarskem sektorju, da omogoči Veliki Britaniji sprejem v skupnost. 3. Ohrani naj se zalet na sektorju večjega evropskega sodelovanja s predložitvijo predlogov za dejansko tehnološko skupnost, odprto vsem evropskim državam in kateri se lahko pridružijo tudi države vzhodne Evrope. 4. Začeti pogajanja, da se razširčejo možnosti ustvaritve evropske rezervne valute, ki naj zamenja vlogo funta.

Na današnji seji francoske vlade je de Gaulle pohvalil zunanjega ministra de Murvilla zaradi odločnosti, s katero se je pogajal v Bruslju. To je sporočil pa seji vlade minister za informacije Gorse. Ta je tudi izjavil, da je de Gaulle izjavil, da bi začetek pogajanj z Veliko Britanijo za njen sprejem v skupno tržišče pripeljal za nekaj časa skupnost šestih do tega, da prekine, če ne popolnoma ustavi svoj razvoj. De Gaulle je mnenja, da Francija s svojim ravnanjem predvsem varuje možnost razvoja skupnega tržišča.

Gorse je nato izjavil, da sporočilo, ki so ga objavili v Bruslju, zelo objektivno povzema potek pogajanj. Dodal je, da vse doslej, dokler se stanje britanskega gospodarstva ne menja, ne bo pogajanj.

Zunanji minister de Murville pa je govoril po radiu in televiziji in je ponovil francosko stališče ter govoril o poteku pogajanj v Bruslju.

Glavni odbor francoske socialistične stranke je nocoj sporočil, da je dal nalogo svojim predstavnikom v poslanski zbornici, naj predlagajo skupini zveze demokratične in socialistične levice da izbere najprimernejšo obliko, in zahteva od parlamenta, naj odloča o posledicah, ki so nastale zaradi francoskega veta v Bruslju. Izjava pravi, da je vlada zavrnila britansko zahtevo za začetek pogajanj, ne da bi se o tem prej razpravljalo v parlamentu. Zato obsoja tako ravnanje.

Francoski tisk skoraj soglasno ugotavlja, da je de Gaulle pozabil to, kar je govoril leta 1946, t. j. da Evropa, ki lahko kaj velja, mora predvsem upoštevati sporazum med Parizom in Londonom.

V Bonnu je predstavnik vlade Diehl izjavil, da vlada obžaluje izid sestanka ministrov v Bruslju in se boji, da bo to imelo za posledico zastoj v evropski gospodarski skupnosti. Po mnenju Bonna pa je pozitivno, da so v Bruslju razjasnili pojme o sedanjem stanju in da so se vsi sporazumeli, da mora vprašanje razširitve skupnosti ostati na dnevnem redu. Za bonsko vlado je važno, da Velika Britanija ni umaknila svoje kandidature za sprejem v skupno tržišče.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je izjavil, da ameriška vlada še vedno podpira sprejem Velike Britanije v evropsko gospodarsko skupnost.

Zaključeni razgovori o izvozu govejega mesa iz SFRJ v Italijo

BENETKE, 20. — Na zbornici za trgovino, industrijo, obrt in kmetijstvo v Benetkah so bili 19. in 20. decembra razgovori med italijansko in jugoslovansko delegacijo o izvozu goveda in govejega mesa iz Jugoslavije v Italijo. Italijansko delegacijo je vodil generalni ravnatelj v ministrstvu za zunanjo trgovino dr. Sergio Parboni, jugoslovansko delegacijo pa namestnik zveznega tajnika za zunanjo trgovino Boris Šnuderl. V razgovorih so sodelovali tudi opolnomočeni minister dr. Virgilio Borga, generalni ravnatelj v zveznem tajništvu za gospodarstvo inž. Anton Debrecin in trgovski ataše poslaništva SFRJ v Rimu Milan Stojič.

Italijanska delegacija je ugotovila povečano potrošnjo govejega mesa in ugodne perspektive uvoza zaradi premajhne domače proizvodnje. Pojasnila je, da so sedanje težave na italijanskem trgu nastale zaradi večjega priliva domače živine in drugih vzrokov sezonskega značaja. To je vplivalo na znižanje cen in zmanjšanje uvoznih potreb.

Jugoslovanska stran je posebej opozorila na zmanjšanje izvoza goveda in govejega mesa iz Jugoslavije, ki zavzema važno mesto v medsebojni trgovinski izmenjavi. Opozorila je tudi na izvajanje sistema dodatnih zaščitnih pristojbin skupnega tržišča. Delegacija je izrazila upanje, da jugoslovansko meso zaradi svoje kakovosti in posebnih vrst (telečje meso), ki v celoti ustreza zahtevam italijanskih potrošnikov in katerega visoka cena ustreza izjemni kakovosti, v nobenem primeru ne povzroča težav na italijanskem tržišču.

Jugoslovanska stran je sporočila predloge za zagotovitev stabilnega izvoza teh izdelkov na italijansko tržišče in omejitev, kolikor je to mogoče, neugodnih posledic sedanjega položaja. Razgovori so potekali v prisrčnem ozračju in vzajemnem razumevanju.

IZJAVE PREDSEDNIKA SKUPŠČINE OZN

Delo je potekalo v neugodnih pogojih

Poziv Franciji, naj ustvari pogoje za neodvisnost francoske Somalije

NEW YORK, 20. — 22. zasedanje glavne skupščine OZN se je zaključilo danes ob 6.30 po srednjeevropskem času. Zasedanje se je bilo začelo 19. septembra.

Predsednik skupščine Manesco je izjavil, da bodo zasedanje lahko znova sklicali vsak trenutek, da razpravljajo o enem od naslednjih vprašanj: razorožitev, Srednji vzhod, Jugozahodna Afrika.

Manesco je izrazil zadovoljstvo, ker je skupščini uspelo zaključiti razpravo o vseh 99 točkah, ki so bile na dnevnem redu, z izjemo treh: neširjenje jedrskega orožja, Srednji vzhod, prihodnost Jugozahodne Afrike. Dodal je, da bodo o teh treh vprašanjih v stiku z glavnim tajnikom U Tantom in z državami članicami za morebitno novo sklicanje skupščine. To bi se po mnenju opazovalcev lahko zgodilo marca ali aprila.

Manesco je med drugim izjavil: «22. zasedanje glavne skupščine je potekalo v takih mednarodnih pogojih, ki niti zdaleč niso ugodni za njeno delo. Nadaljevanje vojne v Vietnamu in zaostritev bombardiranja Severnega Vietnama sta največja nevarnost za mir v sedanjem trenutku ter glavna ovira za izboljšanje mednarodnega ozračja in za normalizacijo odnosov med državami. Interes svetovnega miru zahteva konec te vojne in spoštovanje pravice vietnamskega ljudstva, da svobodno odloča o svoji usodi».

Predsednik je nato izjavil, da je tudi stanje na Srednjem vzhodu prispevalo k povečanju mednarodne napetosti, in nadaljeval: «Da se odpravi napetost na Srednjem vzhodu, je potrebno, da države in v prvi vrsti neposredno prizadete države osredotočijo svoje napore, da s pogajanji najdejo rešitev, ki naj omogoči postavitev temeljev trajnega miru in zajamčenje zakonitih pravic vseh narodov tega področja ter da se opustijo vsake zahteve po ozemeljskih priključitvah na podlagi vojaški operacij.» Listina OZN daje državam članicam primerna sredstva za mirno reševanje sporov, in če se ta sredstva uporabljajo, se lahko dosežejo pozitivni rezultati.»

Manesco je dalje izjavil: «Če naj OZN učinkovito izpolnjuje svoje poslanstvo za zmanjšanje mednarodne napetosti, za reševanje spornih vprašanj in za razvoj sodelovanja med državami, mora zvesto odražati dejansko stanje moderne ga sveta in mora predvsem postati univerzalna organizacija.»

Skupščina je odobrila proračun za leto 1968. Odobrila je tudi resolucijo, ki poziva Francijo, naj ustvari pogoje, da se pospeši izvajanje pravice do neodvisnosti za prebivalstvo francoske Somalije. Resolucija obsoja, dejstvo, da Francija ni izvajala odločitve glavne skupščine, ki je zahtevala nadzorstvo OZN nad referendumom 3. julija, ter poziva Francijo, naj sodeluje, da se temu ozemlju prizna neodvisnost v čim krajšem času.

Sprejeli so tudi poziv vsem vladam, naj prispevajo pri organiziranju pomoči za palestinske begunce.

Sinoči je skupščina odobrila resolucijo, s katero zavrača referendum letošnjega septembra, s katerim je bilo določeno, da ostane Gibraltar britanska kolonija. Odobrila je resolucijo, s katero izjavlja, da ta referendum krši priporočila OZN, naj Velika Britanija in Španija nadaljujeta pogajanja za konec kolonialnega stanja v Gibraltarju. Končno je bila sprejeta tudi resolucija, ki jemlje na znanje, da bo otok Nauru, ki je sedaj pod avstralsko upravo, postal neodvisen 31. januarja prihodnjega leta. Skupščina je pozvala Avstralijo, naj pospeši proces dekolonizacije Papuazije in Nove Gvineje.

Arhitektura v SZ opušča «socialistični klasicizem»

MOSKVA, decembra. — Če bo šlo vse po sreči, pravzaprav po planu, bo do konca tega leta še sto tisoč Moskovčanov izkoristilo priložnost za redko in obvezno ter redno nekoliko «mokro» slavje — vselitev v novo stanovanje. Samo letos bo gradbena operativa potemtakem osrečila kakih štiristo tisoč od šest in pol milijona prebivalcev «velike Moskve».

Stanovanjski standard Sovjetske zveze se je v zadnjih nekaj letih močno povzpel. «Sanitarni minimum» — devet kvadratnih metrov na človega — je še vedno planska predpostavka, toda razmere so se dovolj hitro popravile, da projektanti in planerji že operirajo s formulo n plus 1, kjer je n število članov družine in 1 dodatna soba za dnevno življenje. Realizmu na ljubo je treba pripomniti, da bo formula postala stvarnost nekje v prihodnjem desetletju; vsekakor pa se ji skušajo projektanti prilagoditi že dandanes, vsaj kar zadeva načrtovanje novih naselbin.

Za tistega, ki ve, kako beden je bil sovjetski stanovanjski standard polna štiri desetletja po oktobrski revoluciji, je tempo gradnje skorajda neverjeten. In še ni dolgo tega — morda samo nekaj mesecev — ko je bilo v Sovjetski zvezi občutiti stalno nervozo: bo «linija» stanovanjske zgradnje ostala ali ne?, se bodo fondi zanjo zmanjšali ali ne?, so podatki o gradnji točni ali ne? Glede na nejasnost o tem, kako se je vojevala bitka med privrženci večje potrošnje in privrženci forsiranja težke industrije, vprašanja niti niso bila brez osnove. Dandanes postaja jasno da je mogoče kreniti nazaj sicer v odstotkih, ne pa tudi radikalno, v celoti: stanovanja se ne grade samo iz centralnih fondov, marveč tudi s sredstvi podjetij, preko sistema varčevanja v zadrugi ter končno s sredstvi bolje situiranih posameznikov, ki zmorejo stanovanje kupiti z lastnimi prihranki. Mimo tega se je v zadnjih desetih letih v SZ razvila visoka specializirana gradbena industrija, ki bi se le z velikimi stroški zmogla preusmeriti na druga področja gradnje. Ne navsezadnje velja omeniti tudi vprašanje politične popularnosti takšnega ukrepa: stanovanje je postalo otipljiva dobrina in realna planska postavka tudi za tiste, ki ga še nimajo — pa so trdno prepričani, da bodo v dokaj bližnji prihodnosti postali najemniki življenjsko pomembnih štiridesetih ali petdesetih kvadratnih metrov površine.

V tej gradbeniški konjunkturi doživlja svojo renesanso tudi arhitektura. Moskva je v zadnjem času dobila zanimivost, ki je za študente arhitekture in poznavalce morda edinstvena: med veliko klasistično palačo na Trgu vstaje in moderno palačo SEV nasproti hotela Ukrajina, geografsko ni več kot tristo metrov zračne črte in «zgodovinsko» komaj petnajst let razlike. Medtem ko je stavba na Trgu vstaje klasičen primer «socialističnega klasicizma» Stalinove dobe, je palača SEV moderno poslopje, ki bi lahko stalo sredi kateregakoli mesta urbanistično razvitega Zahoda. «Nravoučenje» pri vsem tem ni v sami arhitekturi, marveč v dejstvu, da je obe palači, tako različni po zunanjem videzu, projektirala ista skupina arhitektov — s to razliko, da prvo pred dvajsetim kongresom KPSZ in drugo po njem...

Mlajša generacija sovjetskih arhitektov se tako v praksi odvrača od ponarejenega klasicizma Stalinove dobe. Vrača se k prvim genijem sovjetske arhitekture, k bratom Vesninom, k Leonidovu in morda še posebej k vizionarju arhitekture socialistične revolucije Ginzburgu, torej k vsem tistim, ki jim je po letu 1929 «Društvo proletarskih arhitektov» izbilo iz rok orodje ustvarjalnosti s svojo politiko «boja na dveh frontah» in boja zoper desno nevarnost in levo iztirjevanje v arhitekturi. Sovjetski arhitekt Feliks Novikov je v eni od zadnjih številk revije «Novij mir» plastično opisal dobo, ko se je naročnik v obliki visokega državnega funkcionarja obvezno spuščal v odločanje o strokovnih zadevah. Sad te ustvarjalnosti so palače, ki naj bi s svojo klasicistično kompozicijo vzbujale občutek vzpona in imenitnosti sistema — in po vsej priliki zakrile bedne «komunalne kvartire» ob svojem podnožju.

Ko so se spremenile politične razmere, so se spremenile razmere tudi v arhitekturi. Zapihal je, kot bi rekli, povsem drug veter: doba gradnje stanovanj in za njo doba industrijske gradnje stanovanj. Arhitektura pa je kljub temu ostala enostranska: če se je prej v prvi vrsti ukvarjala z monumentalnostjo zunanjosti, je bila zdaj na vrsti čista racionalnost — pripravno stanovanje. Po tej poti so se v mestih pojavile stavbe, v katerih je bilo moč stanovati, ki jih je bilo moč hitro graditi in ki so bile — kar je poglavitno — cenene, ki pa so bile ob vsem tem tudi zelo neestetske, ali po domače: grde. In prav o tem začenja zdaj razmišljati marsikateri sovjetski arhitekt.

Tujec se v Moskvi hitro zgubi. Prva orientacijska točka so po pravilu nebotična klasicistična strašila Stalinove dobe, toda le-ta so razmetana po vsem mestu. Mimo teh obstajajo v Moskvi, grobo rečeno, še dve vrsti stavb: lesene barake iz prvih porevolucionarskih let, ki pa se dandanes izredno naglo umikajo tipiziranim blokom nove izdelave. Ker pa so bloki tipizirani, so tudi vsi enaki...

Estetiki na ljubo in zavračajoč grobo racionalnost, se arhitekti zavzemajo ne le za specifično urbanistiko posameznih rajonov, marveč terjajo od «tovarn stanovanj», naj izdelujejo elemente z nekaj različnih vrst pročelij. Toliko o novi stanovanjski estetiki.

Kar zadeva kakovost, pa so reči bolj zapletene. Okoli tretjina vseh stanovanj je narejena iz panelnih elementov in na gradbiščih te vrste zidaka skoraj ni videti. Gradnja stavb po panelnem sistemu traja, če je organizacija dobra, po mesec dni; pri čemer je jasno, da je naglica včasih na škodo kvaliteti. Stanovalci v blokih, narejenih v letih 1960-62, so imeli mnogo kritičnih pripomb čez slab razpored prostorov, neprimerne sanitarije, prehodne sobe, krive stene in slabo spojene panelne plošče. Gosstroj, projektanti in pa tristo tovarn panelnih plošč so si pripombe vzeli k srcu: po ukazu Gosstroja naj bi že v letu 1964 prešli na gradnjo montažnih stanovanj iz «velikopanelnih elementov po izboljšanih projektih». Kljub temu pa je do letos komaj polovica tovarn prešla na izdelavo velikopanelnih elementov, znanih pod indeksom A. Kljub temu je Gosstroj letos izdal nove GOST (industrijske norme) tako za panelne elemente kot tudi za notranjo opremo. Razvnela se je bitka mnenj: preiti s starega sistema neposredno na najnovejšega (z indeksom D) ali upoštevati tudi zamujene norme z indeksom A? Razprave so bile, kot kažejo najnovejša razmišljanja, precej jalove. Zakaj?

Prehod na novi sistem gradnje terja nove investicije tako v industrijo panelnih plošč kot tudi v gradbeno operativo. Tipičen primer je prav poslednja: medtem ko so bili pri starem načinu panelne gradnje dovolj žerjavi z močjo pet ton, terja novi «velikopanelni» način žerjave z močjo sedem ton. Investicije za takšno inovacijo niso ravno najmanjše in prav v zvezi s tem postavljajo arhitekti nove zahteve: tipski projekti morajo biti pripravljeni za dobo sedem do deset let, kajti vsakršne spremembe zahtevajo spremembe v opremi gradbišč. Pripraviti jih je treba kar se da hitro, hkrati pa poskrbeti tudi za tiste variacije v elementih, s katerimi bi arhitektura lahko zadovoljila tudi estetskim potrebam. Predvsem pa brezpogojno upoštevati kvalitetne norme, ki jih terjajo novi GOST.

Kajti za porabnika te razprave niso zgolj akademske narave. Dan po vselitvi bo morda lahko počival, nato pa bo moral na delo, kjer od njega novi gospodarski sistem terja visoko delovno sposobnost. Toda če bo pozno v noč mašil razpoke med paneli, ponoči preklinjal hrupne sosede (zvočna izolacija je slaba) in zjutraj ob odhodu na delo ugotovil, da stanuje v nemarno grdi hiši, mu bo delovni elan že zarana upadel. To pa je proti principom novega gospodarjenja.

Pred bližnjim gostovanjem «Matička»

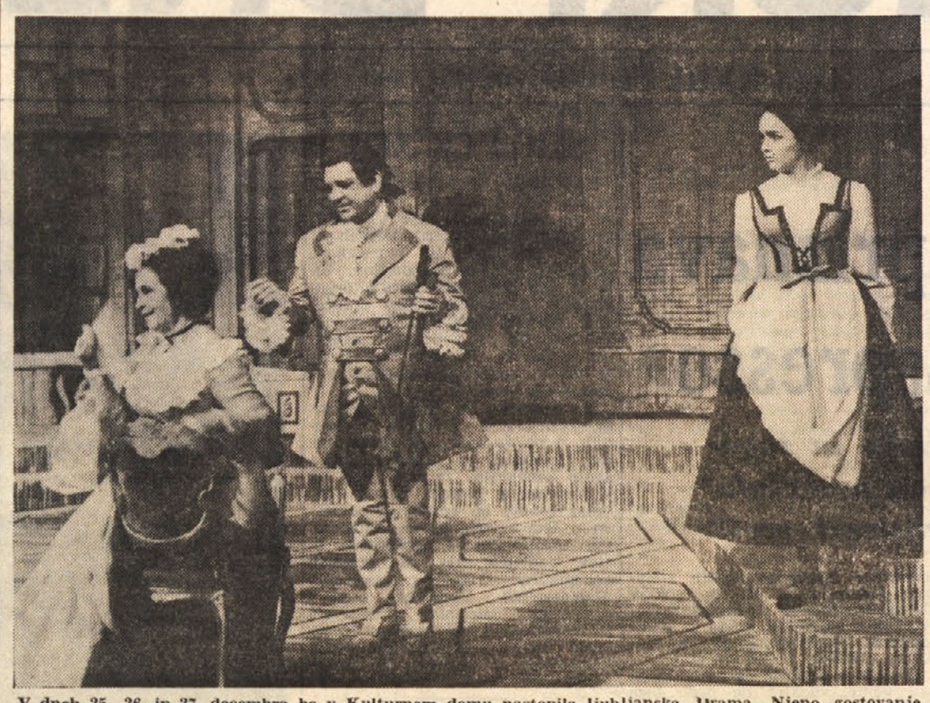

V dneh 25., 26. in 27. decembra bo v Kulturnem domu nastopila ljubljanska Drama. Njeno gostovanje spada v okvir proslav 100-letnice slovenskega gledališča. Na sliki so Ančka Levarjeva, Stane Sever in Majda Potokarjeva kot Rozala, baron Naletel in Nežka

OTVORITEV VČERAJ POPOLDNE

Razstava ob 100-letnici slovenskega gledališča

Lep govor dr. Bratka Krefta

V Kulturnem domu je od včeraj popoldne občinstvu na ogled krasna razstava ob 100-letnici slovenskega gledališča. Nameščena je v spodnjem prostoru in v foyeru pri parterju. Izredno skrbno pripravljen razstavni material je zbralo osebje Gledališkega muzeja v Ljubljani, kjer je bila ta razstava odprta že v začetku oktobra ob slovesni proslavi omenjene stoletnice. Pozneje se je razstava preselila še v Maribor in Celje, sedaj pa bo primeren in nadvse dostojen okvir gostovanju ljubljanske Drame, ki bo prišla v bližnjih dneh v Trst z Linhartovo komedijo «Ta veseli dan ali Matiček se ženi».

Kakor na otvoritvi v Ljubljani in omenjenih mestih je imel tudi v Trstu govor akademik dr. Bratko Kreft. Vendar pa govor ni bil ponovitev prejšnjih govorov, temveč je bil nalašč za Trst pripravljen (in ga bo naš list objavil v novoletni številki).

Na otvoritev razstave so prišli predstavniki naših kulturnih organizacij in nekateri ljubitelji gledališča. Iz Ljubljane je poleg dr. Krefta prispel tudi ravnatelj Gledališkega muzeja Dušan Moravec in osebje muzeja.

Razstava bo ostala v Kulturnem domu dlje časa. Ogledali si jo bodo seveda vsi, ki bodo prišli na predstave «Matička» in na prihodnjo premiero SG. Zelo prav pa bi bilo, če bi profesorji slovenščine — predvsem v višjih srednjih šolah — prišli na razstavo z razredom (ali več razredi skupaj). Prav gotovo bi stoletnica slovenskega gledališča — in s tem ta razstava — ne smela v letošnjem šolskem letu iti neopazno mimo profesorjev in dijakov. Mnenja smo, da bi se moral ta jubilej odražati tudi v letošnjem šolskem delu, n.pr. v šolskih nalogah.

Vse prijatelje gledališča pa obveščamo, da je razstava odprta praktično ves dan in si jo torej lahko ogledajo kadarkoli.

ODSLEJ «USPOSOBLJENI» TUDI NA JUGU

Včeraj dva bančna ropa po že utrjeni praksi

V Pomiglianu d'Arco pri Neaplju so odnesli skoraj pet, v San Piero a Sieve blizu Firenc pa šest milijonov

NEAPELJ, 20. — Danes dopoldne so roparji obiskali podružnico Banco di Napoli v Pomiglianu d'Arco, večji občini nekaj kilometrov od Neaplja. Pred omenjeno podružnico je ob 9.05 privozil avto «alfa romeo sprint» svetlozelene barve. Izstopili so trije moški, četrti pa je ostal pri volanu. Od treh se je eden ustavil na vratih banke, druga dva pa sta vstopila. Sledilo je običajno povelje in navzoči so se morali postaviti mirno z rokami kvišku, bančni uradniki pa so se morali še obrniti v zid in se z dlanmi nasloniti na steno. Eden od obeh roparjev je blagajniku ukazal odpreti blagajno. Notri je bilo 4.800.000, ki jih je ropar vzel s seboj. Roparji so se potem v nagli vožnji odpeljali proti Avellinu.

Čeprav je bilo vse hitro opravljeno in po zgledu mojstrov na severu Italije, pa se le zdi, da so ti «učenci» na jugu napravili kako napako. Nerodno je bilo že to, da je bilo v banki preveč ljudi, med njimi tudi neki občinski stražnik, ki je spremljal nekega občinskega uslužbenca. Ta je šel v banko, da bi dvignil plačo za občinske uslužbence. Neka ženska se je onesvestila; občinski stražnik je prosil, da bi ji smel pomagati, toda ropar na straži mu ni dovolil. Neka oseba je povedala, da je roparja, ki je dal kratko povelje, njegov govor izdajal za Casertanca. Nekdo, ki je šel mimo banke in opazil oborožene osebe, si je zapomnil številko avtomobila. Sploh so bili roparji pri svojem delu preveč opazovani. Policija je tako imela vsaj neke podatke, čeprav avtomobila, ki je bil ukraden, še niso našli. Zahtevali pa so iz Caserte slike takih, ki se je policija že kdaj z njimi seznanila. Na podlagi teh slik in podatkov, ki so jih podali ljudje, ki so bili v času ropa v banki (osem strank in osem oseb iz banke), je skoraj gotovo eden izmed roparjev 43-letni Andrea Lombardelli. Če je ropar res ta Lombardelli, potem je gotovo, da se bo na vse načine trudil, da ne pade v roke pravici. Ubežal je namreč pred kratkim iz jetnišnice v Anconi, kjer je bil zaprt zaradi zelo hudih zločinov: umora in drugih.

Drugi rop včerajšnjega dne pa je bil v San Piero a Sieve, približno 30 km od Firenc. Sem sta prišla dva roparja, ki sta imela sončne naočnike in volnena pokrivala, tako da sta imela skoraj popolnoma zakrit obraz. Vendar so navzoči v hranilnici ugotovili, da sta morala biti še zelo mlada. Pripeljala sta se z belo «giulio 1600» z evidenčno tablico iz Imperie. Ugotovilo se je, da je lastnik avtomobila neki arhitekt iz Imperie, toda avto so mu ukradli v Firencah. V hranilnici sta pobrala za 6 milijonov bankovcev, mimogrede porezala telefon in se hitro odpeljala. Neki karabinjerski podčastnik jima je sledil s «1100», a sta mu ušla in kmalu je za njima izginila sled.

Ker pa je bila javljena tatvina neke «giulie 2600», so karabinjerji in policija pazili tudi na take avtomobile. In res je nekemu takemu avtu uspelo zvoziti mimo cestnega bloka v Porretti. Ker pa je bil približno 300 m dlje drugi blok in ker so tam čakali karabinjerji z naperjenimi brzostrelkami, sta dva moška malo pred Vergatom skočila iz avtomobila ter stekla v hrib, vendar so ju karabinjerji ujeli. Doslej pa se še ne ve, če sta ta dva moška identična z roparjema v San Piero a Sieve.

NEAPELJ, 20. — Predsednik nogometne zveze z Malte je prišel v Neapelj gledat tekmo juniorjev Italija-Malta. Na letališču Capodichino pa je nenadoma ugotovil, da mu je izginila listnica. V njej je bilo za pol milijona lir raznega denarja.

DEIVA MARINA (La Spezia), 20. — Pri gradnji nekega zaščitnega zidu se je odtrgalo nekaj večjih kamnov, ki so pod seboj pokopali dva delavca, stara 33 in 38 let.

V Mostarju obsojeni teroristični ilegalci

MOSTAR, 20. — Okrožno sodišče v Mostarju je obsodilo danes pet članov ilegalne inozemske teroristične organizacije na zaporne kazni od 2 do 14 let strogega zapora zaradi kaznivega dejanja proti narodu in državi. Po priznanju obtožencev o krivdi in dokaznem gradivu so se Ivan Cindrić, Jozo Vujević, Jozo Dedić in Ante Miloš pri prihodu v Francijo povezali s člani terorističnih organizacij, katerih cilj je rušenje sedanje družbene ureditve Jugoslavije in vzpostavitev takozvane države Hrvatske. Sredi leta so bili Cindrić, Vujević in Dedić po pripravah v Parizu, opremljeni z orožjem, eksplozivom, propagandnim materialom, poslani v Jugoslavijo z nalogo, da minirajo železniške proge, mostove, električne napeljave in objekte vzdolž jadranske magistrale in da v Jugoslaviji organizirajo ilegalne diverzantske skupine za napade na postaje ljudske milice, patrole in zastopnike oblasti. Pri poskusu, da opravijo prvo akcijo, so bili aretirani, Peti obtoženi Luka Kraljević, ki se je prav tako v Parizu povezal z voditelji emigrantskih terorističnih skupin, je po vrnitvi v Jugoslavijo širil sovražno propagando.

TRENTO, 20. — Na cesti iz Trenta v Rovereto se je Michele Ferrario, vratar nogometnega moštva U S. Rovereto, z avtomobilom zale tel v tovornjak. On in žena sta se ubila.

Mraz v Evropi in ZDA

BRESCIA, 20. — Zaradi megle je bilo na cesti Milan-Brescia v verižnem trčenju prizadetih 70 vozil. V bolnišnico so odpeljali 14 oseb, promet pa je bil ustavljen dve uri.

Tudi v Bologni in pokrajini je že četrti dan megla. Na področju Ferrare se je neki delavec s skuterjem v megli zaletel v tovornjak in se ubil.

Na jugu je snežilo v Neaplju, na Irpiniji, v Abrucih, kjer je snega pol metra in več in so nekatere gorske ceste zaprte.

Nočna temperatura je bila najbolj nizka v Bocnu: — 9, nato v Turinu — 8, v Benetkah — 6, v Bologni — 5, v Milanu — 4, v Veroni — 3.

V nekaterih predelih Nemčije je temperature dokaj nizka, zlasti na Bavarskem, kjer so izmerili — 18.

V Moskvi je bilo ponoči — 20, v Oslu in Stockholmu — 14, v Bonnu — 9 itd.. V Beogradu je bilo »samo» — 5, medtem ko so v preteklih dneh zabeležili ponekod v Jugoslaviji temperature pod — 20.

Iz ZDA pa poročajo, da so včeraj imeli nadaljnjih sedem smrtnih primerov zaradi mraza — pet v Kaliforniji in dva v Missouri. Tako je doslej že 55 žrtev vremenskih neprilik, ki so v zadnjem tednu prizadele razna področja ZDA.

Poročajo, da so zlasti hudo prizadeti Indijanci Navajos, ki žive v največjem indijanskem rezervatu. Zaradi velikega snega so popolnoma odrezani od ostalega sveta in jim niti s helikopterji še ne morejo pomagati. Doslej je bilo med Navajos že šest smrtnih primerov.

Zbirka, ki izda letno stotisoče knjig

(Zbirka MOJA KNJIŽNICA - Izdaja Mladinska knjiga - Ureja Bogomil Gerlanc)

Naš tržaški rojak s Kontovela Bogomil Gerlanc je pri založbi Mladinska knjiga urednik zbirke «Moja knjižnica», v kateri je lani, kot smo poročali pred letom dni, izšlo skupaj 48 knjig za slovensko mladino. Pravkar je prišla na knjižni trg letošnja serija te zbirke, ki obsega 24 knjig, v nakladi po 12.000 vsaka, skupaj torej 300.000 knjig! Bogomil Gerlanc je bil takoj pripravljen, da za Primorski dnevnik pove nekaj besed o letošnji zbirki Moje knjižnice, te vsekakor edinstvene knjižne zbirke pri nas.

Kaj je bila pobuda za to zbirko?

Sodobni pouk mladine predvideva in podpira branje mladih ljudi. Zato obstaja povsod po svetu naloga šole tudi v tem, da mladega človeka nauči na knjigo in mu vzbudi ljubezen do branja. Pri nas program za osnovne šole tudi zahteva, da morajo učenci prebrati določeno število knjig. Obstaja tudi seznam knjig, razdeljen po razredih, ki je precej širok in ki zato pušča mladim ljudem izbiro po lastnem okusu. Pa tudi učitelj ima možnost vpivati na izbor, pri čemer je pri svojem svetovanju in izboru knjig še svobodnejši. Na drugi strani pa je iz vrst pedagogov prišla zamisel o tekmovanju za bralne značke. Zamisel tekmovanja za bralno značko je med mladino naletela na ugoden odmev in danes je tekmovanje precej razširjeno po vseh predelih Slovenije. Dijak, ki prebere določeno število knjig, dobi za nagrado knjigo in bralno značko, imenovano po pisatelju. Tako imamo na Koroškem Prežihovo značko, v Idriji Bevkovo značko, na Dolenjskem Jurčičevo, na Notranjskem Cankarjevo značko, v Prlekiji Golarjevo, Miklošičevo značko, na Goriškem Gregorčičevo itd. Propagiranje branja pa je naletelo na oviro v pomanjkanju knjig. In ker že vrsto let primanjkuje tako knjig za obvezno branje kot knjig, ki naj bi jih mladi bralci prebirali ob tekmovanju za bralno značko, je prišlo do zamisli nove knjižne zbirke. «Moja knjižnica» se je tako rodila iz potrebe po knjigah, ki naj bi mlademu rodu nudila zanimivo branje v lahko dostopnih, cenenih in tudi na zunaj prikupnih izdajah. Zato pa je seveda potrebno izdajanje knjig v množičnih izdajah, v velikih nakladah, v enostavnejši opremi in za vsakomur dostopno ceno. Tako se je iz potrebe po tovrstnih knjigah za mladino rodila tudi zbirka Moja knjižnica.

Lanski uspeh

Mladinska knjiga je z lanskoletno zbirko Moje knjižnice dosegla nedvomno velik uspeh. Program je bil že lani izbran tako, da je zadovoljil potrebe po obveznem branju in po branju za bralne značke. Založba se je posvetovala s pedagogi, knjižničarji mladinskih knjižic, s pisatelji, z ljudmi, ki delajo po društvih prijateljev mladine in sestavila program. Morda bi lahko kako knjigo zamenjala druga, toda program je bil kar najbolj skrbno izbran. Zato tudi uspeh ni izostal. Moja knjižnica je lani izšla v nakladi po 12.000 izvodov, posamezne knjige pa so dosegle tudi naklado 18.000 izvodov, kot na primer Finžgarjeva povest Pod svobodnim soncem. Ker je skupaj izšlo 48 raznih del s 7244 stranmi, je celotna naklada obsegala blizu 700.000 knjig, kar pomeni vsekakor edinstveni podvig v slovenskem založništvu, ki ga doslej še nismo poznali. Pri vsem tem pa je komaj ena desetina celotne naklade danes še na razpolago, kompletov vseh 48 knjig pa založba nima več. To pa kaže na koristnost in nujnost take izdaje knjig za mladino.

Letošnje knjige Moje knjižnice

Tudi za letošnjo zbirko so pri izbiranju knjig sodelovali šolniki in pedagogi ter organizatorji tekmovanj za bralne značke. Zato je založba prepričana, da je tudi letošnji program ustrezna dopolnitev lanskoletne zbirke in da bo z njim izpolnila pričakovanja.

Predvsem so tudi v letošnji zbirki zastopani domači avtorji. Od klasikov Jurčič, Cankar, Fran Erjavec, Prežihov Voranc, od sodobnikov pa France Bevk, Anton Ingolič, Tone Seliškar, Miško Kranjec, Ribičič. Med jugoslovanskimi avtorji so Šenoa, Andrić, Nazor, od svetovnih pisateljev pa Gorki, Aleksej Tolstoj. Med letošnjimi knjigami je posebej omeniti tri avtobiografske knjige spominov na mladostna leta: Miško Kranjec: Zlata kočija, Fran S. Finžgar: Leta moje mladosti in Ivo Andrić: Poti in mostovi. Lep izbor predstavlja Cankarjeva knjiga Tuje življenje, v kateri so spisi, ki predstavljajo neko nasprotje lanski izdaji pod naslovom Moje življenje. V eni knjigi sta objavljeni Nazorjev Veli Jože in St. L. Mitrova povest Kanjoš-Macedonović, ki je nekaka črnogorska inačica našega Martina Krpana. Za mladino zadnjih razredov so izšle v skrajšani izdaji po vsem svetu znane Pripovedke iz Shakespeara (Ch. in M. Lamb), znani Dnevnik Ane Frank, Maksima Gorkega Detinstvo, za najmlajše bralce pa Ele Perocijeve Tacek in druge zgodbe, Alekseja Tolstoja Zlati ključek, ruska inačica Ostržka, ter Bevkova knjiga o Titu.

Letošnja zbirka obsega skupaj 24 knjig, od katerih vsaka je izšla v nakladi 12.000 izvodov. Tako obsega letošnja naklada zbirke kakih 300.000 knjig, skupaj z lansko pa milijon knjig. S tem pa je bil gotovo dosežen izreden rekord v slovenskem založništvu.

Omeniti je, da so pri letošnji izdaji sodelovali priznani literarni zgodovinarji, bodisi kot uredniki bodisi kot avtorji uvodov, saj ima vsaka knjiga kratko spremno besedo o pisatelju ter najpotrebnejše opombe. Naj med njimi omenimo Franceta Koblarja, Janka Jurančiča, Janeza Legarja, Franceta Dobrovoljca, Severina Šalija, Miroslava Ravbarja in še druge. Ni prezreti tudi deleža slikarjev-ilustratorjev Melite Vovk-Štihove, Ive Seljaka-Čopiča, Jožeta Ciuhe pa tudi Gasparija, Birolle, Soše Šantla in drugih. Knjige so vse enotno opremljene, natisnjene sicer na navadnem papirju toda vezane v barvan plastificiran ovitek.

In načrti?

Založba Mladinska knjiga ima namen nadaljevati z Mojo knjižnico ter že pripravlja načrt za tretji letnik, ki bo obsegal predvidoma 12 knjig s katerimi bi dopolnil vrzeli v sedanji zbirki. Tako bo pač izšlo vse, kar potrebujejo mladi bralci bodisi pri obveznem čtivu bodisi pri tekmovanju za bralne značke. Seveda je založba prepričana, da mnogo teh knjig ne bo ostalo v rokah mladine in da bodo mnoge prišle tudi do odraslih bralcev. Tako je zbirka Moja knjižnica prek otrok vsaj posredno namenjena tudi odraslim bralcem. Zato je tudi letos dve knjigi lanske zbirke Moja knjižnica, in sicer Finžgarjev roman Pod svobodnim soncem ter Iga Grudna zbirko Na Krasu, uvrstilo v svojo letošnjo knjižno zbirko ob Jadranskem koledarju tudi Založništvo tržaškega tiska.

St. Ru.

Okolica Nevejskega sedla se pripravlja, da postane eno važnih zimskoportnih središč. Dela, ki so v načrtu, seveda še ne bodo dokončana letos, opazen pa bo že začetek. V načrtu je tudi žičnica z Nevejskega sedla h Gilbertijevi koči (na sliki). V teh višinah je vedno dovolj snega

Sreča se bo vrnila tudi v nedeljo

24. DECEMBRA

z Radiotelefortuna da bi podelila dva avtomobila Autobianchi Primula z avtoradiom

Vsako nedeljo bodo po radiu in televiziji objavljena imena zmagovalcev

RAI Radiotelevisione Italiana

CASINO'
PORTOROŽ
PORTOROSE
ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
ter priljubljena igra TRENTE ET QUARANTE
NIGHT CLUB · CABARET · STRIPTEASE
ATMOSPHÈRE PARISIENNE
V HOTELU «PALACE» PORTOROŽ
ODPRTO VSE LETO

ČETRTKOVA ČRTICA

Skrivnostni brat

«To je bilo najbolj nesrečno popoldne mojega življenja,» je pričel bogati mister Betelman svojo neverjetno zgodbo in mi porinil prek mize čašo whiskyja. «Sisi, moja oboževana, razvajena žena je kratkomalo zmetala svoj nakit v kovček in me zapustila. Vse moje iluzije o ženskem spolu so šle po vodi. Kako sem jo razvajal! Ona pa mi je kar v obraz rekla, da s propadlim moškim noče imeti opravka, da se je grenko prevarala v meni in da naj se v bodoče znajdem sam, kakor vem in znam. Pristavila je še, da ni ustvarjena za krpanje nogavic in pranje srajc in da si pri svojih letih še lahko poišče moškega, ki ni tak bedak kot jaz...»

«To je bilo surovo,» sem pripomnil obžalujoče.

«Ampak zdravo,» je pristavil Betelman, «kajti tedaj sem ostal čisto sam na svetu. Najemnine za sobo nisem že dva meseca plačal, na pohištvo so prilepili listke in električni tok so mi že davno izklopili... Žalostno sem buljil v ostanke svojega premoženja. Tedaj je potrkalo na vrata.

Plašno sem dejal 'naprej'. Pred menoj je stal neznan moški. Pristopil je bliže k meni, me objel, vzdihnil in dejal:

— Tu sem zopet, dragi brat!

Nisem verjel svojim ušesom. «Svoj živ dan nisem imel nobenega brata.»

— Pač, Henry, — je dejal — to sem jaz, tvoj brat Frank. Ali mi lahko oprostiš, ker me tako dolgo ni bilo?

Zmedeno sem odgovoril:

— To mora biti pomota... jaz nimam nobenega brata...

— Vem, vem, Henry. Ni mi treba razlagati. Med brati se razumemo brez besed. Lahko me vržeš iz sobe. Tega ti ne bi niti zameril, ampak prepričan sem, da tega ne boš storil.

Blaznež — sem pomislil in plašno pogledal proti vratom. Toda Frank je verjetno bral moje misli, ker je smehljaje dejal:

— Kdo naj bi bil tako plašen? Saj veš, da ti ne bom storil nič žalega, Henry.

Kot pribit sem sedel na svojem stolu. Frank pa je pričel zamišljeno korakati po sobi. Ogledoval si je predmete v sobi in vzdihnil:

— Kako lepo je, če se človek po dolgih letih lahko zopet vrne domov. Kakšna sreča, biti spet doma!

Pomislil sem, kako mučno bi mi bilo, če bi sedaj vstopil v sobo rubežnik in mi pričel odnašati pohištvo. Toda nikogar ni bilo. S Frankom sva ostala sama.

Moj gost si je sezul čevlje. Preden se je zleknil po divanu, je še zehnil in dejal:

— Ne zameri, dragi brat, če sem nekoliko utrujen... ali imaš malo čaja zame?

Kakor hipnotiziran sem vzel čajno ročko in šel k hišnici po vročo vodo in tri koščke sladkorja. Frank je čaj z užitkom posrebal. Potem je legel in zaspal. Svoj suknjič je obesil na stol.

Po prstih sem hodil okoli njega in razmišljal, ali bi segel v žep njegovega suknjiča in si ogledal njegove dokumente. Toda to misel sem zavrgel. Ta tuji moški me je osvojil s svojo zaupljivostjo. Ko je na ulici narasel hrup, sem zaprl okno...

Pozneje je z užitkom pojedel še mojo zadnjo klobaso, medtem ko se je meni od lakote krčil želodec, in pokadil moji poslednji cigareti.

Ko se je zmračilo, se je dvignil, me pogledal v oči in pokimal.

— Tako, zdaj moram zopet proč, Henry. Saj veš, da ne morem ostati. Jutri pridem zopet...

S pogledom je še enkrat objel vso sobo in odšel z vzdihom:

— Kako lepo je vendar doma!

Zmeden sem ostal sam. Bil sem ginjen, da je nekdo čutil mojo siromašno sobico kot svoj dom, sobico, v kateri ni bilo ničesar več mojega in za katero sem bil na dolgu še najemnino. In ko so se Frankovi koraki oddaljili po hodniku, sem se nenadoma začutil samega.

Naslednje jutro me je navsezgodaj prebudil pismonoša. Neki odvetnik me je prosil, naj se nujno oglasim pri njem v neki osebni zadevi.

— Sporočiti vam moram, — mi je izjavil odvetnik, — da je vaš brat nocoj umrl in da je vas določil za svojega edinega dediča. Dediščina znaša 200.000 funtov...

Začutil sem, da se me loteva omotica, in se oprijel stola.

— Ampak jaz... — sem jecljal.

— Razumem vas, — je dejal odvetnik. — Seveda nimate nobenega brata in tudi pokojni ni imel nobenega. Bil je bogat, vendar osamljen mož. In ker obojega, osamljenosti in bogastva, ni mogel več prenašati se je odločil, da se bo obeh bremen hkrati znebil.

— Kako? — sem vprašal brez sape in nenadoma videl pred seboj Frankovo obličje — ali je...?

— Da, napravil je samomor. Sinoči. Zaužil je strup. Toda pred tem mi je izročil tole oporoko v korist moža, ki je bil en dan njegov brat. In to ste vi.

Seveda nisem razumel, kako je pokojnik našel prav mene. Tudi to mi je odvetnik pojasnil: Frank je obiskal nekega rubežnika in ga vprašal, kater od njegovih strank je najbolj nesrečna in najbolj osamljena. Tak je zvedel za moje ime in mo naslov.

— Upal je, da se bosta dva osamljena človeka gotovo po bratsko razumela, — mi je dejal odvetnik. — Niste ga razočarali.

Betelman je strmel predse.

«Tako sem prišel do premoženja — po zaslugi svojega brata Franka.»

«Kdo pa je bil v resnici ta čudni gost?» sem vprašal.

«Do danes tega še nisem zvedel,» je izjavil Betelman. «In gotovo ne bom nikoli zvedel — če verjamete ali ne...»

J. FOX

Centrala «Grančarevo» v poskusnem obratovanju

Letos jeseni so morali v Jugoslaviji kar dvakrat omejiti uporabo električnega toka. Ker je bila jesen zelo sušna in ni v nekaterih krajih več mesecev padla niti kapljа dežja, je v akumulacijskih jezerih zmanjkalo vode, zaradi nesmotrnosti pa termične centrale niso delovale tako, kot bi bile lahko. Zaradi pomanjkanja elektrike je trpela tudi industrijska proizvodnja. To navajamo zato, ker zadnjih nekaj let v Jugoslaviji že ni bilo omejitev električnega toka. Lanskoletna proizvodnja elektrike — okoli 18 milijard kWh — je malone že zadoščala. Ni je pa bilo nikoli preveč, kajti kljub temu, da se je proizvodnja električne energije po vojni povečala za 15-krat, je tudi potrošnja tako velika, da se morajo kar pomujati, da bi jim v bližnji bodočnosti ne zmanjkalo elektrike za nadaljnji razvoj gospodarstva. V tem smislu moremo tudi razlagati velikanski finančni napor Jugoslavije za gradnjo hidrocentrale v Železnih vratih na Donavi, kakor tudi drugod po Jugoslaviji, kjer so v gradnji druge električne centrale.

V sklopu teh naporov in uspehov spada tudi hidrocentrala «Grančarevo» na Trebišnjici. V prihodnjih dneh bodo spustili centralo «Grančarevo» v poskusno obratovanje in s 1. februarjem prihodnjega leta se bo njena proizvodnja že vključila v ostalo električno mrežo. To bo vsekakor velik uspeh graditeljev hidrocentral, predvsem podjetij «Hidrogradnje» iz Sarajeva, «Geotehnike» iz Zagreba, «Hidromontaže» iz Maribora in «Elektro-Srbije» iz Beograda, ki so udeležena pri tej gradnji.

Z začetkom obratovanja te centrale se bo končala prva faza hidroenergetskega sistema na Trebišnjici, ki bo že odslej dajal obilni dve milijardi kWh elektrike na leto. Elektrarna «Grančarevo» je namreč drugi pogon tega sistema, prvi pa je centrala «Dubrovnik», ki deluje že od leta 1964.

Centrala «Grančarevo» je tako imenovana pretočna centrala. Njene turbine poganja voda reke Trebišnjice, ki so jo speljali skozi 17 km dolg predor. Proizvodnja te centrale bo okoli 800 milijonov kWh. Stroški zanjo so znašali 740 milijonov dinarjev.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Smoter, ki ste si ga bili postavili, je nedosegljiv. Nemirno družinsko vzdušje.

BIK (od 21.4 do 20.5.) Dosegli boste uspeh, ki bo zbudil presenečenje vseh, ki vas poznajo. Popolna harmonija dveh src.

DVOJČKA (od 21.5 do 21.6.) Pobude finančnega značaja vam ne leže preveč. Premalo ste duhovno razgibani.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Ne bodite užaljeni, če vam bo kdo povedal, kar vam gre. Preveč pozornosti posvečate neki osebi, ki tega ne zasluži.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Lotili ste se podviga, ki ga sami nikdar ne boste izvedli. Nemudoma se pobotajte z nekim prijateljem.

DEVICA (od 24.8 do 22.9.) Uveljavili boste neko svojo pravico, ki ste se zanjo borili zelo dolgo. Pridobili si boste dragoceno prijateljstvo.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Pazite, da bi v svojem delu ne prišli navzkriž z zakonom. Več prijateljstev z nežnim spolom hkrati ni prav varna zadeva.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Seznanili se boste z osebo, ki vam bo v veliko korist. Skušajte se bolj zbližati z umetnostjo.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Ne zapravljajte časa in denarja, da bi pomagali lahkomiselnemu prijatelju. Razsodnik boste v nekem sporu.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Sijajno boste rešili neko praktično nalogo. Zadovoljni boste s samim seboj.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Trdoglavost nekega kolega vam bo šla na živce, vendar potrpite. Bodite pravični tako do sebe kot do drugih.

RIBI (od 20.2 do 20.3.) Preveč zaupate nekemu sodelavcu. V čustvenem pogledu ste potrebni spremembe ozračja.

Mihec in Jakec

— E, dragi moj, bet dandanes kral, tudi ni neč.

— Ja, tudi tu je an meštir, ke nima več velave. Koker, denmo reč, kučerji. Kadar so pršli auti, ni bilo za kučerje več žiulenja. Jest se še spounem, kaku so se kučerji tepli ses ta prvemi taksisti.

— Ma so zginli tudi tisti, ke so krčali po cestah «fjaški da vendere». Kadu bo kupu danes flaške, ke jeh je tolko, de ne znaš kam ž nimi.

— Al pej tisti, ke so pozimi prodajali kuhane hruške «petorai»? Tudi njeh ni več. Jn impicaferaj?

— Ja, ja, tudi meštirji pridejo jn grejo. Namesto kralov so danes forte u modi polkovniki jn generali. Jn krali se jem morejo nečko umakent. Sej si vidu, kej je tokàlo tistga grškega Kostantina?

— Vidu, vidu! Je pršu, bogi, u Rim ses celo držino jn z nekej oficirji.

— Jn z anem belem p'skam.

— Pej mačke niso vzeli se sabo?

— Mačko nima pomena jamat. Zatu ke mačka se drži hiše jn ne ledi, nanka če so krali. Jn če be jo glih vzeli, jem bi hmali ušla jn pole be šla nazaj u Atene. Pej sej je u Rimi dosti mačk. Si bojo ben najdli kašno.

— Ja vselih more bet forte žalostno, jet taku po sveti! Jn še brez soudou. Zatu ke uani, kadar so prsli u Rim, so jemeli samo tiste grške drahme. Ma jem jeh ni tov nobeden menjat, zatu ke tiste dni, zastran grškeh štorij, u drahme nobeden ni zaupau. Jn taku so ostali brez soudou. Še dobro, de so jeh pršli deskat tisti z grške ambasade, de so jeh sprauli pod streho.

Jest rečem, de še posebno hudo more bet za ta staro, za tisto Federiko, ke je vajena vsega dobrega jn ke je Nemka. Ta mlada kralica se bo znajd'a, zatu ke uana je z ane demokratične kraljevske držine jn ni neč prevzetna. Jn jema tudi srečo, ke je vzela anga krala ke zna delat tudi kej druzga jn ne samo regirat. Jn spet se vide, de zmiram prou pride, če človek kej zna jn de ni smet gledat samo na požicjon. Ke požicjon — danes ga jemaš jn kadar je narlepša, pej sfriš. Ma tisto, kar znaš, tistga ti nobeden ne more vzet.

— Pej kej zna delat ta kral?

— Razbivat cegle, dragi moj. Uan je an velek sportnik, karate. Jn s tistem karate ti uan z roko razbije cegu.

— Kej, z roko?

— Z roko ,z roko! Udare po cegli ku ses sekiro jn — zzk — je cegu na koseh.

— Ma je pej forte priden.

— Jn zdej mu tu lahko pride prou. Je res, de njeni starši be narrajši vidli, de be pršla oba h njem na Dansko. Je nekej mescov od tega, ke so jem določli an grad. Ma znaš, kaku je — se storet mantenjirat od tastov je tudi ta zadna. Zatu ke mu zmiri lahko vržejo na pjat, de ga ravnajo. Jn če je uan kej od moža, bo rajši sam skrbu za držino.

— Sej če zna razbet cegu z roko, be lahko dobu delo pr kašnemi cirkusi. Se misleš, kaku be se ledje pahali za videt anga krala, ke razbiva cegle. Še jest be ga rad vidu.

— Jest mislem, de ga ne boš vidu, zatu ke zdej pravejo, de se bo ses tistmi grškimi generali poglihau, samo de ne zgebi tron. Ga bo ben mati Federika zrihtala.

— Ben, tu bomo pej še vidli.

IZ ZGODOVINSKIH ZBORNIKOV IN DNEVNIKOV

Kakšni so v intimnem življenju bili Habsburžani

Svojevrstni ameriški zgodovinarki, pripadniki ene najstarejših evropskih cesarskih dinastij niso všeč samo zaradi tega, ker so, bajè, odpovedali na področju pridobivanja denarja

Okoli južnokorejske prestolnice Seula je v zadnjih letih nastalo veliko skrajno siromašnih predmestij: Otroci brskajo po smeteh

Dvanajst let je ameriška zgodovinarka Dorothy Gies McGuigan sanjala v svoji dunajski sobici o cesarjih, kraljih in knezih, o njihovih ženah in priležnicah, o spletkah in ljubimkanjih. Dvanajst let je zasledovala tajne intimne poti ene najmočnejših evropskih vladarskih družin, kakršno so predstavljali Habsburžani.

Ko se je spet vrnila domov v Ann Arbor, ki je v ameriški državi Michigan, je na 456 straneh napisala delo, za katerega je založnik rekel, da predstavlja «družinski roman tolikšne literarne kvalitete, da presega vse Buddenbrooke, Barringse in Forshythe».

Toda, kar je bilo s takšno založniško prizadevnostjo povzdignjeno do nebes, predstavlja pravzaprav le intimno cesarsko-kraljevo poročilo, mešanico literature in dejstev, vendar v zelo zabavni in pristni obliki, tako da preseneča vse zahodne zgodovinske raziskovalce.

Tako avtorica prikazuje cesarska kronanja kot nekakšen izreden «show» («največji evropski show»). Za Dorothy McGuigan je Marija Terezija «ena od tistih prebrisanih, poštenih avstrijskih gospodinj, pri katerih hišne pomočnice ostanejo do svoje smrti». O Karlu V., cesarju svetega rimskega cesarstva nemškega naroda, Dorothy McGuigan pravi naslednje: «Imel je dvoje lepih nog, ki se tudi po dolgih letih jahanja nista ukrivile, kar se sicer dogaja tudi aristokratskim nogam.»

Avtorica se rada zaustavlja tudi v habsburških spalnicah, pripoveduje o poročnih nočeh in otroških posteljicah, navaja razna besedičenja, kvante in natolcevanja pa pisma, kakršna je, postavimo, «cesarica Marija Ludovika pisala svojemu možu Francu II. v zvezi z njegovo ljubico, ki so mu jo priporočili zdravniki»: «Ali si jo res spet moral obiskati, mrcina?!»

Zgodovinarka McGuigan tudi po žensko objokuje nekatere nesrečne habsburške hčere, ki so bile pozabljene v raznih evropskih prestolnicah, hčere, katerih edina naloga je bila, da rodijo otroke za ženitbeno trgovino dinastije.

Po Dorothy McGuigan tudi to ni bila redkost, da so se dinastični interesi Habsburžanov soudarjali z osebnimi željami. Sicer pa so se v «prekrasni baldahinasti postelji Marije Terezije ...spopadla njena nagnjenja s svečanimi zakonskimi dolžnostmi do cesarja». Avtorica pripoveduje o šestnajsterici otrok, kolikor jih je rodila, kot o nekakšnem dejstvu, ki dokazuje, kako se je «ta blodna skupna spalnica v cesarskem dvorcu po malem spremenila v pravcato mučilnico».

Ko je Marija Terezija odkrila, da jo njen Francl vara, pa je nemudoma ukazala sestaviti komisijo za ugotovitev njegove nedolžnosti.

Kakšni so Habsburžani bili kot moški, je avtorica odkrila v starih zbornikih in dnevnikih. Tako je ugotovila, da je Maksimilijan I. bil «ploden in resničen moški», vtem ko je Karel VI. po prvi zakonski noči zapisal v svoj dnevnik: «Prekrasna noč s kraljico.»

Žena kralja Filipa I., Ivana Španska, je bila na smrt utrujena od «izčrpajoče strasti» po zakonski noči, tako da jo je soprog moral krotiti edino na ta način, da ji je «odrekel zakonsko posteljo».

Tudi Ivanin brat Juan je bil «polten kot sestra», umrl je 18 mesecev po poroki, čeprav je njegova mati opozarjala snaho, da naj ne bo «do moža preveč zahtevna, ker bodo sicer njegove moči prenagio zgorele».

Smrt ljubimca Juana je bila prva v vrsti smrtnih primerov, ki so habsburški ženitveni trgovini prinesli dobiček. Zgodovinarka pravi, da so vsi Habsburžani, cesarji in kralji, pokazali izredno spretnost pri pletenju rodbinskih zvez, celo ko zakonski partner še ni bil niti rojen. Ko je n.pr. cesar Maksimilijan I. hotel s pomočjo zakonske postelje osvojiti Madžarsko, je svojo nečakinjo Marijo, ki je bila še dojenček, zaročil z otrokom madžarske kraljice, ki še ni bil niti rojen.

Dorothy McGuigan pa v svoji knjigi pravi še nekaj, namreč, da so Habsburžani popolnoma odpovedali na področju, ki je za sleherno Američanko zelo važno: na področju pridobivanja denarja. Zgodovinarka z velikim nezadovoljstvom pripoveduje, kako je Maksimilijanova žena Bianca Sforza ob priložnosti nekega potovanja morala zastaviti celo last no perilo, da bi si lahko nabavila življenjske potrebščine.

SOVJETSKA TV-MREŽA

MOSKVA, 20. — Sovjetska agencija Tass je sporočila, da so v Sovjetski zvezi dokončali ali da dokončavajo šest velikih televizijskih postaj in prenosnikov, ki bodo sposobni prinesti televizijski program v slednji kot Sovjetske zveze. Dve izmed teh postaj sta že povsem dokončani, in sicer ena v Novosibirskem, to se pravi v središču Sibirije, druga pa v Magadanu, torej nekoliko severno od Ohotskega morja.

Za ostale štiri velike postaje pa poročilo pravi, da so v zaključni fazi. Te postaje so v Vorhovti na Arktičnem morju, v Siktikaru, industrijskem središču severovzhodne Rusije, v Habarovskem, glavnem upravnem središču skrajno vzhodne Sovjetske zveze in v Južnem Sahalinsku na otoku Sahalin severno od Japonske. Čeprav poslednje štiri televizijske postaje še niso povsem dokončane, morejo že oddajati svoj program ali prenašati druge programe. Prvič so te štiri postaje prenašale že svečanosti ob 50. obletnici oktobrske revolucije v Moskvi, ko so za program sprejemale preko sovjetskega umetnega satelita «Mavrica».

Radio Televizija

ČETRTEK, 21. DECEMBRA 1967

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Slov. pesmi - 12.00 Sobotni variete - 12.30 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 17.00 Mandolinski ansambel - 17.20 M. Kacin: «Nicolò Machiavelli» - 17.30 Zaploskajmo jim - 18.00 Zbor «Sot la Nape» - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 A. Srebotnjak: Kraška suita - 18.50 Orkester Trovajoli - 19.10 Pisani balončki - 19.40 Zabavni ansambli - 20.00 Šport - 20.35 «Krog», radijska drama - 21.35 Jazzov kotiček - 22.00 Motivi dveh Amerik - 22.30 Bach: Kantata 106 - 22.50 Romantične melodije.

Trst

12.05 Plošče - 12.25 Tretja stran - 13.25 Pacchiorijevi solisti - 13.40 Tosati: koncert za violo in orkester - 14.40 Knjižne novosti.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 10.15 Plošče - 11.00 Beležnica - 11.15 Nove plošče - 11.30 Današnji pevci - 12.00, 13.00 in 13.50 Glasba po željah - 14.45 Priljubljene melodije - 15.30 Lahka glasba - 16.30 Radijski oder - 16.50 Današnji gostje - 17.30 Plesna glasba - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Orkester - 22.10 Jazz.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranja glasba - 9.07 Zvočni trak - 10.05 Šola - 10.35 Ura glasbe - 12.05 Kontrapunkt - 13.20 Rita Pavone in Teddy Reno - 14.40 Italijanske popevke - 16.00 Program za mladino - 16.30 Ameriške plošče - 17.20 Detektivka - 17.38 Orkestri - 18.15 Veliki variete - 19.30 Luna park - 20.20 Recital - 21.20 Glasbena fantazija - 22.05 Londonski Melos Ensemble.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.15 Jazz - 11.35 Zdravnikovo mnenje - 11.45 Pesmi desetletja - 13.00 Ne streljaj na pevca - 14.05 Juke box - 14.45 Nove plošče - 15.15 Sopranistka L. Pons in tenorist A. Pertile - 16.00 Rapsodija - 16.38 Popoldanski spored - 18.35 Enotni razred - 20.00 Kronike - 20.10 J. London: «Dolina meseca» - 20.45 Neapeljske pesmi - 21.50 Plesna glasba.

III. program

10.00 Brahmsova simfonija št. 4 - 10.40 Bramieri in Wert - 10.50 Petrassijeve skladbe - 12.55 Antologija interpretov - 14.30 Ghedinijeva komorna glasba - 15.20 Brahms, štirje madžarski plesi - 15.30 Telemannova kantata - 16.10 Majakovski, simfonijetta - 17.20 Francoščina - 17.45 Mendelssohn, simfonija št. 5 - 18.15 Gospodarski pregled - 18.45 Kulturne aktualnosti - 19.15 Koncert - 20.10 Pizettijeva opera «Tujec».

Slovenija

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Iz oper ital. skladateljev - 8.55 Pisatelj Ivan Potrč - 9.25 Narodne iz Vojvodine - 9.40 B. Lesjak: Snežec beli pada - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Jug. pevci - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Iz Foersterjevega «Gorenjskega slavčka» - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalni orkestri - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Izbrali smo vam - 14.45 Lirika za otroke - 15.40 Sopranistka D. Zupanova - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Simf. koncert - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Turistična oddaja - 18.45 Jezikovni pogovori - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Ritmi - 20.00 Domače pesmi - 21.00 Sto let slovenske lirike - 21.40 Glasbeni nokturno - 22.10 B. Kantušer, Viozzi in Vouch - 23.05 V Ivanov: Oče in mati.

Ital. televizija

10.30-12.30 Šola - 17.00 Program za najmlajše - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 Kmetijska oddaja - 19.15 Roboti so med nami - 19.45 Šport in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Glasbeni spored - 22.00 Katoliška akcija, danes in včeraj - 23.05 Dnevnik.

II. kanal

18.30 Nikoli ni prepozno - 19.00 Francoščina - 21.00 Dnevnik - 21.15 Poljudna znanost - 22.10 Otok Malta - 22.40 Filmske in gledališke kronike.

Jug. televizija

17.05, 20.00, 22.45 Poročila - 9.40, 14.50 in 16.10 TV v šoli - 10.35, 11.00 in 15.45 Angleščina - 17.10 Vijavaja — ringaraja - 17.55 Obzornik - 18.15 Dan v planinski enoti - 18.35 Zasebno delo v samoupravnem sistemu - 19.00 Dežurna ulica — humor. oddaja - 19.40 TV prospekt - 20.30 Aktualni razgovori - 21.40 Gluck: Orfej in Evridika — opera.

HVALE VREDNA POBUDA

Furlanski, slovenski in koroški šolniki izmenjavajo izkušnje

Množijo se ne samo gospodarski, turistični, foklorni in drugi sestanki v troje ob treh mejah: furlanski, slovenski in koroški, ampak tudi na šolskopedagoškem področju.

Furlansko gibanje za didaktično eksperimentiranje je skupaj s skupino L1, ki združuje šolske nadzornike in didaktične ravnatelje, vzpostavilo stike z obmejnimi šolskimi voditelji na Koroškem in v Sloveniji.

Jasno je, da šolnike vseh teh treh pokrajin zanima, kako poučujejo pri sosedih in kakšne sodobne metode poučevanja uporabljajo. Vsekakor je ta pobuda hvale vredna, kakor zasluži pohvalo tudi to, da so pričeli prosvetni delavci iz Furlanije odhajati na obiske v Istro, na Reko in drugam, tamkaj predavat in pa tudi proučevat, kako se ima tamkajšnja italijanska manjšina. Takšni stiki razblinjajo predsodke in nagibajo ljudi, da razmišljajo, ali je doma vse prav v njihovem poučevanju.

S prvim medsebojnim sestankom so pohiteli v Tarčentu med Furlani in slovenskimi šolniki iz Soške doline. Kot gostje so bili navzoči didaktični ravnatelj iz Bovca prof. Uršič, ki je tudi poslanec v slovenskem republiškem parlamentu, dalje prof. Rutar šolski direktor osemletke iz Kobarida, in še prof. Corsinijeva iz Nove Gorice, ki pozna oba šolska sistema, italijanskega in slovenskega. Ko so izmenjali svoja prva gledišča o raznih šolskih metodah na obeh straneh, jih je uspeh tega prvega sestanka navdušil, da so že začrtali prihodnjo obliko tega trojnega obmejnega šolskega sodelovanja, to je, da se še naprej sestanejo s koroškimi šolskimi voditelji ter da organizirajo kar tri sestanke v troje: enega v Furlaniji, drugega na Koroškem in tretjega v Sloveniji. Na vsakem izmed teh sestankov bo prirejena posebna razstava učnih knjig, šolskih programov in šolskih nalog učencev.

Kaj bi bilo, če bi si furlansko gibanje za didaktično eksperimentiranje upalo poskušati nezaslišan eksperiment, da bi poskusili s slovenskim materinim jezikom učencev na 50 šolah Beneške Slovenije in še razstavili šolske naloge teh učencev v domačem jeziku, kakor se je to že dogodilo leta 1946, ko je ta eksperiment organiziral videmski šolski proveditorat s sodelovanjem furlanskega filološkega društva in po navodilih profesorja Gianfranca D'Aronca. Zakaj ne bi mogli takratnega uspelega eksperimenta ponoviti leta 1968.

A. R.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Girolamo Caramori v «Tribbio»

V galeriji «Tribbio» razstavlja povsem nova dela, nova tako po dosedanji vsebini, kot po načinu njih izdelave, že dobro znani grafik Girolamo Caramori. Slikar je sicer doma iz Castelmasse ter se je izučil na akademiji v Urbinu, poučuje pa že vec let v Trstu na umetniškem zavodu. Prvič smo videli njegove grafike v galeriji «Cavana», zadnjič pa na predlanski osebni razstavi v Občinski galeriji. Z beneškimi grafiki je sodeloval na mnogih razstavah doma in v tujini, v Ljubljani in Zagrebu, a med zadnjimi nagradami je prva ex-aequo nagrada, ki mu jo je podelilo ministrstvo prosvete.

V posebni mapi so še vedno na ogled njegovi značilni kamenotiski in ujedanke, ie pa v ostalem za poznavalce Caramorijeve grafike ta razstava prijetno presenečenje v smislu čistega slikarstva s povečano barvitostjo in črtnostjo, ki meji že na znakovno upodabljanje pri Licati.

Nekdanja oblikovnost grafik, ki je še vedno mejila vsaj na poustvarjeno resničnost pokrajin, se je v novih slikah umaknila svojevrstnemu abstraktizmu. Dvanajst velikih listov res se ustvarja videz kamenotiskov, so pa le v temperi obarvana tanka platna skoro nevidno nalepljena na papir. In prav kontrast med tkanino in zrnom papirja daje tem listom poseben čar.

Vsebinsko so podobne nekakšnim perspektivam omejenih in ograjenih prostorov, drugod se približujejo prerezom in tlorisom nenavadnih razklanih ali podrtih stavb, v katerih izstopa nekod bolj drugod manj vidno, skupen znak v obliki oglate glave na dolgem in širokem vratu. Postajajo pa nam te slike po rahlosti nežnih barv in obrisov umetniško prijetne, kljub temu, da se vsebinsko odmikajo iz nam znanega sveta. Vse to še močneje občutimo ob ogledovanju nadaljnjih dvanajstih del, izvršenih na poslikanih ploščah iz lesne zmesi. Verjetno zaradi nedolžnosti oblik.

MILKO BAMBIČ

Tržaška glasbenika dirigent O. Kjuder in violinist Žarko Hrvatič bosta nastopila v televizijski oddaji «Glasbeni magazin», ki jo bo RTV Ljubljana prenašala v petek, 22. t.m. ob 19. uri (pred slovenskim obzornikom) in ne ob 17. uri, kot smo javili v torkovi številki našega dnevnika

FAŠISTIČNI IZBRUH SREDI PARIZA

Resnica o Vietnamu gre nekomu na živce

Skupina 30 vandalov je opustošila kinematograf, v katerem so vrteli film «Loin du Vietnam»

PARIZ, 20. — Vtem ko se množične demonstracije proti ameriškemu divjanju v Južnem in Severnem Vietnamu v zadnjih mesecih vedno bolj množijo in postajajo vedno bolj odločne, se vendarle najdejo tudi ljudje, ki se opredeljujejo za «drugo stran». Ne mislimo pri tem na nekatere redke državnike in politike, ki z najrazličnejšimi izgovori skušajo opravičevati ameriško početje v Vietnamu, pač pa na skupine skrajnih desničarjev, ki svojo opredeljenost za «jastrebe» kažejo na izrazit, rekli bi celo slikovit način. Pri tem pa velja poudariti, da na preseneča dejstvo, da je do takšnega primera prišlo v Parizu, kjer so bile doslej že številne in resnično množične demonstracije proti ameriškemu imperializmu, še posebej proti ameriškim zločinom v Vietnamu. Kaj se je v Parizu zgodilo?

Kakih trideset vandalov, pripadnikov nekega skrajno desničarskega gibanja je vdrlo v kinematograf «Kinopanorama» in ga razdejalo. Zakaj? V tem kinematografu že nekaj dni predvajajo film «Loin du Vietnam», ki ga je izdelalo šest režiserjev, med katerimi so tudi Jean-Luc Godard, Alain Resnais in Claude Lelouch. Že sama imena režiserjev nam povedo, da gre za zahtevno filmsko delo, hkrati pa nam naslov filma pove, da gre za film, ki govori o Vietnamu. Film predstavlja nekakšen mozaik dogajanj v Vietnamu. Seveda daje sliko, ki nikakor ne more biti naklonjena ameriškemu imperializmu.

Do incidentov je prišlo včeraj proti večeru. Skupina kakih 30 manifestantov, oboroženih z gorjačami, je vdrla v vežo kinematografa, podrla na tla in premlatila policijska agenta, ki sta bila na straži, ter nekega namestnika kinematografa. Ko so to opravili, so se «pogumni» mladeniči lotili izložbenih oken v veži kinematografa, v katerih so razne trgovine razstavile svoje predmete. Vdrli so tudi v neko modno trgovinico in se polastili nekaterih predmetov. Pomazali so tudi stene veže. Ko so opravili to, so vandali vdrli v kinematografsko dvorano, odvrgli solzilno bombo in potrgali na tla vse zavese. Samo ob sebi se razume, da je bila predstava prekinjena.

Med tem so poklicali policijo, ki pa je prišla nekoliko prepozno, vendar ji je uspelo aretirati dva vandala dva člana tiste skupine.

Kot bi to ne bilo dovolj, je skrajno desničarsko gibanje «Occident» objavilo zvečer poročilo, v katerem izraža svoje zadovoljstvo nad «akcijo nacionalističnih borcev, ki so se ponovno znali upreti zastrupljujočemu delovanju vietkonških lakajev». V istem poročilu nadalje beremo:

«V trenutku, ko vojaki zahoda žanjejo zmago za zmago v jugovzhodni Aziji, nacionalisti ne morejo več dopuščati, da bi skupina gledališčih gverilcev slavila početje vietkonških biričev».

Menda bi bil vsak komentar k temu odveč. Ponavljamo pa, da je vendarle nekoliko čudno, da smo kaj takega doživeli v Parizu, ki je bil nekoč «matica» kolonialnega cesarstva, v katero je spadala tudi Indokina, to se pravi tudi tisti del jugovzhodne Azije ki je znan danes pod imenom Vietnam in od koder so leta 1954 morali odiiti prav tem Francozom podobni Francozi, ko so jih vietnamski borci pod poveljstvom generala Djapa povsem potolkli.

Samo ob sebi se razume, da tolpa vandalov ni tega storila na lastno pest in pobudo. O tem priča tudi «poročilo», ki se nad «akcijo» navdušuje. Pobuda je gotovo prišla od drugod, verjetno celo z onstran Atlantika.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 6.4, najnižja 4.4, ob 19. uri 4.4 stopinje, vlaga 12 odst., zračni tlak 1021.2 narašča, veter 22 km severovzhodnik, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 10 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, CETRTEK, 21. decembra
Tomaž
Sonce vzide ob 7.42 in zatone ob 16.23. Dolžina dneva 8.41. Luna vzide ob 20.56 in zatone ob 11.08.
Jutri, PETEK, 22. decembra
Demetrij

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Z živahnimi govori se bliža h koncu razprava o proračunih in načrtu

Včeraj je spregovorilo 10 svetovalcev - Ugibanja o izidu bodočega glasovanja - Dr. Dolhar (LSS) zahteval izvajanje posebnega statuta, Marij Grbec pa je obravnaval kmetijska vprašanja

Tudi sinočnja seja tržaškega občinska sveta se je zavlekla dolgo v noč, ker je o občinskih proračunih za leto 1967 in za leto 1968 ter petletnem načrtu govorilo kar 10 občinskih svetovalcev, in sicer Gasperini (KD), Grbec (KPI), Taddeo (ind.), Benni (KD), Morelli (MSI), Zimolo (PLI), Crevatin (KPI), Dolhar (LSS), Fragiacomo (PRI) in Calabria (KPI).

Razprava se bo nadaljevala in zaključila jutri, prav gotovo zelo pozno, z glasovanjem o proračunih. Kakšen bo izid glasovanja, ni moč z gotovostjo predvidevati, ker se iz sinočnjega posega svetovalca LSS dr. Dolharja lahko sklepa, da bo glasoval proti. V svojem govoru je dr. Dolhar poudaril zahtevo po popolni uveljavitvi določil Posebnega statuta in izrazil razočaranje slovenskega življa spričo predloženih proračunov in petletnega načrta.

Republikanski svetovalec Fragiacomo je kritiziral sklepe CIPE glede ladjedelnic. Glede zahtev o pravicah Slovencev je privlekel na dan odlomke iz članka v reviji «Documenti della Presidenza del Consiglio», o katerem smo v našem listu že podrobno pisali in odločno zavrnili trditve o popolnem spoštovanju pravic slovenske manjšine v Italiji. Ob koncu je dejal, da ne bo glasoval za proračun, niti za komisarja. Torej bo glasoval za proračun?

Kako bosta glasovala dva indipendentistična svetovalca? Svetovalec Taddeo je sicer kritiziral proračune in petletni načrt, toda ob zaključku je pripomnil, da je njegova kritika konstruktivna in doprinos k skupnim naporom za napredek našega mesta.

Svetovalec Marij Grbec je govoril o problemih kmetijstva in kritiziral občinsko upravo, da se do sedaj ni zanimala za to vprašanje. Svetovalec Crevatin je med drugim dejal, da je petletni načrt predvolilni golaž, poln obljub kot petletni načrt za delavske zadruge, o katerem ni več govora.

Svetovalec Calabria je obširno govoril o gospodarski krizi v Trstu in o žalostnih posledicah sklepov CIPE glede ukinitve ladjedelnice Sv. Marka ter je polemiziral zlasti s svetovalci PSU in KD, tako da se je razvil živahen razgovor. Zaradi pozne ure in pomanjkanja prostora bomo obširneje poročali prihodnjič.

Povečanje glavnice družbe Friulia

Deželna finančna družba Friulia bo v smislu sklepa, ki ga je sprejel upravni svet organizacije na izredni seji 10. aprila letos, povečala svojo glavnico s 500 na 7.495 milijonov lir. V ta namen bodo izdali 699.500 delnic po 10.000 nominalne vrednosti. Delnice bodo ponudili sedanjim delničarjem v razmerju s številom delnic, ki jih ti posedujejo. Opcijsko pravico bodo prizadeti lahko uveljavili v roku 15 dni od 15. decembra dalje.

Svetovalec LSS Dolhar ne bo glasoval za proračun?

V tržaških političnih krogih se je včeraj razširila vest, da ne bo občinski svetovalec Liste slovenske skupnosti dr. Dolhar glasoval za proračun tržaške občine.- Zaradi tega je nastala v demokristjanskih krogih velika zaskrbljenost, saj je prav od Dolharjevega glasu odvisno, ali bo proračun odobren ali ne. Če bo proračun zavrnjen, bo nastala občinska kriza.

Zahvala nabrežinske KPI

Občinska sekcija KPI v Devinu-Nabrežini izraža svojcem predragega umrlega tovariša Giordana Martinisa svoje najgloblje sožalje ob hudi izgubi. Ob tej priliki se zahvaljuje vsem, ki so se udeležili njegovega pogreba in počastili njegov spomin ter vsem, ki so priskočili na pomoč.

Sestanek Mladinske konzulte

Mladinska konzulta se bo nujno sestala drevi ob 19.30 in bo proučila osnutek petletnega načrta, ki ga je pripravila občinska uprava.

Predsednik Saragat sprejel deželne predstavnike

V zrcalni dvorani na Kvirinalu so se včeraj začeli tradicionalni sprejemi visokih državnih oblasti ter predstavnikov javnega življenja, ki so šli voščit predsedniku za božič in novo leto. Po najvišjih vladnih in državnih oblasteh je predsednik Saragat sprejel predsednike dežel s posebnim statutom ter predsednike ali podpredsednike v deželnem svetu. V imenu naše dežele so voščili predsedniku vse najboljše predsednik deželnega odbora Berzanti, podpredsednik deželnega sveta odv. Devetag in vladni komisar prefekt Cappellini.

Skupščina PSU

Snoči je bila v sekciji PSU Trst-center mesečna skupščina članov. Po kratkem poročilu tajnika Boniciollija je sotajnik Pittoni poročal o petletnem načrtu tržaške občine. Rekel je, da je zelo važno, da pride tudi na občinski ravni do načrtovanja. Po proučitvi glavnih sektorjev občinske dejavnosti v prihodnjih petih letih je Pittoni izrekel zaupanje socialistov v delo občinskega odbora. Sledila je živahna razprava. Skupščine se je udeležil tudi občinski odbornik Giorgio Cesare.

PO PODATKIH TRGOVINSKE ZBORNICE

V prvih desetih mesecih 1967 240.000 ton svežega prometa

Letos manjši dovoz žitaric, rudnin in lesa - Več kosovnega in raznega blaga - Dovoz petroleja za naftovod napihuje statistike tradicionalnega prometa

Statistični urad trgovinske zbornice je izdal dokončne statistične podatke o blagovnem prometu v pristanišču v preteklem oktobru. Iz podatkov je razvidno, da je znašal dovoz blaga po morju v tem mesecu 79.702 toni, od tega 409.322 ton surovega petroleja za naftovod Trst-Ingolstadt, medtem ko je odvoz dosegel 149.050 ton, vštevši 9660 ton raznega blaga, ki so ga vkrcali na ladje za potrebe potnikov in posadke, ter kot gorivo za sama plovila.

S tem se je promet prvih deset mesecev leta dvignil na 6.697.287 ton, od tega 4.905.635 ton v dovozu in 1.791.652 ton v odvozu. Pri dovozu je treba imeti pred očmi dejstvo, da je v omenjenem razdobju odpadlo na dobave petroleja za bavarski naftovod kar 1 milijon 172.867 ton prometa, medtem ko je treba ravno tako pri odvozu ločiti odvzem 52.647 ton surovega petroleja, ki so ga ladje odpeljale iz rezervoarjev pod Dolino v dneh po zapori Sueškega prekopa (prekop so kakor znano zaprli za promet v jutranjih urah 5. junija letos).

Če naj primerjamo letošnji promet s prometom v prejšnjih letih, kažejo statistični podatki naslednji razvoj: leta 1964 (januar-oktober) 4.576.984 ton, leta 1965 5.109.282 ton, leta 1966 5.231.108 ton, a letos kakor rečeno 6.697.287 ton. Ker pa je letošnji promet močno pod vplivom dovoza surove nafte za naftovod Trst-Ingolstadt, so ustrezni podatki v primeri z lanskimi in predlanskimi nehomogeni. Če zato odbijemo to posebno postavko od celotnega prometa, to je skupaj 1 milijon 172.867 ton dovoza in 52.647 ton odvoza od celokupnega prometa 6.697.652 ton, pridemo do zaključka, da je znašal dosedanji običajni promet v pristanišču 5.471.773 ton; to pa pomeni, da smo letos v primerjavi z ustreznim razdobjem lanskega leta pridobili le 240.665 ton novega prometa.

Kar se tiče blagovne sestave pristaniškega gibanja velja pripomniti, da je dovoz žitaric od lani na letos nazadoval z 298.538 na 87.900 ton; tudi dovoz rudnin je popustil, in sicer z 825.557 na 730.726 ton, dovoz lesa z 28.647 na 18.731 ton, dovoz premoga pa z 237.393 na 221.346 ton.

Nasprotno s tem pa se je dovoz «raznega blaga» nekoliko dvignil, in sicer z lanskih 452.344 na letošnjih 501.847 ton. V odvozu po morju so popustile naslednje postavke: žitarice (lani 19.988, letos 7911), rudnine (lani 114.746, letos 86.670 ton) in les (lani 80.846, letos 60.390 ton); nasprotno pa sta se povečali postavki: premog (lani 108, letos 416 ton) ter «drugo blago» (lani 708.702, letos 921.747 ton).

V železniškem prometu smo v oktobru zabeležili 64.868 ton dovoza in 93.822 ton odvoza; skupaj torej 158.690 ton prometa (v istem mesecu lani 141.656 ton). Skupen obojesmerni promet v prvih desetih mesecih leta je tako dosegel 1 milijon 634.693 ton, ter je bil za slabih 100.000 ton večji od lanskega, ki je znašal 1.545.304 ton. Medtem ko je odvoz blaga po železnici ostal skoraj na lanski ravni (929.272 ton v primerjavi z 910.459 tonami) pa se je dovoz povečal z lanskih 634.845 na 705.421 ton. Glede blagovne sestave prometa naj zabeležimo, da se je letos skrčil dovoz premoga (s 34.959 na 17.715 ton), žitaric (s 6948 na 5374 ton) rudnin (s 65.721 na 49.378 ton) in lesa (s 63.119 na 57.477 ton); napredoval pa je dovoz mineralnih olj in «raznega blaga», zadnja postavka s 461.989 na 571.194 ton. Podobno je bilo tudi v odvozu: napredek so zabeležili pri mineralnem olju (lani 90.606, letos 105.328 ton), premogu in «raznega blaga» (s 361.189 na 487.551 ton), medtem ko so nasprotno popustile postavke: žitarice (s 139.121 na 65.174 ton), rudnine (s 301.959 na 257.526 ton) ter les (s 16.740 na 10.728 ton). Končno naj navedemo še delež posameznih zalednih držav na skupen obseg železniškega prometa (v razdobju januar-oktober); v dovozu: Avstrija 299.136 ton, Italija 210 tisoč 357, Zah. Nemčija 64.177, Jugoslavija 45.407, Češkoslovaška 32 tisoč 846, Švica 21.096 in Madžarska 14.799 ton; v odvozu: Italija 283.246 ton, Češkoslovaška 229.335, Avstrija 170.368, Zah. Nemčija 90.384, Jugoslavija 52.650, Madžarska 49.920, Švica 31.572 ton itd.

Študijske štipendije jugoslovanske in madžarske vlade

Jugoslovanska vlada razpisuje natečaj za 60 študijskih štipendij v akademskem letu 1968-69. Študijske štipendije so namenjene univerzitetnim študentom, absolventom, diplomirancem in umetnikom v Italiji, ki nameravajo obiskovati univerzitetne tečaje in se izpopolniti na jugoslovanskih univerzah in visokih šolah. Štipendije obsegajo mesečni prispevek 1100 N din, zdravniško podporo in oprostitev plačila vpisnine za omenjene tečaje.

Jugoslovanska vlada nadalje razpisuje 5 študijskih štipendij za dobo enega meseca za letne tečaje srbohrvaškega jezika in jugoslovanske književnosti, ki jih bosta priredili zagrebška in zadrska univerza v mesecih julij-avgust 1968. Štipendije obsegajo, stanovanje, hrano in brezplačno posečanje seminarjev.

Ministrstvo za zunanje zadeve sporoča, da je madžarska vlada razpisala 26 študijskih štipendij v akademskem letu 1968-69 za umetnike, absolvente in diplomirance. Enoletne štipendije dopuščajo izpopolnitvene študije in raziskave na madžarskih inštitutih, višjih šolah in umetnostnih akademijah. Štipendije stopijo v veljavo 1. oktobra 1968 in obsegajo stanovanje, 3000 mesečnih forintov in socialno zavarovanje.

Madžarska vlada razpisuje tudi 30 štipendij za krajša obdobja študija. Pri tem pridejo v poštev poletni študijski univerzitetni in umetnostni tečaji, ki jih bodo priredili v Debrecenu, Esztergomu in Veszpremu. V štipendijah je vključeno stanovanje, hrana in udeležba pri predavanjih in študijskih izletih.

Vsi tisti, ki se zanimajo za omenjene štipendije lahko zaprosijo za informacije ministrstvo za zunanje zadeve, glavno ravnateljstvo za kulturne stike, urad V, 00100 Rim. Prošnje z vsemi potrebnimi dokumenti je treba nasloviti na gornji naslov najkasneje do 15. februarja 1968, za jugoslovanske štipendije, do 31. januarja 1968 pa za madžarske.

Urnik cvetličarn v nedeljo

Deželno odborništvo za industrijo je sklenilo, da bodo ostale cvetličarne v tržaški pokrajini odprte v nedeljo 24. t.m. od 8. do 13. ter od 16. do 19. ure.

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Svetovalci so skoraj soglasno odobrili tri zakonske osnutke

Tičejo se lova, zadružništva in nujne pomoči ob cestnih nesrečah

Na včerajšnji seji deželnega sveta niso nadaljevali razprave o obračunu in proračunu, ker je bil predsednik deželnega odbora Berzanti odsoten. Odpotoval je namreč v Rim na novoletni sprejem pri predsedniku republike Saragatu.

Zaradi tega so razpravljali o drugih treh zakonih in jih na hitro odobrili, ker pač že vlada praznično vzdušje. Prvi zakonski osnutek se tiče lovskih rezervatov, obnovitve ustreznih koncesij in njihovega preklica. Vsebuje samo en člen, ki pravi, da se za sedaj glede teh zadev uveljavljajo predpisi odloka št. 1016 iz leta 1939. O zakonskem osnutku je poročal socialist Angeli, v razpravo pa so posegli svetovalci Moschioni (KPI), Moro (PSU) in Trauner (PLI), odgovoril pa jim je Angeli. Zatem so zakonski osnutek soglasno odobrili.

Nato je prišel na vrsto zakonski osnutek o ukrepih v prid zadružništva in za nadziranje zadrug. Vlada je osnutek vrnila deželnemu svetu z zahtevo, da ga nekoliko spremeni po podlagi njenih predlogov in ugovorov. Zaradi tega so osnutek prilagodili vladnim zahtevam. O zakonskem osnutku je poročal socialist Renato Bertoli. Zelo naglo so odobrili vseh 28 členov zakonskega osnutka in nato še celotni osnutek sam, pri čemer so se vzdržali samo liberalci in misovci, medtem ko so drugi oddali svoj glas za osnutek.

Končno so razpravljali še o zakonskem osnutku, s katerim se nekoliko spreminja drugi člen omenjenega zakona. Tudi o tem zakonskem osnutku je poročal socialist Bertoli. Zanj so glasovali vsi svetovalci razen misovcev, ki so se vzdržali.

Danes se bo v deželnem svetu nadaljevala razprava o proračunu in obračunu.

Jutri zapade rok avtomobilske takse

Izterjevalni urad tržaškega avtomobilskega kluba sporoča, da zapade jutri avtomobilska taksa. Avtomobilisti naj poskrbijo za čimprejšnje plačilo, da se preprečijo dolge vrste. Avtomobilski klub sporoča, da je na razpolago mnogo okenc, tako da ne bodo plačniki predolgo čakali. Denar bodo sprejemali za vse avtomobiliste v novih prostorih ACT v Ul. Cumano št. 2. Uradi bodo odprti ob delavnikih od 8.30 do 12. in od 16. do 18. ure, ob sobotah pa od 8.30 do 11.30.

Skupščina KPI v Miljah

Drevi ob 20. uri bo v dvorani kinematografa «Verdi» v Miljah javna skupščina sekcije KPI. Pokrajinski svetovalec Galliano Donadel, ki je tudi tajnik sekcije bo poročal o letošnjih borbah in o perspektivah za leto 1968. V imenu tajništva federacije bo spregovoril upravni tajnik Claudio Tonel. Ob tej priliki bodo predvajali film «Pelle viva».

Postajanje vozil v Ul. Petrarca

Da bi omogočil večje število parkiranih prostorov v Ul. Petrarca, ne da bi pri tem bil oviran promet, je župan izdal odlok, s katerim ukinja postajanje motornih koles na strani sodih hišnih številk v omenjeni ulici od Ul. Ginnastica do Ul. Stuparich. Poleg tega je v isti ulici uvedel postajanje avtomobilov na pločniku na strani lihih hišnih številk od Ul. Ginnastica do Ul. Stuparich in od Ul. Buonarroti do Ul. Pietà. Upoštevajoč tudi, da poteka promet po Ul. Petrarca samo enosmerno, je župan dovolil postajanje vozil na levi strani v smeri vožnje do Ul. Ginnastica do Ul. Stuparich.

Natečaj za mesto dietetičarja

Tržaška pokrajinska uprava razpisuje natečaj za službo dietetičarja pri pokrajinski psihiatrični bolnišnici. Prošnje se lahko vlagajo do 17. februarja 1968. Interesenti ne smejo preseči 30 let starosti na dan 23. 10. 1967. Predpisana diploma ženskih tehničnih dejavnosti (veja dietetike), ali diploma višje srednje šole in diploma dietetičarja. Za pojasnila se je treba obrniti ob ponedeljkih, sredah in petkih od 10. do 12. ure na personalni urad tržaške pokrajine, Ul. Geppa 21.

NA ZASEDANJU ZVEZE TRGOVCEV

Zahteva po olajšavah carinsko prostega področja

Trstu naj se priznajo enake ugodnosti kot Goriški

Na svojem zadnjem zasedanju je vodstvo tukajšnje zveze trgovcev sprejelo resolucijo, v kateri se zavzema za to, da bi Trstu priznali olajšave carinsko proste cone «po kontingentih», kakršno uživajo na Goriškem. Predstavniki trgovcev ugotavljajo, da je sprejetje tega ukrepa nujno za gospodarstvo na tržaškem področju, ki je okoli in okoli obdano s «cenejšimi» tržišči, to je z jugoslovanskim trgom in z «goriško» prosto cono, ki se razprostira do Tržiča in Gradeža, to se pravi prav do morja. Takšen položaj je povzročil, ugotavlja vodstvo trgovinske zveze, da na Tržaškem preti nevarnost, da bodo nekatere trgovinske dejavnosti kratko malo odpadle: to velja zlasti za področje prehrambenih izdelkov in za področje goriva. Osrednja vlada naj prizna Trstu svojstvo proste carinske cone, kakršno je svoj čas priznala goriški pokrajini, ki nima glede tega nobene večje pravice kakor tržaška, saj sta obe izšli iz zadnje vojne enako revni in teritorialno prizadeti. Glede odprte meje z Jugoslavijo, naglašajo trgovci, da gre v bistvu za koristno dejstvo, ki pa nalaga osrednjim oblastem nalogo, da priskočijo na pomoč prizadetim trgovskim kategorijam s tem, da priznajo tržaškemu področju ugodnosti proste cone. Temu vprašanju bodo trgovci posvetili posebno zasedanje splošnega zbora organizacije, na svoj sklep pa bodo opozorili tudi politične in gospodarske predstavnike našega področja in dežele Furlanije - Julijske krajine.

Božični prazniki...

se bližajo. Prazniki mirne družinske sreče. Treba pripraviti božično drevesce; treba pripraviti jaslice. Vsi družinski člani se po svojih močeh trudijo, da pripravijo vse potrebno, da bo te dni naš dom prijetno in toplo zbirališče cele družine. Za pravo božično razpoloženje bomo tudi poslušali naše prelepe slovenske božične pesmi. Včasih nam je praznike lepo izpopolnil tudi radio. Žalibog nam v zadnjih letih radio nudi vse prepogosto razne neokusne priredbe božičnih pesmi, ki so tuje našemu čustvovanju. Vendar si lahko pomagamo s ploščami. Zbor Slovenskih madrigalistov je pripravil serijo najbolj priljubljenih božičnih pesmi v res odlični izvedbi. Med njimi so na primer Glej zvezdice božje, Sveta noč, Zveličar nam je rojen in druge. Tudi Slovenski oktet ima ploščo lepih naših domačih božičnih napevov. Obe plošči lahko dobite v Tržaški knjigarni v Ulici sv. Frančiška 20. V domačem krogu bomo poslušali tudi naše domače pesmi!

Toncijeva pohabitev je še vedno skrivnostna zadeva

Skrivnostni krvavi dogodek na Lonjerski cesti štev. 101/1 je za karabinjerje, ki zadevo preiskujejo še vedno uganka. Vincenzo Tonci je v bolnišnici in trdi vedno svoje. Po operaciji so si zanj zdravniki pridržali prognozo.

Karabinjerji so medtem skušali izvedeti kaj več o zapleteni zadevi. V Toncijevem stanovanju niso našli nobenih znakov nasilnega vdora napadalcev in njihovega nezaslišanega krvavega dejanja, čeprav niso izključili možnosti kakšnega morebitnega maščevanja. Vzeli so v pretres mnoge druge možnosti in celo tisto, da se je Tonci v trenutku blaznosti sam pohabil in imel potem še toliko moči, da si je rano sam prišil in očistil stanovanje.

Preiskovalni organi še vedno tavajo v temi in si ne znajo obrazložiti pretresljivega dogodka. Preiskava je v polnem teku.

V Ajdovščini našli 300 kg težko granato

V središču Ajdovščine so delavci podjetja «Primorje» pri kopanju temeljev za neko novo stavbo, v kateri bodo namestili veliko tržnico, naleteli na topovsko granato. Gre za izstrelek, ki tehta 300 kilogramov.

Nesreča priletne ženske

V občinskem zavetišču v Ul. Pascoli 31 se je predsinočnjim ponesrečila 79-letna gospodinja Olga Taucer. Priletna ženska je spodrsnila na hodniku, izgubila ravnotežje in padla, pri čemer se je pobila po desni nogi in si verjetno zlomila stegnenico. Taucerjevo so šele včeraj zjutraj z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico in jo sprejeli na ortopedski oddelek s pridržano prognozo.

SEJA MILJSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Začetek razprave o občinskem proračunu za prihodnje leto

Prvi del seje posvečen raznim vprašanjem

Sinoči nekaj po 20. uri se je začela na miljskem občinskem svetu diskusija o občinskem proračunu za prihodnje leto.

Prvi del seje so svetovalci posvetili obravnavanju vprašanj, ki so zanimala posamezne svetovalce. Šlo je za vprašanja, ki so jih svetovalci postavili županu, oziroma odbornikom. Govorilo se je o težavah, ki nastajajo pri izplačevanju pokojnin, o težavah pri namestitvi novih telefonskih zvez, o raznih vprašanjih mestnega prometa, razsvetljave ulic itd. ter o ladjedelnici Felszegy.

V svojem odgovoru je župan Millo dejal, da so vesti glede ladjedelnice Felszegy precej neugodne. Gre sicer za neuradne vesti, ki pa so v bistvu zelo objektivne. Delavcem in uslužbencem ladjedelnice zagotavljajo na vsak način prejemke za december in tudi 13. plačo.

Pri obravnavanju teh drobnih vprašanj je neki svetovalec menil, da bi bilo treba namestiti na poštnem uradu dva uslužbenca za izplačevanje pokojnin.

Takoj nato je občinski svet začel obravnavati vprašanje občinskega proračuna. K diskusiji se je prijavilo 11 govornikov. Sinoči so govorili naslednji: Stener (PLI), Marassi (KPI), Paolini (KD), Marengo (KD) in Robba PSU.

V svojem sporočilu o občinskem proračunu je miljski župan na seji občinskega sveta 13. decembra govoril tudi o javnih delih v miljski občini. Predvsem se je dotaknil vprašanja gradnje ljudskih stanovanj in povedal, da bodo na podlagi deželnega zakona št. 26 zgradili 18 stanovanj (100 milijonov lir). Dela bo opravilo podjetje Lambda iz Trsta. Drugih 14 stanovanj bodo zgradili s sredstvi glavnega komisariata v okviru proračuna 1964-65, 44 stanovanj bodo zgradili s sredstvi iz sklada za petletni gradbeni načrt, 20 stanovanj pa bodo zgradili iz skladov Gescal. V načrtu je torej gradnja 106 stanovanj.

V okviru gospodarskega načrta za leto 1966 so napravili razna dela, druga pa so v zaključni fazi za skupno vsoto 74.500.000 lir. V okviru gospodarskega načrta za leto 1967 so zagotovljena sredstva za razna dela (31 milijonov lir), in sicer za asfaltiranje in popravilo nekaterih cest in za kanalizacijo. Odobren je bil načrt za drugi del ureditve in razširitve ceste Sv. Florijan-Lazaret (45 milijonov lir), kakor tudi načrt za ureditev in asfaltiranje ceste iz Čampor do pokrajinske ceste, ki pelje v Lazaret. Pripravili so načrt za gradnjo nove šole v Zindisu (74 milijonov lir) in so zahtevali sredstva za razširitev srednje šole in za gradnjo strokovne šole kemijske smeri (100 milijonov lir). Gradnja športnega igrišča bo stala 123 milijonov 500.000 lir in stroške bodo krili s posojilom v znesku 70 milijonov ter z drugimi sredstvi izven proračuna.

Proračun uprave občinskega vodovoda za prihodnje leto je uravnovešen. Število potrošnikov se je v letošnjem letu zvišalo za 100 enot, vprašanje dobave vode pa je še vedno pereče zlasti v poletnih časih, in to zaradi težav, v katerih je tržaški vodovod, s katerim je povezan miljski vodovod. Letos so začeli z gradnjo rezervoarja za 500 kub. metrov, ki bo služil zlasti Miljam (15 milijonov lir), odobrili pa so načrt za popolno obnovitev vodovodnih naprav (70 milijonov lir).

V palači Costanzi razstava «Jugoslovanskih umetnikov»

Danes ob 18.30 bodo v občinski umetnostni galeriji v palači Costanzi v Trstu odprli razstavo «Jugoslovanskih umetnikov», ki jo prireja Moderna galerija iz Ljubljane. Kot smo že pisali, bodo razstavili grafike, slike in kipe 23 umetnikov. V uvodu kataloga je ravnatelj Moderne galerije prof. Zoran Kržišnik zapisal med drugim, da so skušali predstaviti tržaški publiki najbolj značilne in vidne umetnike, katerih avantgardizem je že bil potrjen. Ti umetniki so dali svoj pečat preteklemu razdobju. Kar se tiče njihove starosti in ustvarjalnosti, pripadajo trem pokolenjem, ki so še vedno aktivna. Kar se tiče struj in smeri, predstavljajo vse tipične težnje sodobnosti. V odnosu na narodno pripadnost so s skoraj vsega jugoslovanskega ozemlja. S svojimi deli zastopajo vse veje likovne umetnosti v ozkem smislu besede, zaključuje prof. Kržišnik.

Po avstrijski grafični razstavi, ki je prikazala razvoj samo ene zvrsti v zadnjih desetletjih, bo razstava «Jugoslovanskih umetnikov», za katero je dal pobudo mestni muzej Revoltella in ki je v gosteh tržaške občine, pokazala prerez celotnega sedanjega stanja v likovnih umetnostih sosedne države.

Ukinjeni vlaki med prazniki

Zaradi premajhnega števila predvidenih potnikov bo uprava državnih železnic med prazniki konec leta odpravila nekaj potniških vlakov tudi na našem področju. Tako bodo 25. in 26. decembra ter 1. januarja na progi Trst - Općine odpravili vlaka z odhodom s tržaške postaje ob 7. in 14.05 ter vlaka, ki privozita v Trst z Opčin ob 7.10 odnosno ob 17.08.

Predavanje v krožku «Rodolfo Morandi»

Jutri ob 19. uri bo v krožku «Rodolfo Morandi» na Trgu stare mitnice 11 prof. Silvo Benvenuti, ki se ukvarja s krajevno zgodovino in s šolskimi problemi govoril o temi: «Italijanska šola med integracijo in izpodbijanjem». Sledila bo razprava.

Zaprta Ljudska knjižnica

Zaradi splošnega čiščenja prostorov v šoli «Dardi» bo ljudska knjižnica v Ul. Polonio 4 zaprta od 26. decembra letos do 5. januarja k letu. Odprli jo bodo v ponedeljek 8. januarja. Odprta bo vsak večer od 18. ure dalje.

Pisma uredništvu

Prebivalci iz Lonjerja ugotavljamo, da nekateri časopisi večkrat pišejo, da so se ti in oni nevšečni dogodki dogodili v Lonjerju, čeprav so se dejansko dogodili popolnoma zunaj naše vasi. Cesta, ki pelje od Sv. Ivana do Lonjerja, se namreč imenuje «Cesta v Lonjer» (Strada di Longera). O vsem, kar se na tej cesti zgodi, nekateri časopisi enostavno pišejo, da se je zgodilo v Lonjerju. Znano je, da se ta cesta začenja pri slovenski trgovski akademiji pri Sv. Ivanu in pelje do Lonjerja. Toda Lonjer se začenja šele pri številki 247 te ceste.

Tudi v primeru krvavega zločina, ki se je te dni dogodil na Lonjerski cesti, je neki tržaški časopis pisal, da se je dogodil v Lonjerju. Protestiramo proti tej netočnosti, ki ne vemo, ali je namerna ali nenamerna, ker ne želimo, da bi se na našo vas po nepotrebnem metala slaba luč in se prikazovalo, kakor da se pri nas dogajajo tako pogosto zločini, ki se dejansko dogajajo popolnoma drugje.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

Božične pesmi
SLOVENSKI OKTET

Stare cerkvene pesmi
SLOVENSKI MADRIGALISTI

na gramofonskih ploščah
ZALOŽBE «MLADINSKA KNJIGA»

Izvirnejšega božičnega darila zlepa ne boste našli!

TRST — Ul. sv. Frančiška 20
Tel. 61-792

Slovensko gledališče v Trstu
Kulturni dom

V foyerju je na ogled razstava

«Temelji slovenskega gledališča»

ki jo prireja Slovenski gledališki muzej iz Ljubljane. Ob otvoritvi bo govoril dr. Bratko Kreft.

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA DRAME IZ LJUBLJANE

Anton Tomaž Linhart

«Ta veseli dan ali Maticek se ženi»

(komedija v petih dejanjih)

V ponedeljek, 25. dec. ob 17. uri abonma: I. ponovitev, nedeljski popoldanski, sindikalni, invalidski

v torek, 26. dec. ob 16. uri abonma: okoliški, dijaški

v sredo, 27. decembra ob 21.30 abonma: premierski, športni

Na splošno željo občinstva bo predstava **«Ta veseli dan ali Matiček se ženi»** na dan Božiča ob 17. uri namesto ob 16. uri kot je bilo prvotno javljeno.

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih samo eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265.

PROSVETNO DRUŠTVO SLAVKO ŠKAMPERLE
vabi člane in prijatelje društva na zanimivo predavanje, ki bo danes, 21. t. m. ob 20.30 na sedežu društva. Tema predavanja je

LONDON IN NJEGOVE ZANIMIVOSTI

ki ga bo posredoval Mario Magajna.
Predavanje bodo spremljali barvni diapozitivi.

Razna obvestila

Prosvetno društvo Ivan Cankar obvešča, da bo danes, v četrtek ob 15.30 telovadba za otroke.

Izleti

Ob odhodu na zimovanje 26. t.m., SPDT organizira smučarski izlet v Kranjsko goro. Udeleženci zimovanja so naprošeni, da plačajo celotni znesek čimprej v Ul. Geppa 9-II.

SPDT javlja, da je na razpolago še sedem mest za zimovanje v Kranjski gori.

OSMICA

Danes je odprl osmico Anton Gombač (Toni Trč) v Lonjerju št. 291 in toči odlično domače vino.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 20. decembra se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo je 12 oseb.

UMRLI SO: 75-letna Giuditta Guarneri, 78-letna Elsa Eisenstaedter vd. Malonica, 80-letni Antonio Bullo, 58-letni Silvio Fabbro, 78-letni Ernesto Rudes, 58-letni Giorgio Bertocchi, 59-letna Iolanda Ubaldi vd. Giaconi, 46-letni Gino Dalfiume, 60-letni Giuseppe Kosak, 56-letni Arrigo Bremini, 86-letni Carlo Kozina, 2 dni stara Patrizia Clai.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Alla Basilica, Ul. S. Giulia 1; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Al Lloyd, Ul. Orologio 6 - Ul. Diaz 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 11.

LOTERIJA

BARI	73	61	13	72	42
CAGLIARI	38	1	43	80	33
FIRENCE	36	13	84	82	3
GENOVA	73	77	2	86	53
MILAN	85	86	78	12	3
NEAPELJ	15	24	65	4	48
PALERMO	10	26	66	8	21
RIM	37	63	78	16	61
TURIN	3	25	86	41	5
BENETKE	4	43	75	28	7

ENALOTTO

2 X X 2 2 1 1 X 1 1 1 2

Nobene dvanajstice. Enajstice dobe po 565.300 lir, desetice pa po 35.300 lir.

SPORTNO ZDRUŽENJE BOR

prireja dne 31. decembra od 21. ure do zore

silvestrovanje v Kulturnem domu

Rezervacije vsak dan razen v sobotah in nedeljah na sedežu društva (Stadion 1. maj pri Sv. Ivanu) od 20.30 do 22. ure

Darovi in prispevki

Za Primorski dnevnik daruje Pepi Milič 3000 lir.

Gledališča

Verdi

Pri blagajni gledališča so naprodaj vstopnice za zadnjo predstavo Puccinijeve opere «Tosca» na sporedu v petek ob 20.30 za abonmaje B (parter in balkoni) ter abonmaje C (galerija). Zasedba kakor ob prejšnjih predstavah.

Slovensko gledališče

V petek, 22. decembra ob 19. uri v Pulju: Luigi Pirandello «Saj ni zares».

V soboto, 23. decembra ob 20. uri na Reki: Luigi Pirandello «Saj ni zares».

Kino

Nazionale 15.30 «Quella sporca dozzina» Technicolor. Lee Marvin, Ernest Bognine, George Kennedy, Robert Weber. Režija Robert Aldrich.
Excelsior 16.00 «Piano, piano, non t'agitare» Technicolor. Claudia Cardinale, Tony Curtis, Sharon Tate, Robert Webber. Režija Martin Ransohoff.
Fenice 15.30 «Il 13. uomo» Technicolor. Michael Piccoli, Gerard Blaine. Režija Harry Saltzman. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Eden 16.00 «Mal d'Africa» Technicolor. Realiziral Stanies Nievo. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.00 «La lunga marcia» Crnobeli film. Jean Luis Trintignan Robert Hossein, Maurice Lonet.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.00 «I giorni dell'ira» Technicolor. Western. Giuliano Gemma, Lee Van Cleef, Valter Rilla, Andrea Božič. Režija Tonino Valeri.
Alabarda 16.00 «Faccia a faccia» Technicolor. Western. Gian Maria Volonte, Thomas Milian.
Filodrammatico 16.00 «Darling» Technicolor. Julie Christy. Nagrada Oscar. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Moderno 16.00 «Il sapore della pelle» Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom. Zadnji dan.
Cristallo 16.30 «Agente 007, si vive solo due volte» Technicolor. James Bond (Sean Connery).
Garibaldi 16.30 «Dracula, il principe delle tenebre» Technicolor. Cristopher Lee, Barbara Shelly. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Capitol 16.00 «L'avventuriero» Technicolor. Anthony Quinn, Rita Haywort, Richard Johnson.
Aurora 16.30 «La calda preda» Jane Fonda, Peter McEnery, Michel Piccoli. Režija Roger Vadim. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Astoria 16.00 «La frusta e il corpo» Technicolor. Christopher Lee, Dalia Lavi. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Impero 16.30 «Quattro bassotti per un danese» Technicolor Walt Disney.
Astra 16.30 «La signora omicidi» Technicolor.
Vittorio Veneto 15.30 «Le dolci signore» Technicolor. Ursula Andress, Virna Lisi. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Ideale 16.00 «La grande notte di Ringo» Technicolor. Western. William Berger, Adriana Ambesi.
Abbazia 16.00 «Il pianeta Terrante» Technicolor. Duart Stuart.

Priporočajo se za silvestrovanje

PARK HOTEL GORICA - Nova Gorica, tel. 21442, 21462 — prireja veliko silvestrovanje v vseh prostorih hotela. Rezervacije so v prodaji. Cene: v kavarni vključen silvestrski narezek novih din 40. Restavracija, vključena silvestrska večerja N. din 80. Nočni bar N. din 120 (od tega je 60 N. din za konsumacijo).

GOSTINSKO PODJETJE «SIDRO» - PIRAN, tel. 73314 prireja veliko silvestrovanje z bogatim menujem in odlično glasbo v restavracijah «PUNTA» in «SIDRO» (ROTONDA) ter v nočnem baru «PRI TREH PAPIGAH». Cena rezervacije z menujem in garderobo je N. din 70. V nočnem baru z modernim artističnim mednarodnim programom in celonočno glasbo N. din 110. Potrebne so rezervacije.

HOTEL UNION - LJUBLJANA Miklošičeva 1, tel. 20707, 20750 pripravlja prijetno silvestrovanje v vseh prostorih hotela z bogatim silvestrskim menujem in priznano glasbo. Potrebne so rezervacije.

HOTEL TRIGLAV KOPER - HOTEL ŽUSTERNA IN RESTAVRACIJA RIŽANA - pripravljajo veliko silvestrovanje z bogatim silvestrskim menujem. Rezervacije sprejemajo recepcije.

Hotel «SLON» Ljubljana
prireja dne 31. decembra 1967
VELIKO SILVESTROVANJE
v vseh prostorih restavracije, kavarne, v klubskih prostorih in v baru. Za razpoloženje ob koncu leta 1967 bodo skrbeli štirje plesni ansambli, v baru pa še posebej mednarodni artistični program. Informacije po telefonu 20-641 — 20-645 Ljubljana.
Priporočamo se za obisk!

KRZNA
SUPER ELEGANTNI MODELI
VIŠJA KAKOVOST
VELIK PRIHRANEK
PELLICCERIA CERVO
TRST
Viale XX Settembre 16/III

NAROČNINA ZA LETO 1968 BO NASLEDNJA:

Letna naročnina	Lir	8.100.—
šestmesečna naročn.	»	4.400.—
trimesečna	»	2.250.—
mesečna	»	800.—

PRODAM TRGOVINO GOSPODINJSKIH POTREBŠČIN. Viola — Dolina štev. 71. — Informacije v trgovini ali po telefonu štev. 97697.

IZ RAZPRAVE O PRORAČUNU IN OBRAČUNU V DEŽELNEM SVETU

Berzanti je v odgovoru svetovalcem zagovarjal delo večine in odbora

Čudni očitki levici, ki je vedno zahtevala, da se spoštuje in izvaja republiška ustava

V našem včerajšnjem poročilu o predvčerajšnji seji deželnega sveta smo omenili, da je predsednik deželnega odbora Berzanti obširno odgovoril na ugotovitve in kritike, ki so jih izrekli svetovalci raznih skupin v proračanski razpravi. V svojem odgovoru je bil Berzanti, ki je po navadi umirjen, precej piker in rezek zlasti v odgovoru svetovalcem komunistične skupine. Seveda je to povzročilo proteste prizadetih.

Sicer je Berzanti rekel, da je bil presenečen zaradi «nasilnih, jeznoritih in neobjektivnih napadov opozicije, saj so izkoristili razpravo o proračunu in obračunu za to, da so izrekli politično sodbo o celotni zakonodajni dejavnosti dežele». Rekel je, da to sodbo zavrača, ker ni resnična. Pri tem je dejal, da ni pričakoval navdušenih privolitev k delu večine, toda nasprotja se lahko izrazijo na razne načine. Prav tako se lahko vodijo na razne načine napadi. Ničče pa ne more iskreno verjeti da ni bila dežela sposobna napraviti nič dobrega ter da gre pri nas vse slabo. Zlasti deželni svetovalci, ki tesno sledijo dejavnosti dežele, ne bi mogli zanikati vsega tega, kar je bilo storjeno z veliko resnostjo in zavzetostjo. Upoštevajoč razmere, v katerih je dežela delovala, ter ustavne predpise in sredstva, ni bilo mogoče storiti kaj več, je poudaril Berzanti. Pri tem je omenil, da je dežela tudi pridobila na ugledu v državi.

Da bi podprl svoje trditve, je Berzanti na kratko orisal upravno delo dežele: deželni svet je odobril nad sto zakonov, deželni odbor je sprejel skoraj 16.500 sklepov, napravil je 34.000 posegov in izdal od junija 1964 dalje 20.000 plačilnih nalogov. Končno je v zadnjem letu delovanja odborništvo za javna dela odobrilo kar 1.563 načrtov za razna dela v naši deželi. Berzanti je tudi dejal, da pri nas nismo gospodarsko in socialno nazadovali in smo kvečjemu bolj počasi napredovali kot v ostalih krajih v Italiji. Seveda pa to ne pomeni, da ni resnih in težkih vprašanj. Toda teh ni moč pripisati deželi, ki deluje komaj tri leta in pol. Razni posegli dežele v tem času pa ne morejo še pokazati stvarnih rezultatov, ker vedno poteče mnogo časa med sprejetjem zakonov in njihovo praktično izvedbo.

Na ugotovitve o počasnem upravnem delovanju dežele je dr. Berzanti odgovoril, da so tako imenovani pasivni ostanki za javno upravo nekaj čisto normalnega in nisko, kar se naše dežele tiče, pretirani. Izpolniti je treba namreč neizogibne «tehnične roke», ki jih ne bo mogel skrajšati v celoti niti novi zakon o deželnem knjigovodstvu. Berzanti je zavračal tudi očitek o togi birokraciji v deželi in rekel, da so premestili iz državne službe v deželno 593 uslužbencev, od katerih jih opravlja svojo službo 57 pri deželnem svetu. K temu niso prišteti uslužbenci kmetijskega odborništva, ki so kar množično prešli iz državne v deželno službo

Dežela ima mnogo pristojnosti, prvotnih in pomožnih in mora intervenirati na mnogih sektorjih. Pri tem ne sme priti do razbijanja teh posegov. Politika večine je vedno težila za tem, da osredotoči razne posege zlasti v industriji in kmetijstvu, trgovini in obrti, turizmu, v javnih delih in bolnišnicah. Zaradi tega noče dežela trošiti denarja za kritje deficitnih proračunov krajevnih ustanov. Po drugi strani pa bo dežela pomagala krajevnim ustanovam, da bodo opravljale nekatere svoje naloge, ki jih določa zakon. Ko je deželna uprava mogla, je tudi prenesla na krajevne ustanove s pooblastili določene posle. Toda malo je predmetov, glede katerih lahko izvajajo občine pooblastila.

Berzanti je tudi zavračal očitke, da so dajali prednost določenim področjem in je rekel, da je opozicija sama glede teh očitkov ločena. Nekateri pravijo, da večina zanemarja Furlanijo v korist Trsta, drugi trdijo ravno nasprotno. Odbor pa da je gledal vedno na vsa vprašanja stvarno in objektivno ne glede na kraj, kjer so se porodila; gledal je nanje globalno, upoštevajoč predvsem interese celotne deželne skupnosti. Zato ni mogoče sprejeti določenih krajevnih pritožb, razen če ne bi hoteli krepiti kvarnega lokalpatriotizma. Berzanti je zatem rekel, da niso upravičene kritike opozicije na račun osnutka deželnega načrta, saj odbor sploh še ni odobril nobenega načrta in za odborom se bo moral o njem izreči februarja meseca deželni svet. Izpodbijal je tudi kritike glede postopka pri sestavljanju načrta in dejal, da je izbral metodologijo in načrt raziskav posvetovalni odbor za načrtovanje. Poleg tega so se posvetovali tudi s krajevnimi in gospodarskimi ustanovami, pri čemer so sodelovali tudi razni strokovnjaki in še posebno trgovinske zbornice. Kar se tiče statističnih podatkov, so se opirali na uradne podatke, kakor se je že dogajalo pri vsedržavnem gospodarskem načrtu. Podatke so pobrali iz publikacij ISTAT in zveze trgovinskih zbornic.

Na koncu je podal Berzanti politično oceno stališč, ki jih je izrekla opozicija med razpravo. Glede desnice je rekel, da ji gre gotovo na živce, da v času, ko je na vsedržavni ravni okrepila in zaostrila borbo proti deželni ureditvi, dežela pri nas dosega določene uspehe. Zato seveda te uspehe odločno zanika. Zato išče vse argumente, da bi spravila v slabo luč vse avtonomistične poskuse pri nas. Pri tem hoče prepričati javnost, da niso z deželo odpravili državnih napak, marveč da so te napake še bolj okrepili.

Kar se tiče leve opozicije — je dejal Berzanti — je razočarana, ker ni dežela Furlanija - Julijska krajina služila kot orodje za razbijanje demokratične in ustavne ureditve, kot je ona želela, marveč da se je pokazala kot vedno bolj resničen instrument krepitve sistema, ker se je lotila rešitve vprašanja v okviru sistema samega. Pri tem je Berzanti poudaril: «Za nas deželna avtonomija ne pomeni opozicije proti politiki osrednje vlade in načrtnega nasprotovanje republiški državi. Za nas pomeni deželna avtonomija to, da delujemo v okviru svojih pristojnosti». Tu je po mnenju Berzantija resnični razlog za nasprotovanje opozicije. Berzanti je rekel, da se zavedajo, da niso storili nič izrednega, da pa jih hrabri zavest, da so zavzeto delovali v prid našega prebivalstva. Sedaj da bodo skušali odobriti še deželni urbanistični zakon, gospodarski petletni načrt, deželni volilni zakon, in če bo možno, tudi zakon o uporabi ostankov iz proračunskega leta 1966, ki znašajo okrog tri milijarde in ki naj bi jih uporabili za ceste. Berzanti je rekel, da je odbor s tem izpolnil svoj program.

Kot smo dejali, je leva opozicija odločno reagirala na Berzantijevo trditev o vzrokih kritike opozicije, saj se je marsikdo čudil, da očita to prav levičarskim silam, ki so s svojo požrtvovalno borbo toliko pripomogle za časa odporniškega gibanja, da se je zrušil fašizem ter da smo dosegli republiko in napredno ustavo. Če bi se torej borili proti ustavi, bi pravzaprav sami sebi kopali jamo. Kot po procesu proti časopisu «L'Espresso» vsi dobro vedo, prihaja nevarnost za ustavo in demokratično državno ureditev iz popolnoma nasprotnih vrst.

Siloviti požar pri Sv. Ani uničil veliko starega lesa

Gasilcem se je šele zvečer posrečilo zajeziti požar

V skladišču z raznovrstnim starim lesom na odprtem v Ul. Laurana za pokopališčem Sv. Ane se je včeraj ob 14. uri razplamtel silovit požar, ki je v kratkem času zajel barako in skladovnice nakopičenih lesenih predmetov na površini približno 2500 kv. metrov. V trenutku, ko se je razplamtel požar, sta v skladišču bila 54-letni lastnik Giovanni Del Bello iz Ul. Giarizzole 7 in 65-letni delavec Ernesto Sester iz Ul. D'Alessi 3. Po mnenju lastnika, je požar nastal v leseni baraki sredi skladišča, kjer je bila žaga na električni pogon. Tam je zelo verjetno nastal kratek stik in požar je kmalu zajel tudi bližnje skladovnice tramov, starih okenskih okvirov, vrat, zabojev, desk in podobno. Ogenj se je kmalu razširil, ker je pihala burja in požar razplamtevala. Vse naokoli je bila neznosna vročina in zublji so se dvigali precej metrov v zrak.

Gasilci so v Ul. Laurana prihiteli s šestimi brizgalnami, vodo pa so dovajali tudi z dvema gasilskima in dvema občinskima cisternama. Delo gasilcev sta vodila inž Rivera in častnik Turini, vendar jim je šele zvečer uspelo zajeziti siloviti požar, ostali pa so na straži, ker je v skladišču še mnogo žarišč požara, ki bi se lahko še razplamteli. Škoda ni velika. V glavnem je gorel samo star les.

Naj omenimo, da je podoben silovit požar v istem skladišču že pred nekaj leti uničil mnogo nakopičenega lesa.

S kolesom je trčil v avto

V Ul. Mazzini na vogalu Obrežja Tre Novembre se je včeraj pripetila prometna nesreča, katere žrtev je postal 52-letni Francesco Dolenc s Trga San Giovanni 1. Dolenc se je proti obrežjem peljal na kolesu, na omenjenem vogalu pa je trčil v fiat 500 TS 53604, ki ga je proti Trgu Libertà šofiral 26-letni Renato Girardi iz Ul. Doda 1. Zaradi sunka je Dolenc padel s kolesa in se močno pobil po obrazu, glavi ,bradi, nosu in desnem stegnu. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico in sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 8 dneh.

Neznanec ji je ukradel 80.000 dinarjev

Neznani uzmovič je predvčerajšnjim v trgovini s svetimi predmeti v Ul. Paganini okradel 53-letno Jugoslovanko Heleno Mikuš. Ko je Mikuševa stala pred prodajno mizo, ji je neznani tat iz torbice, ki jo je držala na roki, izvlekel denarnico z 80.000 dinarji. Okradenka je tatvino prijavila na komisariatu na Trgu Dalmazia.

Ponesrečila se je pri izstopu iz avtobusa

Ko je včeraj okrog 9. ure v Ul. San Giorgio stopila iz avtobusa proge štev. 30, se je 55-letna telefonistka Teresa Egidi por. Cerbelli iz Ul. Lucio Vero 3 spotaknila na stopnički, izgubila ravnotežje in padla. Pri nesreči si je povzročila rane po nogah. Ponesrečenko so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico in ji dali prvo pomoč. Okrevala bo v 6 dneh.

S stolice je padel

Včeraj popoldne ob 14 so na nevrokirurški oddelek bolnišnice, kamor so ga prepeljali z rešilnim avtom, sprejeli 36-letnega zidarja Srečka Čoka iz Lonjerja štev. 358, ki je imel veliko podplutbo na tilniku. Ob sprejemu je Čok povedal, da je malo prej v kuhinji stopil na stolico, da bi vtaknil cev peči v odprtino dimnika. Pri delu se je prestopil, da se je stolica prevrnila, sam pa je padel in si povzročil omenjeno poškodbo. Če ne bodo nastopile komplikacije, se bo moral zdraviti 10 dni.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Obsojena skupina malopridnežev ki so ogoljufali več kot 100 oseb

Svoje žrtve so zvabljali z izmišljenimi dobitki loterije

Pred tržaškim okrajnim sodiščem (predsednik Losapio) je bila včeraj obravnava proti skupini, ki je bila obtožena, da je ogoljufala veliko število oseb. Glavni obtoženec je bil 36-letni Giovanni Piscopiello, ki se je moral s svojimi soobtoženci zagovarjati, ker je ogoljufal več kot 100 oseb.

Pri tem je šlo za zelo prebrisan način goljufije. Goljufi so obveščali svoje žrtve, da so bile izžrebane na neki loteriji. Z izžrebanjem so baje dobile pravico, da prejmejo brezplačno šivalni stroj in zavoj blaga. «Srečni» dobitniki pa so morali takoj izplačati 72.000 lir v gotovini in potem še 78.000 lir v raznih mesečnih obrokih.

Skupaj s Piscopiellom, ki je bil glavni obtoženec, so se morali zagovarjati tudi: 22-letni Luigi Aliperti, 30-letna Italia Beschi, 32-letni Antonio Billè, 25-letni Giuseppe D'Elia, 27-letni Costantino Fina, 35-letni Giovanni La Rosa, 22-letni Costantino Medici, 21-letni Adelmo Neri in 50-letni Francesco Santamaria.

Najhujše obtožbe so zadevale Piscopiella, ki je bil obtožen, da je organiziral celotno mrežo sleparske dejavnosti.

Na včerajšnji obravnavi je nastopilo več kot 100 prizadetih strank. Sodniki pa so poklicali na pričevanje še skupno 15 drugih prič (preiskovalnih organov, karabinjerjev in zasebnih prič).

Javni tožilec je v svojem govoru poudaril, da so zlikovci ogoljufali posebno ljudi iz najrevnejših slojev ter je zato zahteval, naj sodnik obsodi vse obtožence na pravično kazen. Konkretno je javni tožilec zahteval naslednje kazni: za Piscopiella 5 let zapora in za druge obtožence po 2 leti in 6 mesecev zapora ter hude globe in zaporne kazni.

Sodnik je obsodil Piscopiella na 2 leti in 6 mesecev zapora ter 800 tisoč lir globe in 60.000 lir denarne kazni. Alipertija na 2 leti zapora in 200.000 lir globe, Beschijevo na 2 leti zapora in 200.000 lir globe, Billèja na 1 leto in 6 mesecev zapora ter 150 000 lir globe, D'Elia na 1 leto in 4 mesece zapora ter 130 tisoč lir globe, Fina na 8 mesecev zapora in 80.000 lir globe, La Rosa na 10 mesecev zapora in 100.000 lir globe Medicija na 1 leto in 8 mesecev zapora ter 180 000 lir globe, Nerija na 1 leto zapora in 100.000 lir globe ter Santamario na 2 leti in 4 mesece zapora ter 300 tisoč lir globe. Poleg tega je sodnik obsodil posameznike tudi na precej hude denarne kazni.

Razprava pred tržaškim okrajnim sodiščem je bila zelo razgibana, ker so bili vsi prizadeti revnejši upokojenci, ki jih je osleparila skupina delomrznežev.

Odložena razprava proti Lutringu in Venturiju

Pred tražškim prizivnim porotnim sodiščem (predsednik Franz, prisedni sodnik Malacrea, generalni pravdnik Pascoli, zapisnikar Salimbeni, obramba Kostoris za Venturija, Cillario in La Villa za Lutringa, namestnik Verri) bi morala biti včeraj obravnava druge stopnje proti zlikovcema, ki sta pred leti oropala v Ul. Gatteri dva zakonca, lastnika neke zlatarne v središču mesta.

Na zatožni klopi bi morala sedeti Luciano Lutring in Lamberto Venturi. Včeraj zjutraj pa o obtožencih ni bilo ne duha ne sluha. Lutring ne more priti v Italijo, ker je zaprt v zaporu «La Santé» v Parizu (pred francoskimi oblastmi se bo moral zagovarjati zaradi zločinov, ki bi lahko terjali tudi smrtno kazen). Venturi pa je v kaznilnici v Padovi, toda kaznilniški zdravnik je sporočil, da se pripornik ne sme podati na pot, ker boleha za neko posebno vrsto alergije.

Spričo tega je včeraj zjutraj sam predsednik prizivnega porotnega sodišča predlagal, naj se obravnava preloži za nedoločen čas. Te predloge je sprejela obtožba kakor tudi obramba. Zelo verjetno je, da bodo obtoženca sodili prihodnjo pomlad.

Kino na Opčinah

predvaja danes, 21. t. m., s pričetkom ob 18. uri Technicolor film:

QUESTI PAZZI AGENTI SEGRETI!

(TI NORI TAJNI POLICISTI)

Igrajo MARTY ALLEN, STEVE ROSSI in NANCY SINATRA

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 21. t. m., s pričetkom ob 19.30 Cinemascope Technicolor film:

I DUE PRETORIANI

(PRETORIJANCA)

Igrajo: FRANCO FRANCHI, CICCIO INGRASSIA, GINO BRAMIERI ter RAIMONDO VIANELLO

Goriško-beneški dnevnik

VPRAŠANJE, KI SI GA ZASTAVLJAJO AVTOMOBILISTI

Bo župan dosegel podaljšanje veljavnosti bencinskih bonov?

Če na ministrstvu za finance in carini ne bo uspel, bomo izgubili od 20 do 30 odst. letošnjega kontingenta bencina

Boni za nakup pogonskega goriva proste cone (bencina ali nafte), ki jih avtomobilisti najbrž ne bodo mogli uporabiti do konca leta, so skorajda brez sleherne veljave, toliko je res, da kroži po mestu govorica, da otroci z njimi plačujejo svoje majhne dolgove pri nedolžnih igricah. Vsak avtomobilist jih ima v žepu za sto in več litrov, kamionisti tudi za tisoče litrov nafte in čez, ter deset dni pred koncem leta, ko bodo po dosedanjih uradnih sporočilih dokončno zapadli, nimajo nobenih možnosti, da bi zanje kupili pogonsko gorivo. V začetku leta in poleti jih ni bilo moč dobiti ter so vozniki kupovali bencin povečinoma v Jugoslaviji, potem pa jih je naenkrat bilo v prometu toliko, da so se iz njih delale smeti. Marsikdo razmišlja, da bi si napravil doma majhen rezervoar ter si ga napolnil z bencinom, da bi bil založen za slabše čase, večina pa na takšno rešitev ne misli, ampak upa na podaljšanje veljavnosti.

Župan Martina je o zadevi že razpravljal s podtajnikom za finance Gioiom ter se z njim in generalnim direktorjem carine pogovarja tudi med sedanjim rimskim obiskom. Škoda, ki jo bodo utrpeli goriški vozniki je precejšnja, saj v letu 1967 ne bomo izkoristili od 20 do 30 odstotkov kontingenta, se pravi, da bodo prikrajšani za 2.5 do 3.5 milijonov litrov bencina. Kontingent bi mogli izrabiti le v primeru, da bi goriški prodajalci pogonskega goriva razpolagali s tako velikimi rezervoarji, da bi mogli kupiti bencin za tiste svoje kliente, ki bi jim vnaprej izročili bencinske bone. Ker pa je kapaciteta vseh bencinskih črpalk na Goriškem komaj okoli milijona litrov in so skoraj do vrha napolnjene, ni možna drugačna rešitev kot podaljšanje veljavnosti bonov, dokler ne bodo dali v obtok novih. To pa ne spada v pristojnost goriške občine ali trgovinske zbornice, ampak parlamenta, ki je podaljšal zakon o prosti coni z vsemi določili, ki govorijo tudi o časovnem izkoriščanju kontingenta.

Škodo najbrž ne bodo trpeli samo potrošniki, ampak tudi občinska uprava, ki ne bo prejela trošarine na prodano pogonsko gorivo. Po mnenju župana Martine so težave pri izrabljanju kontingenta nastale zaradi tega, ker bonov niso takoj začeli razdeljevati tudi v pokrajini.

Bivšim deportirancem iz taborišča Ebensee

V Nemčiji so pred kratkim aretirali znanega hitlerjevskega kriminalca SS-ovca Antona Ganza, proti kateremu so uvedli sodno preiskavo in bo prišel pred sodišče. Znano je, da je izvršil precej zločinov tudi v koncentracijskem taborišču Ebensee, ki je bilo nekakšna podružnica zloglasnega Mauthausna. Tisti naši čitatelji, ki so eventualno bili zaprti v tem taborišču, ter vedo kaj povedati o njem, ter bi lahko tudi pričali proti njemu, se lahko zglasijo v ta namen pri zastopnikih društva bivših političnih preganjancev Mariu Tiberiu v Gorici, Ul. Mattiroli 5, v Ronkah pri Aldu Gregorinu Ul. Oberdan 7, ali pa na našem uredništvu v Gorici, Drevored XXIV maggio 1.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

V Vidmu se zanimajo za smučišča okrog Kanina

Od občine v Reziji hočejo odkupiti potrebno zemljišče
V Trčmun je pripeljal prvi avtobus

Na zadnji izredni seji občinskega sveta iz Rezije so občinski svetovalci med drugim razpravljali tudi o odstopu odnosno prodaji zemljišča v dolini Pravala in severno od Prestreljenika na področju za Kaninom. Za zemljo v tem kraju se zanima neko podjetje iz Vidma, ki bi hotelo postaviti planinsko zavetišče in okrepčevalnico ter vlečnico za smučarje. Po prvi preučitvi so svetovalci sklenili, da bodo zadevo obravnavali kdaj pozneje, ker hočejo počakati razvoj turističnih naprav pri Nevejskem sedlu in pod njim.

Odobrili so nato najetje posojila pri državni blagajni v Rimu za 4.500.000 lir za kritje občinskega primanjkljaja v letu 1967. Odobrili so tudi načrt za kanalizacijo na Bjeli, ki predvideva 20 milijonov lir stroškov. Dela nameravajo iz vesti s 70-odstotnim prispevkom deželne uprave, za razliko pa bodo dobili dolgoročno posojilo. Odobrili so tudi nujen sklep občinskega odbora za gradnjo novega poslopja za nižjo srednjo šolo v Ravenci ter potrdili izvršena dela za povečanje in ureditev poslopja osnovne šole in otroškega vrtca v Stolbici. Stroški so znašali nekaj nad 21 milijonov lir z državnim prispevkom. Na seji so odobrili tudi vrsto drugih ukrepov izrazito upravnega značaja.

V Trčmunu, rojstnem kraju Ivana Trinka, so pred dnevi doživeli nekaj nenavadnega. Prvič je prispel v vas avtobus. Doslej kaj takega ni bilo mogoče, ker niso imeli primerne cestne povezave proti Sovodnjam. Avtobus je pripeljal skupino furlanskih jamarjev iz Aviana, ki so prišli raziskovat jamo Pod čelom v bližini vasi.

Jamarji so bili opremljeni z vsem potrebnim orodjem ter so zlezli 120 metrov v globino in nad 400 metrov daleč od vhoda. V njej so odkrili marsikaj zanimivega in med drugim majhne živali neznane vrste, ki jih bodo morali strokovnjaki še preučiti. Enkrat pozneje, ko bodo uredili dostop in druge naprave, bo utegnila postati jama tudi turistična zanimivost.

VESTI IZ ŠTEVERJANA

BOŽIČNA PRIREDITEV TREH OSNOVNIH ŠOL

V soboto zvečer bo zadnja letošnja seja občinskega sveta

V soboto 23. t.m. se bodo otroci treh osnovnih šol iz števerjanske občine zbrali v prostorih osnovne šole na Britofu, kjer bodo imeli skupno kulturno prireditev. Sodelovali bodo otroci iz šole na Britofu, na Valerišču in na Jazbinah. Na sporedu imajo igrico, petje in deklamacije. Ob tej priliki bodo otrokom razdelili tudi darila, za katera so prispevali občinska podporna ustanova, goriška prefektura in pa seveda tudi starši otrok. Prireditelji vabijo zlasti starše, da pridejo k svečanosti.

V soboto zvečer ob 20 uri bo na županstvu seja občinskega sveta, ki bo očividno zadnja v letošnjem letu. Na dnevnem redu je osem točk.

Med drugim bodo morali svetovalci odobriti trošarinsko lestvico za 1968 in se pomeniti o oddaji pobiranja trošarine v zakup. Nadalje bodo morali odobriti obračun občinske uprave za 1966 ter prošnjo za podaljšanje roka za predložitev občinskega urbanističnega načrta, kot ga zahteva zakon št. 765 od 6. avgusta letos. Pogovorili se bodo tudi o vložitvi prošnje, da bi dosegli pri deželni upravi prispevek na osnovi deželnega zakona št. 23 od 28. avgusta t.l., ki ga potrebujejo za popravilo in ureditev županstva.

Na dnevnem redu je tudi povišek doklade občinskim uslužbencem in podaljšanje mandata začasno nameščenemu občinskemu uradniku Marjanu Terpinu. Pri zadnji točki pa se bodo pogovorili še o drugih občinskih zadevah, ki niso izrecno vključene v dnevni red.

Poseben natečaj «Natale ENALOTTO»

Ministrstvo za finance je tudi v tem letu dovolilo tradicionalni natečaj «Natale ENALOTTO». Vsi tisti, ki bodo št. 51 dne 23. decembra letos igrali ENALOTTO po dva ali šest stolpcev v obliki abonmaja, veljavnega za pet naslednjih tednov, bodo brezplačno sodelovali pri žrebanju posebnih nagrad. Ministrstvo ne zahteva nič drugega kot da igralci izpolnijo abonmajsko karto.

Med 70 nagradami so fiati 125, 600 in 500 hladilniki, televizorji, lambrette, ki bodo razdeljeni na področja ENALOTTO v skladu z igranimi listki. Obrazce z enim ali šestimi igranimi stolpci bodo izžrebale pristojne komisije 23. decembra zvečer, izid pa bodo objavili v Uradnem listu takoj naslednji dan.

Kolesarka trčila ob avtomobil

Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so včeraj nekaj pred 17. uro pripeljali v goriško civilno bolnišnico 36-letno Dolores Barbiani iz Drevoreda Colombo 6, ki je po poklicu postrežnica. Nudili so ji prvo pomoč ter se bo doma zdravila pet dni zaradi manjših ran po telesu ter zloma zgornjih sekalcev.

Barbianijeva se je s kolesom pripeljala iz Ul. Monache, ki je enosmerna, v križišče z Ul. Crispi. Iz Ul. Crispi pa se je v Ul Marconi peljal na fiatu 600 GO 26363 vratar 39-letni Luciano Collodi iz Ul. Baiamonti 22. Kolesarka, ki očividno ni bila dovolj praktična v vožnji po mestu, je trčila ob avtomobil in se poškodovala.

V družini dr. Mirka Primožiča se je včeraj rodil krepak prvorojenček, ki se bo klical Igor. Mami Vandi Kavčič in Mirku Primožiču, tajniku Kmečke zveze, iz srca čestitamo.

VESTI Z ONKRAJ MEJE

Koristni medsebojni pogovori obmejnih sindikalnih voditeljev

20 let časopisno založniškega podjetja Soča - Moderniza-cija Fruktala - Posegi Avtoprometa v turistično dejavnost

Na občnih zborih sindikalnih organizacij novogoriške in tolminske občine so posvetili posebno skrb dosedanjemu sodelovanju in nadaljnjim perspektivam odnosov s sindikalnimi organizacijami v deželi Furlaniji Julijski krajini. Na sindikalnem zboru v Novi Gorici so o tem govorili tudi sindikalni voditelji iz goriške pokrajine in Pordenona.

Iz poročil in razprav na omenjenih zborih je moč sklepati, da so bili sindikati na italijanski in jugoslovanski strani meje že do sedaj v prvih vrstah v naporih za premagovanje ločnice, ki je bila postavljena med obema državama. Tako novogoriški kot tolminski sindikalni svet je organiziral vrsto srečanj in medsebojnih pogovorov s sindikalnimi voditelji iz Gorice, Vidma in Pordenona. Srečanja niso bila samo kurtoaznega značaja, marveč so na njih obravnavali vrsto zelo aktualnih vprašanj, ki zanimajo sindikalne delavce obeh obmejnih področij. Medtem ko so sindikalni delavci iz Nove Gorice in Tolmina seznanjali svoje stanovske tovariše s cilji in izvajanjem gospodarske reforme v Jugoslaviji, so jih italijanski sindikalni voditelji seznanjali s svojo borbo za delavske pravice. Obiskali so tudi vrsto podjetij na Goriškem in na Tolminskem ter se tako seznanili z osnovami in bistvom samoupravljanja.

* * *

Časopisno založniško podjetje «Soča» iz Šempetra pri Gorici je slavilo te dni 20. obletnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti je podjetje pripravilo v avli občinske skupščine bogato razstavo o svojem delovanju. Podjetje se je razvilo iz zelo skromnih zametkov do pomembne gospodarske in kulturno prosvetne organizacije, ki šteje nad 100 zaposlenih ter ustvarja že nad milijardo dinarjev letne realizacije.

Sedaj ima podjetje v Šempetru svojo dokaj dobro urejeno tiskarno s knjigoveznico in kartonažo. Nova strojna oprema, ki jo je nabavilo v zadnjih letih, mu je omogočila tudi poseg na izdajatelisko dejavnost. Podjetje je pred dvema letoma zasnovalo širok program izdajanja knjig o narodnoosvobodilni vojni. Do sedaj jih je izšlo sedem. Skupna zbirka pa bo obsegala okoli 40 knjig. Zbirka je tako po obsegu in konceptu edinstvena v Jugoslaviji in je zbudila med bralci veliko zanimanje. Bralci so ugodno sprejeli tudi izdajanje revije Goriška srečanja.

Z Mlini življenja Franceta Bevka, ki je prva leposlovna knjiga tega podjetja, razširja podjetje dejavnost tudi na beletristično področje.

Vsekakor pa ob prikazu dejavnosti časopisno založniškega podjetja ne smemo mimo prizadevanj na knjigotržnem področju. Praktično v vseh večjih središčih severne Primorske je podjetje organiziralo mrežo lastnih knjigarn. V njih je v minulem letu prodalo za nad 400 milijonov dinarjev knjig. S tem nadaljuje lepo primorsko tradicijo hitrega seznanjanja bralcev z novostmi na knjižnih policah.

* * *

Sadnolikerski kombinat Fructal v Ajdovščini je letos vložil blizu pol milijarde dinarjev v modernizacijo proizvodnje. Med drugim je podjetje nabavilo sodobne polnilne opreme za 860 ton sadnih sokov. S tem si bo omogočilo znatno zmanjšanje sezonskosti svoje proizvodnje. Do sedaj je namreč polnilo sadne sokove najprej v 25-litrske balone, nakar jih je prelivalo v majhne stekleničke. Podjetje je nabavilo tudi nov pasterizator in naprave za klimo, kar mu bo omogočilo znatno izboljšanje tehnološkega postopka. Skupaj bo letos poslalo na trg 22 milijonov steklenič sadnih sokov.

* * *

Kaže, da v novogoriški občini ne bo več menjalnic in prodajaln spominkov v okviru turističnega društva. Pripravljajo namreč predlog, da bi vse menjalnice sprejelo v upravljanje podjetje Avtopromet, ki se je zadnja leta začelo ukvarjati tudi s turistično dejavnostjo. Turistični delavci se zavzemajo, da bi Avtopromet, če bo prevzel menjalnice, poskrbel tudi za brezhibno informativno službo, kar je posebno važno za menjalnice ob meji, v katerih se tuji turisti najprej srečajo z Jugoslavijo.

Pri odpiranju okna se je ranil na roki

Včeraj nekaj pred 11. uro so nudili prvo pomoč 20-letnemu dijaku Guidu Gomiratu iz Vidma, Ul. Tricesimo, ki študira na trgovskem zavodu Fermi v Gorici. Ko je malo prej med odmorom skušal odpreti okno svoje učilnice, se je ranil na prstih desne roke. Okreval bo v petih dneh.

ODLOČITEV ŠOLSKEGA SKRBNIKA

ŠOLSKE POČITNICE DO 7. JANUARJA

Zimske šolske počitnice bodo tako trajale dva tedna

Tudi na Goriškem bodo božične in novoletne šolske počitnice trajale dva tedna. Goriški šolski skrbnik je namreč upošteval priporočilo ministrstva za javno vzgojo ter je zavoljo posebnih klimatskih razmer dodal še dva prosta dneva, in sicer 4. in 5. januar. S tem je izčrpal vse štiri dneve, ki jih ima v teku leta na voljo, da z njimi prosto razpolaga. Po vsej verjetnosti bo moralo ministrstvo za prihodnje parlamentarne in deželne volitve, ki bodo še pred koncem šolskega leta, odrediti nadaljnje proste dni, da bodo mogli urediti volišča ter izvršiti volilne operacije.

Letošnje zimske počitnice se bodo torej začele že to nedeljo 24. decembra ter bodo trajala do prihodnje nedelje 7. januarja, v ponedeljek 8. januarja pa se bo spet začel šolski pouk.

Dovoljenje za «vzpostavitev mosta» čez dva dneva je naletelo v šolskih vrstah na ugoden odmev, prav tako pa tudi pri starših, ki bodo mogli podaljšati zimske počitnice.

Požar v Moščenicah

V bližini timavske papirnice se je včeraj vnela suhljad, ki je napravila dosti dima vidnega daleč naokoli, zlasti v Trstu, od koder je kakšnih 15 oseb telefoniralo v Tržič, če ni morda v mestu izbruhnil velik požar. Škoda je malenkostna, ker požar ni zajel ne dreves ne zgradb. Nastal je v kraju Lokavec v Moščenicah, kjer gradijo industrijsko cono.

Urnik trgovin za božič in Novo leto

Pokrajinska zveza trgovcev za Goriško sporoča, da bo veljal za božične in novoletne praznike za trgovine na Goriškem naslednji urnik:

V soboto, 23. decembra: Vse trgovine bodo lahko odprte do 20. ure. Mesnice bodo odprte tudi popoldne.

V nedeljo, 24. decembra: Trgovine za nadrobno prodajo vseh vrst bodo dopoldne odprte z normalnim urnikom kot ob delavnikih; popoldne bodo tudi lahko odprte od 15. do 19. ure. Pekarne bodo napekle kruh tudi za naslednji dan in prav tako bodo mlekarne razdelile mleko tudi za božič.

Ponedeljek, 25. decembra: Vse trgovine bodo ves dan zaprte.

V torek, 26. decembra: Trgovine bodo ves dan zaprte. Izjemo tvorijo pekarne, mlekarne in cvetličarne, ki bodo odprte v dopoldanskih urah.

V soboto, 30. decembra: Trgovine bodo lahko zvečer za pol ure podaljšale svoj delovni čas; mesnice bodo odprte tudi popoldne.

V nedeljo, 31. decembra: Trgovine bodo ves dan zaprte z izjemo pekarn in mlekarn, ki bodo dopoldne obratovale samo za razdelitev kruha in mleka, cvetličarn, ki bodo odprte od 8. do 13. ure in mesnic, ki bodo odprte od 7. do 11. ure.

Ponedeljek, 1. januarja 1968: Vse trgovine bodo ves dan zaprte.

Kino

Gorica

VERDI. 17—22: «L'ultimo Killer», J. Hemilton, italijanski kinemaskopski barvni film.

CORSO. 17—22: «Lo spettacolo più affascinante del mondo», Don Ameche. Ameriški barvni film.

MODERNISSIMO. 17.15—19.40: «Vivere per vivere», Yves Montand in A. Girardot. Francoski barvni film; mladini pod 14. letom prepovedan.

CENTRALE. 17—21.30: «Le scimitarre di Raschid Pascia», E. Petri in G. Barton. Italijanski kinemaskopski film.

VITTORIA. 17.15—21.30: «Signore e signori», Virna Lisi in Gastone Moschin, film ital. režiserja Pietra Germija, prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

AZZURRO. Koncert pevskega zbora «Ermes Grion» (CRA - Italcantieri), ki ga vodi Aldo Policardi.

EXCELSIOR. 16—22: «Ad un passo dall'inferno», Marshal Tomson, v kinemaskopu in barvah.

PRINCIPE. 17.30—21: «Gioventù bruciata», J. Dean in N. Wood v kinemaskopu in barvah.

Ronke

RIO. 19—21.30: «Le avventure di Golden boy», George Chakiris in Marina Vlady, v barvah

DEŽURNE LEKARNE

V GORICI

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna S. GIUSTO, Korzo Italija 244 — tel. 35-38

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je odprta v Tržiču lekarna «Rismondo» dr. Rismondo; Ul. Toti 50 — tel. 72701.

V RONKAH

Danes ves dan in ponoči je odprta v Ronkah lekarna «All'Angelo» dr. Sergio Olivetti, Ul. Roma 23, tel. 72393.

podpiraj dijaško matico

šport šport šport šport šport

NOGOMET — PRVENSTVO III. AMATERSKE KATEGORIJE

Presenečenje dneva: Primorec iz Trebč osvojil (na račun Primorja) prvo zmago

Rezultati nedeljskega kola III. amaterske lige v skupini «L» pričajo, da prvenstvo postaja vedno bolj napeto in zanimivo. V lestvici je prišlo spet do sprememb, predvsem ker so mnoge enajsterice naletele na krizo, zaradi česar seveda rezultati niso bili najboljši. Če pogledamo lestvico, ugotovimo, da edino Brežani niso okusili grenkobe poraza. Zato jim prvo mesto upravičeno pripada. Na drugo mesto se je nepričakovano vsidrala enajsterica Libertas Prosek. Primorje, kateremu je v nedeljo spodrsnilo, je z 9 točkami na tretjem mestu. Za Primorjem pa se spet oglaša Aurisina, ki si deli s Tecnoferramento in Rupingrande četrto mesto. Na spodnjem delu je edina sprememba v tem, da je Primorec prepustil zadnje mesto Gretti.

Enajsterica Zarje je v nedeljo pred domačim občinstvom pustila obe točki gostom. Opravičilo je morda v tem, da so morali Bazovci na igrišče v okrnjeni postavi. Vsekakor je bila enajsterica v prvem polčasu precej pomanjkljiva. Gostje so to izkoristili in dvakrat pretresli mrežo Babudra. V drugem delu pa so Bazovci boljše zaigrali. Vsekakor s tem niso morali preprečiti poraza, ker so dosegli le častni gol.

V slovenskem derbiju med Primorjem in Primorcem so Trebenci prišli do prve zmage. Tekma je bila na zelo nizki ravni, predvsem v prvem polčasu. V drugem delu igre pa so Trebenci prišli v vodstvo. Enajsterici Primorja je ta gol odrezal noge. Odgovor Prosečanov je bil neorganiziran in nervozen, tako da je obramba Primorca z lahkoto čistila napade Primorja. Proti koncu tekme je imelo Primorje priliko izenačiti, a Verginella (precej nervozen) je zastreljal enajstmetrovko in tako dal možnost Trebencem, da so zapustili igrišče z dvema točkama v žepu. Ta rezultat bi bil morda za mnoge presenečenje. Za nas pa ni tako. V zadnjem času smo že pisali, da z enajsterico Primorja nekaj ni v redu. V nedeljo smo dobili dokaze našim trditvam. Proseška ekipa ima v svoji sredi dobre igralce, ki se v skupnem sistemu igre ne znajdejo. Ne da bi s tem iskali opravičila za nedeljski poraz, vendar lahko rečemo, da vsako delo rodi svoje sadove. Seveda so bili v nedeljo sadovi tako slabi, da je spravilo še nekaj zvestih navijačev do ogorčenja, ko so nezadovoljni zapuščali igrišče, medtem ko so Trebenci v veselem razpoloženju slavili prvo zmago.

Enajsterica Brega si je tudi po nepotrebnem zapravila točko. Brežani so bili v gosteh Rupingrande ter so prvi prišli v vodstvo. Po zadetku Grahonje pa so popustili misleč, da bodo lahko «živeli» s tem golom. Nasprotnik je seveda to izkoristil in v drugem polčasu izenačil. Brežani so zaman v «forcingu» skušali priti do drugega zadetka. Tudi v tej tekmi smo opazili, da so Brežani zašli v rahlo krizo, ki jih vseeno ni drago stala.

Podlonjerci pa so po treh zaporednih porazih prišli končno do ene točke. Od Uniona smo si kaj več pričakovali, predvsem, ker se je nedeljski nasprotnik Roianese predstavil le z osmimi igralci na igrišče. Naša pričakovanja se niso uresničila, ker so Podlonjerci spet naleteli na slabo nedeljo. Šele vodstvo Roianese je končno nekoliko prebudilo Podlonjerce, ki so pritisnili in izenačili. To jim je dalo novih moči, a vse zaman, ker je vratar Germani, ki je bil protagonist tega srečanja, z drznimi posegi rešil še tako nevaren položaj.

B. R.

LESTVICI

Skupine «L»					
Breg	8	6	2	0	18:6 14
Lib. Prosek	7	4	2	1	11:8 10
Primorje	7	4	1	2	11:6 9
Aurisina	6	4	0	2	11:2 8
Tecnoferr.	6	4	0	2	10:7 8
Rupingrande	7	2	4	1	9:8 8
Zarja	7	2	2	3	9:11 6
Union	8	2	2	4	10:12 6
Roianese	8	2	2	4	8:10 6
Alabarda	7	3	0	4	8:11 6
Primorec	8	1	1	6	4:10 3
Gretta	7	1	0	6	4:20 2
Skupine «M»					
S. Anna	8	6	2	0	21:3 14
Flaminio	7	6	1	0	23:3 13
Lib. Barcol.	7	4	2	1	12:4 10
Virtus	7	3	4	0	10:7 10
Campanelle	8	4	1	3	18:7 9
Zaule	8	3	1	4	7:14 7
Don Bosco	8	1	3	4	9:12 5
Esperia	6	1	3	2	6:11 4
Coop	7	2	0	5	7:19 4
Lib. Opicina	5	2	0	3	3:13 4
S. Sergio	7	1	1	5	9:18 3
Edera B	8	1	1	6	3:17 1

Edera ima dve točki manj, ker je odpovedala dve tekmi.

ODBOJKA — ITALIJANSKA PRVENSTVA

Šesterka Bora tretja na lestvici B lige

Po spopadih, ki so bili na sporedu v tem prvem delu prvenstva bo sedaj turnir prekinjen zaradi praznikov do 6. januarja, ko bodo odbojkarske šesterke spet stopile na igrišče.

Sedaj lahko že napravimo prvi obračun. V moški A ligi je stanje na vrhu precej izenačeno. Presenečа visoka uvrstitev Baby Brummela in sredina lestvice Olimpije iz Vercellija, ki je bil favorit za prvo mesto.

Novost na tem prvenstvu je nastop takoimenovanih «tujcev». Prav Baby Brummel se mora zahvaliti temu dejstvu, saj je čeh Viche popolnoma spremenil lice tej ekipi in jo privedel na sam vrh lestvice.

V četrtem kolu ni bilo nobenega vidnejšega rezultata in lestvica je praktično ostala ista.

Izidi četrtega kola:

*Baby Brummel — Termoshell 3:0 (15:5, 16:14, 15:9)
*Salvarani — Esercito 3:1 (14:16, 15:3, 15:11, 15:4)
*Ruini — Italia Navigazione 3:0 (15:10, 15:11, 15:12)
CSI Milan — *Casadio 3:2 (13:15, 15:10, 11:15, 15:12, 12:12)
*CIAM — Paglieri 3:0 (15:10, 15:12, 18:16)

Na lestvici vodi Ruini z 8. točkami. Sledita mu Salvarani in Baby Brummel s šestimi, na četrtem najdemo ekipo državnega prvaka, ki je v zaostanku dveh kol zaradi mednarodnih obveznosti v okviru pokala državnih prvakov. Virtus je v prvem kolu odpravil lizbonski AEIST z neoporečnim rezultatom in si tako zagotovil napredovanje.

* * *

Ženska liga postaja iz kola v kolo vedno manj zanimiva. Prevelika je namreč razlika med ekipami. Edino privlačnost tvorijo rezultati dveh novih ekip. Tako je Cofit le za las klonil v tem kolu izkušeni Cabassi.

Izidi četrtega kola:

*Pali. Bergamo — UISP Sestese 3:1 (15:5, 7:15, 15:9, 15:6)
Cabassi — *Confit 3:2 (15:5, 3:15, 10:15, 15:7, 15:7)
*FINI — Panini 3:0 (15:9, 15:9, 15:7)
Max Mara — *Cogne 3:0 (15:6, 15:5, 15:13)

* * *

Lahka zmaga za šesterko plavih v šestem kolu B lige. Bor je na domačih tleh brez velikega naprezanja odpravil zelo slabe nasprotnike. Celana je bila do sobote še nepremagana v tekmah z Borom, zato tem bolj preseneča slaba igra in tehnična pomanjkljivost te šesterke.

Bor je slabo igral in le od časa do časa je zablestela skupna igra na mreži, a vse skupaj ni bila niti senca igre, ki so jo slovenski odbojkarji prikazali le teden prej. Na vsak način sta važni točki in to nalogo so plavi izpolnili.

Ostale tržaške šesterke so vse zabeležile zmago s 3:1. Medtem ko sta bili zmagi gasilcev in Libertasa pričakovani, je podvig šesterke CRDA veliko presenečenje. Niti najbolj optimistično razpoloženi pristaš belih ni upal v toliko. Na igrišču pa se je vse obrnilo in tudi s pomočjo rahlih živcev gostov je uspelo Tržačanom osvojiti za njih predragoceni točki.

Izidi šestega kola:

Ravalico — *Robur 3:1 (3:15, 15:10, 15:11, 15:8)
*Bor — Celana 3:0 (15:9, 15:8, 15:10)
*Libertas — Intrepida 3:1 (15:13, 15:8, 8:15, 15:9)
*CRDA — Pagnin 3:1 (18:16, 15:3, 11:15, 15:2)

KOŠARKA — Medmestni šolski turnir

Prepričljiva zmaga slovenskih dijakov

Slovenska realna in klasična — Duca d'Aosta 69:28 (29:14)

Slovenska šola: Ambrožič 33, Rudes 14, Starc 8, Sancin 6, Čermelj 4, Kocjančič 2, Tavčar 2, Kodrič in Štokelj.

Slovenski dijaki so v zadnji tekmi medmestnega šolskega košarkarskega prvenstva osvojili visoko zmago na račun šibke peterke Duca d'Aosta, ki je z današnjim porazom končala zadnja v lestvici. Žal pa se niti z včerajšnjo zmago slovenski dijaki niso uvrstili v finalna srečanja.

Včerajšnji nasprotnik je bil gotovo za razred slabši od naših košarkarjev, ki so predvsem na odbitih žogah z Ambrožičem in Rudesem popolnoma onemogočili peterko Duca d'Aosta. Poleg tega je pivot Ambrožič povsem udobno lovil odbite žoge tudi v napadu in nato realiziral. Slovenski pivot je namreč s 32 točkami najboljši realizator včerajšnjega srečanja, poleg tega je tudi dosegel svoj najboljši osebni izkupiček.

Naši dijaki so se torej z zmago poslovili od tega turnirja, na katerem se niso ravno najslabše izkazali. Močnejšima peterkama Da Vincija in Volte pa niso mogli kljubovati in tako so se morali zadovoljiti s tretjim mestom.

Včeraj so naši predstavniki poleg individualnosti (Ambrožič, Rudes) prikazali tudi zadovoljivo skupno igro, tako da je moštvo zapustilo povsem pozitiven vtis. Nedvomno je letošnji nastop slovenske šole jasno dokazal, da lahko tekmujejo tudi z italijanskimi šolami, kjer posvečajo košarki največjo pozornost.

Lestvica turnirja pa je naslednja:

1. Da Vinci
2. Volta
3. Slovenska šola
4. Nautico
5. Duca d'Aosta

MEDNARODNI NOGOMET

RIMLJANI IZLOČENI IZ TURNIRJA ZA MITROPA CUP

Roma-Spartak 1:1

Le 25 plačanih vstopnic za tekmo Italija-Malta

ROMA: Pizzaballa; Losi, Robotti; Cappelli, Carpenetti, Pelagalli; Scaratti, Cordova, Jair, Peirò, Taccola.

SPARTAK TRNAVA: Geryk; Kavarik, Dobias; Zlocha, Hagara, Hrusesky; Martinkovič, Svel, Kuna, Adamec, Kabat.

SODNIK: Jakše (Jugoslavija).

RIM, 20. — Roma danes ni mogla spraviti na kolena enajsterice Spartaka iz Trnave in se je morala zato posloviti od turnirja za Mitropa Cup. In vendar je imela na svoji strani jugoslovanskega sodnika Jakšeta, ki je iz nerazumljivih razlogov razveljavil gol čehov, spregiedal nekaj jasnih off-sidejev, ki sta jih stranska sodnika — Italijana — nakazala z zastavico in končno je tudi, zakaj ni nihče razumel, podaljšal tekmo za celih pet minut. Kljub temu Rimljani niso šli dlje od neodločenega izida, ki jih je, tudi zaradi poraza z 2:1 v Trnavi, izločil iz turnirja. Oba gola sta padla v prvem polčasu in sicer v 22' po zaslugi Taccole in v 43', ko je Kuna izenačil stanje. Kotov je bilo 9:4 za Spartak. Gledalcev 5 tisoč.

* * *

NEAPELJ, 20. — Italija je tudi v povratni tekmi premagala mladinsko reprezentanco Malte in se uvrstila v finalni del mednarodnega juniorskega turnirja UEFA, ki bo od 5. do 15. aprila v Franciji. Tekmi, ki je bila na zelo blatnem igrišču, je prisostvovalo le kakih 500 gledalcev, od katerih je vstopnino plačalo le reci in piši 25. Vsekakor rekord, seveda negativen, pa čeprav je šlo za tekmo dveh juniorskih reprezentanc.

Italijanom, ki so v prvem srečanju zmagali z 2:1, se je posrečilo priti do gola v 21' d.p. z Bagnaschijem. Kotov je bilo 10:2 za Italijo. Reprezentanci sta nastopili v naslednjih postavah:

ITALIJA: Cacciatori; Carlet, Vecchie; Marinelli, Spinosi, Bagnaschi; Palazzese, Ghiandi, Quadri, Cherubini, Foglia.

MALTA: Montebello; Borg, Piccioni; Galea, Mecellef, Mifsut; Curmi, Vassallo, Sfarrugia, Fenech, Grech.

SODNIK: Pintado (Španija).

* * *

Po današnji trening tekmi v Covercianu je tehnični komisar italijanske nogometne reprezentance Ferruccio Valcareggi najavil postavo, ki bo v soboto nastopila v povratni tekmi kvalifikacijskega turnirja za evropski pokal narodov v Cagliariju proti Švici. Italijanska reprezentanca bo naslednja:

Albertosi; Burgnich, Facchetti; Ferrini, Bercellino, Picchi; Domenghini, Rivera, Mazzola, Juliano, Riva.

* * *

NOTTINGHAM, 20. — V prijateljski tekmi «Under 23» je Anglija premagala Italijo 1:0 (0:0).

MLADINSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Brez poraženca in zmagovalca derby med Prosečani in Križani

Zmagovita poslovilna tekma mlade enajsterice Brega

Z nedeljskima nastopoma se je zaključilo za slovenske enajsterice mladinsko nogometno prvenstvo. V zadnjem kolu smo bili priča slovenskemu derbiju med Primorjem in Vesno, ki se je zaključil neodločeno. Povsem prijetno pa so nas presenetili mladi Brežani, ki so prav v zadnjem srečanju dosegli pomembno zmago, ki je nekoliko omilila grenkobo zadnjih spodrsljajev.

Breg 1
Fortitudo 0

Z okrnjeno postavo, toda s trdno voljo, da bi pustili dober vtis v zadnji tekmi mladinskega prvenstva, so mladi Brežani povsem presenetljivo dosegli zmago na račun enajsterice Fortituda.

Z umirjeno in preudarno igro so slovenski nogometaši najprej zdržali prodore nasprotnikov, nato pa so jih z učinkovitimi protinapadi spravili v težave. Moštvo torej ni ponovilo napak prejšnjih tekem proti Libertasu in San Sergiu, ko je vsakdo po svoje zaigral. Tokrat so Brežani hladnokrvno izkoristili vsako napako gostov in predvsem njihovo nedisciplino. Tako so prišli tudi do edinega gola, ki je pomenil zmago in seveda precejšnje zadoščenje za Brežane, ki so se tako z uspehom poslovili od mladinskega prvenstva. Gol za Brežane je dal Berdon.

Primorje 3
Vesna 3

Strelci: V p.p. E. Sulčič (V), Ghersini (V), E. Sulčič (V), Černjava (P); v d.p. Černjava (P), Rebula (P).

Enajsterici sta zaigrali v naslednjih postavah:

PRIMORJE — Kante; Husu, Soave; Rebula, Paoletti, Pertot; Metlika, Ukmar, Rustja, Černjava, Blažina (Strekelj).

VESNA — Gruden; Bogatec, Verginella; Košuta, F. Sulčič, E. Sulčič; D'Avanzo, Križman, Ghersini, Erminio Sulčič, Farra.

Čuden povratni derby med enajstericama Primorja in Vesne. Križani so namreč povsem silovito začeli, saj so v prvih 10' vodili že s 3:0, kar je pomenilo za Primorje pravo katastrofo. Tako velika razlika pa je Križanom bolj škodovala, kot koristila. Ni paradoks, toda Križani so bili s tremi goli povsem prepričani v zmago in so zato popustili. To so seveda izkoristili igralci Primorja, ki so do konca tekme nadoknadili razliko in bi celo lahko povedli. Torej ponovno je prišla na dan neizkušenost Križanov (povsem logično, saj ekipa prvič nastopa v tem prvenstvu). S tremi goli v svojo korist bi lahko z umirjeno igro zadržali nasprotnike in jih nato celo presenetili s kakim protinapadom. Ne, Križani so se stisnili v svoj kazenski prostor in le «čistili». Pri tem pa so opustili vsako taktično razporeditev. Prosečani pa so jih s stalnim obleganjem trikrat spravili na kolena in tako neodločeno zaključili to srečanje, ki je bilo v začetku odločno v korist Križanov. Igralci Vesne so namreč že okusili veselje zmage s 3:0 in bi se tako oddolžili za poraz, ki so jim ga pred tednom zadali (prav s 3:0) nogometaši Primorja. Neizkušenost in naivnost pa sta jih še enkrat prevarili.

Najboljši posamezniki: med Križani so kot običajno zadovoljili branilci in še posebno F. in E. Sulčič, v vrstah Primorja so se nad vsemi izkazali Pertot, Rebula in Ukmar.

Žal pa je v drugem polčasu prišlo do ene izključitve. Sodnik je namreč zaradi protestov odstranil z igrišča Černjavo (P).

PREDOLIMPIJSKE VESTI — MEXICO 68

Črnci in olimpijske igre

Tommie Smith in Lee Evans med pobudniki bojkota iger

Bližajo se olimpijske igre in z njimi cela vrsta problemov. V ZDA imajo poleg tehničnih tudi socialne in politične probleme. Gre za žalostno in nesramno zapostavljanje črnskega prebivalstva, ki ima izjemo le v športu, kjer se temnopolti športniki uporabljajo kot dresirane živali, katerih uspehi služijo nato predvsem reklami belih.

Letošnje «vroče poletje» je razburilo tudi črne športnike. Razširile so se celo govorice o bojkotu prihodnjih olimpijskih iger in 23. novembra je bil v Los Angelesu shod črnskih športnikov, kjer je ideja o bojkotu dobila veliko zagovornikov. Med udeleženci shoda sta bila med drugimi tudi vrhunska sprinterja Lee Evans in Tommie Smith, ki sta na vprašanja nekega belega novinarja odgovarjala takole:

VPRAŠANJE: Kaj vas je spodbudilo, da ste začeli akcijo za bojkot iger?

EVANS: Spoznali smo problem. V ZDA ga žal rojaki le delno poznajo. Osebno se na primer na višji šoli nisem prav zavedal, za kaj gre, na univerzi pa.

VPRAŠANJE: Bodo imeli črnci od bojkota koristi ali gre za simbolično dejanje?

EVANS: Z bojkotom se bo nedvomno vsaj nekaj spremenilo. Če bomo v Mehiki nastopili in se vrnili domov z zlato kolajno, nas bodo en mesec slavili nato pa bomo ponovno drugorazredni... Ne upam si reči ne ljudje niti državljani, ker nas za take ne smatrajo.

SMITH: Izvedenih je bilo že mnogo pohodov in protestov. Dobro se zavedam, da z bojkotom ne bomo rešili problema. Dokazati želimo le, da smo sedanjega ravnanja naveličani in da se mora krivica popraviti. Bojkot naj bi bil le korak na naši dolgi poti do enakopravnosti. Ponosni smo na naš ameriški narod in hočemo, da se nas ustrezno upošteva. Za olimpijske igre sem veliko žrtvoval, pripravljen pa sem žrtvovati še, ker bi bojkot služil pravični stvari v korist vsemu narodu in tudi meni kot njegovemu članu.

EVANS: Smo predvsem ljudje in komaj nato atleti!

VPRAŠANJE: Se morda za idejo bojkota skriva politična skupina ali posamezniki?

SMITH: Če se, ne vem. Meni se vsekakor nihče ni približal. Mislim, da lahko vsak črnopolti človek nekaj o tem razume tudi brez posredovanja političnih skupin.

VPRAŠANJE: Kaj je vaju privedlo, da sta do bojkota zavzela aktivno vlogo?

EVANS in SMITH: Prepričanje, da z njim lahko kaj dosežemo.

VPRAŠANJE: Če je že bojkot dobro orožje, zakaj ga nameravate izvesti prav na olimpijskih igrah? Šole ne boste bojkotirali? (Iz tega vprašanja je jasno razvidna bojazen belih v ZDA, da ne bi iz bojkota nastal velik mednarodni škandal, ki bi dal državi nesramni pečat).

SMITH: Šole nikakor! S tem bi oslabili naš položaj. V šoli se učimo in postajamo zreli. Z večjim znanjem lahko startamo na vse višje položaje v socialnem in političnem življenju države.

VPRAŠANJE: Kakšni so na univerzi odnosi s profesorji?

SMITH: Ko postavim nov svetovni rekord me poznajo in mi čestitajo. Ni pa se še zgodilo, da bi mi čestitali ko uspešno opravim izpit.

EVANS: Za profesorje sva s Tommiejem samo najhitrejša črnca na univerzi.

Dejstvo da sta Evans in Smith med prvaki bojkota iger in resen namen, da do tega res pride, sta seveda izzvala val najrazličnejših komentarjev v ZDA in po svetu. Nekaj znanih črnopoltih športnikov je dalo naslednje izjave:

JESSE OWENS (štirikratni zmagovalec na olimpijskih igrah v Berlinu l. 1936): Olimpijske igre bi ne smele biti sredstvo za politične akcije. Predvidem bojkot ne bo rešil nobenega problema. Nasprotno. Izzval bo nove nerede na že itak vročih tleh.

RALPH BOSTON (svetovni rekorder v skoku v daljino in olimpijski zmagovalec l. 1960): S temnopoltimi prijatelji bom skušal urediti zadevo tako, da se bodo duhovi pomirili. Mislim, da bi nam bojkot iger ne služil, ker nam bo sicer ušel iz rok eden najvažnejših elementov naše borbe, to je šport.

RAFER JONHSON (bivši svetovni rekorder v deseteroboju in olimpijski zmagovalec l. 1960): Vsak črnopolti atlet, ki ima možnost, se iger mora udeležiti, da dokaže, da je boljši od tistih, ki ga sovražijo.

CHARLES GREEN (eden najmočnejših na 100 m in kandidat za zlato kolajno v Mehiki): Glavni problem je, če smo Američani ali ne. Jaz sem Američan in bom nastopil.

Izjave so kot kaže v precejšnjem nasprotju z odgovori Evansa in Smitha. Očitno gre za starejšo generacijo in posameznike, ki so si v življenju že ustvarili svoj položaj. Izjave so tudi dokaz, da črnci v ZDA nimajo pravega močnega političnega in narodnega vodstva. Rasna diskriminacija na šolah, na univerzah in na delu je preprečila, da bi se ustvaril črnski kader, ki bi znal pravilno in učinkovito usmerjati črnski narod v ZDA. Razne pobude za borbo za enakopravnost dobijo zato različne odmeve in delen odziv.

Glede nameravanega bojkota iger niso manjkale niti rasistične izjave. Predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja Avery Brundage (ZDA) je izjavil, da so dobili črnski športniki slabe nasvete in da so nasedli skupini politikantov. Igre naj bi ne smele biti po njegovem mnenju sedež političnih dogajanj. Če tej izjavi dodamo še del govora, katerega je imel Brundage ob priliki svoje 80-letnice, kjer je dobesedno rekel, da morajo na olimpiadi «svobodno» nastopiti športniki kapitalističnih, komunističnih in... fašističnih (!) dežel, nam je jasno, da predsednik najvišjega športnega foruma na svetu nima povsem jasnih pojmov o svobodi in pravici.

Skrajno rasistično se je izrazil predstavnik ameriške atletske zveze. Po njegovem mnenju bodo ZDA na olimpijskih igrah prav tako močne kot doslej tudi brez temnopoltih športnikov. To je menda najbolj jasen dokaz, da v ZDA s črnci res računajo kot z dresiranimi živalmi in ne kot s polnovrednimi ljudmi, ki naj bi se enakopravno borili ob olimpijskih idealih. Glede moči ameriške atletske ekipe na olimpijskih igrah je vredno pogledati, če bi bile ZDA brez črncev res tako močne kot doslej. Na igrah v Rimu so črnci osvojili kar 8 zlatih, 3 srebrne in 2 bronasti kolajni, belci pa samo 4 zlate, 5 srebrnih in 3 bronaste. Od 4. do 6. mesta dobimo nato kar 8 črncev in samo 3 belce. V Tokiu so črnci osvojili 6 zlatih, 5 srebrnih in 1 bronasto kolajno, belci pa 6 zlatih, 2 srebrni in 2 bronasti. Črnci so imeli med prvimi šestimi še 3 atlete, belci pa 7. Eno zlato kolajno si v štafeti delita dva belca in dva črnca, ki sta k zmagi verjetno več pripomogla, eno zlato kolajno pa je osvojil atlet rdečekožec Indijanec, torej pripadnik naroda, s katerim je bela «civilizacija» že opravila in ga skoraj popolnoma iztrebila. Zanimivo je še, da se v Rimu in v Tokiu med prvih šest atletinj ni uvrstila nobena belka.

BRUNO KRIŽMAN

Temnopolti Evans na cilju teka na 400 m, ko je s 44"9 izenačil svetovni rekord

CHARLES EXBRAYAT 11.

Drugič v Sevilli

«Če bi me ubil, bi me še več...»

Tedaj je kar poskočil:

«Če bi vas ubil?»

V tem trenutku je ženska, ki mi je s svojim krikom rešila življenje, zaklicala:

«Tako je. Vse sem videla!»

To je preseglo vse meje. Policaj je žrtev, ki se je spet počasi zavedela, postavil na noge, jo porinil v avtomobil na zadnji sedež in prisedel tudi sam. Meni je ukazal, naj sedem za volan, ženska pa je kot priča sedla zraven mene. Nato smo se vsi skupaj odpeljali na komisariat Pureze, kjer so gospodje s trianske policije sladko dremali v senci Sante Ane.

Na policiji smo začeli govoriti vsi hkrati. Hrup, ki je nastal, je prekinil komisar, ki je zakričal še močneje, kot smo vpili mi. Policist je povedal samo to, da je opazil, da je bil avtomobil na levi strani Pagès del Corro namesto na desni in sicer sredi skupine ljudi, ki so se zbrali okrog nekoga, ko je krvoločno bil po drugem.

Tedaj se je vmešala ženska, ki je videla dramatičen dogodek od začetka do konca, in to s tako silovitostjo, da so jo policisti komaj razumeli. Carmen Muños se je pisala in gospodinjila je pri señoru Gonzalesu Peralta, ki stanuje v Ulici Padre Marchenia. Po delu se je vračala domov. Ko je prišla na Pagès del Corro, je videla, kako je avtomobil prečkal bulvar in se pognal proti gospodu (z glavo je pokazala name), ki se je mirno sprehajal. Tedaj je zakričala. Hvaležna je Esperanzi, ki ji je dovolila rešiti človeka smrti. Popolnoma se strinja s kaznijo, s katero sem se oddolžil šoferju — saj je le malo manjkalo, da me ni brez spovedi poslal na oni svet.

Govorila je, kot da se ne misli več ustaviti. Komisar je moral udariti po mizi, da je presekal tok njene maščevalne zgovornosti.

Avtomobilist je izjavil, da se piše Pedro Hernandez; stalnega poklica nima, stanuje pa na vrhu Kastilije. Vozilo je last njegovega prijatelja, ki mu ga je posodil. Trdil je, da mu je postalo slabo. Ko je hotel ustaviti, je pritisnil namesto na zavoro na plin. Neskončno mu je žal, da se je vse to zgodilo. Šel bo k zdravniku, a ne samo zato, da ga bo obvezal, povprašal bo tudi, če nima morda bolezni, zaradi katere ne bi smel več šofirati. Komisar mu je to zelo priporočal. Hermandez je še dodal, da ne razume, zakaj sem ga tako divje napadel. Ko je to govoril, me je — čeprav je imel nos nabrekel, obraz pa otekel, da je komaj videl — s posmehom ogledoval. Vedel je, da sem prepričan, da me je hotel ubiti, le udarec mu je spodletel.

Do mene je bil komisar izredno strog. Ko je pregledal moje papirje, je pripomnil, da sem se v Franciji nalezel čudnih navad; zaradi pretepa in ran me bo sodnijsko preganjal, če bo moja žrtev vložila tožbo; to ji svetuje. Toda na njegovo veliko začudenje je Pedro Hernandez izjavil, da ne bo tožil. Rekel je, da meni, da je treba mojo živčno razdraženost ocenjevati kot posledico strahu, ki sem ga moral prestati, poslal pa mi bo račun za zdravljenje.

Kaj sem hotel storiti drugega, kot da sem se mu zahvalil? Če bi govoril o poizkusu umora, bi mi morda verjela le Carmen Muños, toda njeno mnenje ni bilo važno. Razdražen, ker se je vznemiril za prazen nič in vesel, da mu ni bilo treba sestaviti akta, naju je komisar odslovil z nekaj malo ljubeznivimi besedami, ki so bile namenjene predvsem meni. Najbolj prevarana je bila vrla ženska, ki ji je ušla lepa priložnost, da bi postala za nekaj dni v četrti splošno znana.

Na pločniku sva se s Hernandezom pogledala iz oči v oči. Nekaj časa sva molčala, nato pa je Hernandez, ki je stopil v avto, spregovoril:

«Plačali boste več kot zdravniški račun, señor...»

«Kdo ti je naročil, da me povozi?»

Skomizgnil je in sedel v avto. V trenutku, ko je pognal, mi je še zabrusil:

«Svoje bivanje v Sevilli izkoristite čim bolje, señor... Sevilla je mesto, kjer ljudje tako težko umirajo!»

Z zaskrbljenostjo sem se vprašal, kaj bo mislil o meni Cliff Anderson. V manj kot štiriindvajsetih urah sem dvakrat opozoril nase policijo, čeprav mi je bilo naročeno, da moram ostati neopažen. Toda ali sem jaz kriv, da so me pred očmi vsega sveta skušali ubiti?

Zapomnil sem si številko Hernandezovega avtomobila, toda to je bilo brez pomena. Lajolette gotovo ni tako naiven, da bi zaupal enemu svojih ubijalcev avto, po katerem bi prišli do njega ali do kake važnejše osebe iz njegove okolice. Statisti me pa ne zanimajo. V Sevillo nisem prišel zato, da bi jo očistil pokvarjenih fantov, odkriti moram pot, po kateri tihotapijo mamila od Španije do Združenih držav.

To, da so me trdovratno preganjali in napadli pri belem dnevu, je kazalo, da se Ezquariz ni motil, ko nas je opozoril, da igra Sevilla v kupčijah, ki jih vodi Lajolette, važno vlogo. Naglica, s katero so me skušali odstraniti, pa mi je vsiljevala misel, da jim je moja prisotnost neznosna. Zakaj? Brez dvoma sem prišel v neprimernem trenutku. Morda bo kmalu odplula ladja z mamili in me nočejo imeti za pričo? Medtem, ko me je napad na Palmi zbegal, me je dogodek na bulvarju Pagès del Corro spravil k zavesti. Zdaj mi je bilo jasno, da me prvič niso zadeli samo zaradi nespretnosti in da se jim zdim tako nevaren, da morajo stvar pospešiti. Konec je s sentimentalnim sanjarjenjem. Pépé, štiriindvajset ur na dan se boš moral paziti.

Lahko sem sklepal, da ne bom več videl Hernandeza in ne napadalca s Palme, uživalca mamil, ki ima oči ubijalca. Lajolette ima gotovo dovolj ljudi. Jutri lahko naroči kakemu neznanemu potepuhu, naj reši Sevillo moje navzočnosti. Kaj vesela perspektiva to gotovo ni. Toda kaj hočem, tak je moj poklic! Končno pa se zgodi samo to, kar se mora zgoditi. Dvakrat so udarili mimo, zakaj ne bi še tretjič? Modrost pregovora je bila na moji strani.

Ker sem vedel, da trenutno ničesar ne tvegam, sem se nekoliko odpočil na Trgu Cuba, kamor sem kot deček prihajal gledat, kako so odpirali in zapirali most San Telmo, da so ladje lahko plule. Tu sem prvič v življenju spoznal, da sega svet tudi preko seviljskih predmestij. Na tistem kraju sem vdihnil vonj pustolovščine. Če bi mi tedaj — dečku, kakršen sem bil — kdo rekel, da bom odšel v Ameriko, bi se mu v obraz zasmejal. Po dvajsetih letih sem se vrnil na Trg Cuba, in to iz Amerike, da bi presekal pustolovščino v svojem rojstnem mestu. Krog se je sklenil.

Ko sem šel mimo bolnice Santa Caridad, sem nehote pomislil, da bi zdajle — če ne bi bilo vrle Carmen, ležal mrzel na postelji ali pa bi me že odnesli v mrtvašnico. To so res sladkosti vrnitve v rodno deželo! Ruth in Alonso bi me «spravila v škatlo», če bi zvedela, na kak način so sonarodnjaki sprejeli izgubljenega sina!

Ko sem prispel na Trg San Fernando, sem olajšano zadihal: Hotel «Cécil-Orient» se mi je zdel kot luka, kjer bom vsaj nekaj ur skrit pred morilci in policijo. Toda zmotil sem se. Prvi človek, ki sem ga zagledal v veži, je bil komisar Fernandez. Še sem upal, da me ni opazil. Sicer pa morda ni prišel zaradi mene? Ko sem šel mimo njega, se je dvignil:

«Dober večer, señor Moralès...»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Postni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi iz dežele in gorišče pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja tr. tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst